

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 20

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izven/1
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.717.

Slovenski narod — za slovensko šolo!

V času, ko so naše politične in gospodar-
ske razmere tako žalostne, da bolj žalostne
ne morejo biti, in gre po celi državi en sam
glas nezadovoljstva, ko nas tarejo na vseh
koncih in krajih skrbi in vsakdo, uradnik, tr-
govec, obrtnik, kmet, bife tako težek eksisten-
čni boj, ko se naše državno gospodarstvo na-
haja že skoro na robu propada, in ko bi imela
vlada in parlament polne roke dela ter bi
morala napeti vse sile, da se rešijo vsaj naj-
bolj pereča in najvitalnejša vprašanja, ki ne
trpe nobenega odlašanja več, — v tem tako
težkem, kritičnem, kočljivem času torej, ko bi
morala vsa skrb in vse delo poklicanih faktor-
jev biti osredotočeno predvsem na gospodar-
sko konsolidacijo naše države, ni našla vlada
PP nič bolj nujnega, pametnega in potrebnega
ga ko priti z načrtom novega šolskega zakona.

Prišel pa je z njim g. prosvetni minister
Pribičević samo zato, ker se mu tako strašno
mudi s konstruiranjem nacije in izbrisanjem
slovenskega naroda iz zgodovine narodov. On
nam hoče s tem zakonom vzeti naš slovenski
jezik in nam dati nov jezik »srbsko-hrvatsko-
slovenski«, on nam hoče vzeti našo narodno
slovensko šolo, on hoče slovensko šolo pa tu-
di razkatoličiti. To je: slovenski narod ne bo
imel več šole, v kateri bi se njegova mladina
vzgajala v maternem jeziku in slovenskem
duhu, in slovenski narod, ki je katoliški, tudi
ne bo imel več šole, v kateri bi se vzgajala
njegova mladina v katoliškem duhu, v veri
očetov in pradedov! Slovenski katoliški kate-
het bo preganjan iz te šole, a preganjan bo iz nje
tudi slovenski katoliški učitelj.

Pribičevićev zakon jemlje slovenskemu
narodu vsako pravico do njegove šole; jemlje
jo slovenskim staršem, jemlje jo slovenski
cerkvi — in vso pravico nad šolo dajo izključ-
no državi. In v tej šoli se ne bo poučeval slo-
venski jezik, ampak državni jezik »srbsko-
hrvatsko-slovenski«. Kajti naravne apriorne
pravice naroda do svojega jezika, človeka do
svojega maternega jezika, Pribičevićev zakon
ne priznava. kakor je to direktno razvidno iz
člena 35 tega zakona. On priznava samo »dr-
žavni jezik«, ta »državni jezik pa se ozna-
čuje kot »srbsko-hrvatsko-slovenski«, to se
pravi, da slovenski jezik kot jezik samostoj-
nega slovenskega naroda po tem zakonu ne
obstoja. Torej se kvečjemu tolerira kot dija-
lekt, kot materinski dialekt otrok, ki so ro-
jeni na Slovenskem. In v tem slučaju je po
členu 35 zakona odvisno od dovoljenja pro-
svetnega ministra, ako se bo smel poučevati!

Kakor zremo, so v ministrstvu prosvete
že tudi pripravljene učne knjige za to enotno
državno šolo, ki so vse spisane v srbohrva-
škem jeziku in v katerih je slovenskemu jezi-
ku odkazano samo povsem podrejeno mesto;
začasno seveda, dokler ne bo iz šolskih knjig
sploh popolnoma izginil. In tako se bo sloven-
ski otrok v tej državni šoli vzgajal v neslo-
venskem jeziku in neslovenskem duhu, ne bo

vedel nič ne o slovenski zgodovini, ne o slo-
venski kulturi, ne o slovenski književnosti,
zatrta bo njegova slovenska narodna zavest in
njegova slovenska vera. Slovenski jezik pa bo
poznal samo kot narečje in ga tako tudi go-
voril, slovenskega pravopisja pa ne bo znal in
slovenskega književnega jezika ne bo raz-
umel. In katoliškega slovenskega otroka v tej
državni šoli ne bo smel poučevati v njegovi
katoliški veri, v veri njegovih staršev, katoli-
ški katehet, ampak mu bo delil »nauk o veri
z moralnim poukom« lajik-učitelj, ki bo lahko
človek brez verskega prepričanja in lahko tu-
di nekatolik — pravoslaven učitelj.

Zakaj iz te državne šole bo kmalu moral
izginiti tudi katoliški slovenski učitelj. Uči-
telja slovenskega prepričanja in katoliškega
prepričanja ta državna šola ne bo trpela; ali
se bo moral razsloveniti in razkatoličiti v du-
hu in tendencah tega zakona, ali se pa umak-
niti pravoslavnemu srbskemu učitelju.

In to tendenco zasleduje Pribičevićev na-
črt!

Pribičevićev načrt hoče izbrisati sloven-
sko šolo, izbrisati slovenskega učitelja, izbrisati
slovenskega učenca, izbrisati slovenski
narod. To namero mora vsak videti in spo-
znati, kdor ga dobro in pazljivo prebere.

In je zato tudi povsem naravno in samo-
posebi umljivo, da slovenski narod takega za-
kona ne more odobriti in da se bo proti nje-
govemu uveljavljanju uprl z vsemi silami in z
vso energijo!

G. prosvetni minister nam Slovencem s
tem svojim zakonom napoveduje kulturni boj
— in zdaj ni drugega, ko zbrati se in stopiti
na branik za naše pravice, v boj za slovensko
kulturo!

Apeliramo na celokupni slovenski narod,
naj se zavé, da gre tu za njegovo narodno
eksistenco in bodočnost; apeliramo v prvem
redu na vse slovensko razumništvo brez raz-
like političnega in svetovnega naziranja, naj
se zave svoje dolžnosti in odgovornosti, ki jo
nosi pred narodom; naj se ne da premotiti od
režimskega časopisja, ki ta zakon zagovarja in
ga izkuša predstaviti slovenski javnosti v či-
sto napačni luči. Naj se slovenska inteligenca
iz tega zakona sama na lastne oči prepriča,
kaka nevarnost grozi tu Slovencem, in uvidela
bo, da so naše ugotovitve popolnoma pravilne
in opravičen naš protest, ki smo ga prvi dvig-
nili proti temu zakonu.

Ne gre tu za nikakršno »klerikalno« šolo;
tu gre za slovensko šolo, za moderno, na-
predno, svobodno slovensko šolo!

Gre za to, ali imamo Slovenci še pravico
do svojega slovenskega jezika, svoje sloven-
ske narodnosti, svojega slovenskega kulturne-
ga življenja; gre za biti ali ne biti slovenstva!

Pribičevićeva roka hoče položiti sekuro na
slovensko drevo, da bi se posušilo — prepri-
čani smo, da bo ves slovenski narod vstal kot
en moč, da to nasko prepreči!

izgine vsak katoliški učiteljski naraščaj. Zato
pa otroci staršev, ki so pristaši SLS, ne smejo
imeti pristopa na učiteljske. Učiteljske smejo
obiskovati samo otroci pristašev SDS. Uči-
teljske naj vzgaja svobodomiselce, ki bodo pre-
zirali verske in narodne svetinje slovenskega
naroda. To hoče SDS s svojimi pandurji v pro-
svetni upravi doseči.

Nezaslišano je, da se more kaj takega do-
goditi v demokratični in ustavni državi. To je
atentat na svobodo vere in vesti, ki je zajam-
čena po ustavi vsakemu državljanu.

Sramota je to in pravi škandal, ki se ne
bi mogel zgoditi v nobeni drugi kulturni dr-
žavi v Evropi.

Gospod minister! Vi ste šef SDS in na-
čelnik parlamentarnega kluba, kateremu pri-
pada tudi slovenski samostojni demokrat dr.
Žerjav. Vi ste obenem tudi prosvetni minister.
Vi ste tudi neodgovorni za tako početje. Zato
Vas vprašam:

1. Ali Vam je znano, kaj dela tajništvo
SDS v Ljubljani?

2. Ali hočete kot minister prosvete takoj
ukreniti vse potrebno, da se v šole ne zanese
nesrečna strankarska politika?

Prosim Vas, da mi ustmeno odgovorite v
skupščini.

Belgrad, 27. junija 1925.

Anton Sušnik, nar. poslanec.

Direktorij radikalne stranke.

TRIPKOVIĆ—ŽIVKOVIĆ—GJURIČIĆ.

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Radikalni klub je
imel danes sejo, na kateri je razpravljal o
momentanem položaju. O seji so izdali nasled-
nje obvestilo:

»Predsednik vlade g. Pašić je poslal 27. ju-
nija predsedniku kluba pismo, v katerem ga
prosi, da obvesti klub, da je radi zdravljenja
in slabosti določil, da ga zastopajo v vseh stran-
karsko političnih poslih predsednik narodne
skupščine Marko Trifković, predsednik
radikalnega kluba Ljuba Živković in za-
stopnik predsednika vlade Marko Gjuričić,
minister za socialno politiko. Oni ga informi-
rajo o poteku dogodkov. Noben važnejši sklep
se ne sme storiti brez odobrenja samega kluba.

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Obvestilo, ki ga je
danes izdal radikalni klub, je vzbudilo splošno
pozornost in ponekod se zelo tolmači kot od-
poved Nikole Pašića, s katero stopa iz aktivne
politične borbe v mirno ozadje. Obvestilo po-
trjuje vse dosedanje vesti o njegovem stanju,
ki se je definitivno pokazalo kot tako resno,
da mora opustiti neumorni predsednik svoje
napore pri reševanju vseh problemov javnega
življenja.

Kljub temu si je predsednik pridržal kon-
trollo nad izvrševanjem poslov na vse strani
vsaj na videz in se prav tako vsaj na videz za-
varoval tudi proti morebitnim presenečenjem
bilo s te ali z one strani.

Posebno opažajo način, kako je prišlo do
imenovanja direktorija, ki ga bo zastopal in
vodil posle, dokler predsednik zopet sam ne

okreva ali pa se položaj spremeni v toliko,
da bo potrebno enotno vodstvo in enotna od-
govornost združena v eni sami osebi. Tega di-
rektorija ni izvolil sam radikalni klub, marveč
ga je postavil sam Nikola Pašić, kakor se z
ukazom imenujejo veliki župani, četudi ljud-
stvo z njimi ni zadovoljno. Tako tudi ta direk-
torij ni izraz pravega klubovega razpoloženja.
Pašić se je torej tudi pri tej priliki pokazal
kot absolutist, kot diktator. In tudi ta njegova
poslednja gesta je prav taka, kakršni so bili
vsi njegovi dosednji nastopi.

Direktorij sam ima vezane roke proti klu-
bu na eni, proti Pašiću na drugi strani. Kar se
same sestave tiče, je treba pripomniti, da ljud-
je, ki ga sestavljajo, niso voditelji v pravi
smislu politikov. Posebno pozornost pa je
vzbudilo dejstvo, da je funkcijska, kakršno je na-
ložil Pašić Marku Trifkoviću, nezdružljiva s
predsedniškim mestom v narodni skupščini.

Mnogi razpravljajo o tem, kakše posledice
bodo nastale po imenovanju tega direktorija.
Gotovo je eno, da direktorij nikakor ne uživa
in ne bo užival one avtoritete, ki je bila za
discipliniranje tako velikega in obenem po
različnih tendencah tako razdvojenega kluba,
kakršen je radikalni, potrebna in kakršno je
užival v tem klubu edinole Nikola Pašić.

Zato menijo, da se bodo prikrile namere,
ki so se dosedaj že pogosto pojavljale v klu-
bu ob raznih prilikah, sedaj poskušale razviti
in ob priliki izbruhnile na dan.

Ostra kritika pogubne finančne politike
sedanjega režima.

RADIKALI NOČEJO ZMANJŠATI DAVČNIH BREMEN PREČANSKIH KRAJEV — DR.
ŽERJAV IN PIVKO SE NISTA NITI Z BESEDO ZAVZELA ZA DAVČNE OLAJŠAVE
V SLOVENIJI — DR. KULOVEC O KRIVIČNEM OBDAVČENJU SLOVENIJE — STOJA-
DINOVIĆ SE SAMO POSMEHUJE.

Belgrad, 27. junija. V finančnem odboru
se je razvila debata o naši finančni politiki,
o stanju naših financ, o ravnotežju v prora-
čunu, posebno pa seveda o postavkah novih
dvanajstini.

Vsi govorniki iz opozicije so soglasno ugo-
tovili, da nimamo v proračunu ravnesvesja. Po-
sebno pa je to s številkami iz proračuna do-
kazal dr. Voja Veljković. Finančni mini-
ster ni imel drugega izgovora kakor tega, da
je zatrdel, češ, da kreditov, ki jih je z nak-
nadnimi in izrednimi krediti skupaj 1 milijar-
da 300 milijonov, ni izrabil in je zato navedel
tudi primere. Lahko je bilo odgovoriti dr. Velj-
koviću s tem, da je naštel po vrsti kredite, ki
so bili že potrošeni. Če ni torej finančni mi-
nister teh kreditov tudi plačal, se je s tem
samo povečal letič dolg države.

Vsi govorniki so tudi govorili o letičih
dolgovi države in so soglasno ugotovili, da
so mnogo večji nego to priznava finančni mi-
nister. Vsi govorniki iz opozicije so naštevati
kar zaporedoma celo vrsto dolgovi, ki bi jih
moral finančni minister po zakonu izplačati,
pa jih ni. Nekatere take postavke kakor n. pr.
za ceste v Sloveniji, za nagrade katehetom
itd. smo že navedli v poročilu o govoru po-
slanca Pušenjaka.

Na večerajšnji seji finančnega odbora je
poskusil braniti zaupnik Radeta Pašića in ra-
dikalni poslanec Otto Gavrilović-Fi-
scher finančno politiko ministra Stojadinovi-
ća, ki je sam tudi intimen prijatelj Rada Pa-
šića. Govoril je veliko o neurejenih povojnih
razmerah, ki otežujejo povsem pravilno bud-
žetiranje in investiranje in je dokazoval, da je
valutna in finančna politika finančnega min-
istra dobra.

Skušal je dokazati ravnesvesje v budžetu
in da letiči dolgov države niso visoki. Vsi do-
kazali pa so bili šepavi in nezadostni.

Radikalni člani fin. odbora so sami precej
nezaupljivi proti fin. politiki Stojadinovića in
je bila slišati v teku debate marsikatera ne-
povoljna opazka iz njihovih ust. V enem pa
so vsi radikali edini s Stojadinovičem in sicer
v tem, da ne dopuščajo, da bi se v prečanskih
krajih, ki so neprimerno višje obdavčeni,
zmanjšala davčna bremena. V tem nozledu se

zdi, da soglaša z njimi tudi dr. Pivko, ki se
ves čas razgovora in kritike ni upal pisniti niti
besedice.

Ko ga je včeraj v svojem govoru dr. Ku-
lovec apostrofiral, češ, da mora potrditi, da
je celo poslednjič podpredsednik SDS izjavil,
da tako v Sloveniji ne more iti več dalje, se je
začel samo nemirno premikati na stolu in ki-
mati, ni pa imel poguma, da bi vstal in na
merodajnem mestu t. j. v finančnem odboru
izjavil, da v Sloveniji v resnici ne more tako
dalje iti.

Dr. Kulovec je v svojem enournem
govoru naštel zapored vse krivice, ki jih v
davčnem pogledu prenaša Slovenija pod se-
danjim režimom. Dokazoval je s številkami iz
davčnih zakonov, da vlada in davčna oblastva
ne upoštevata niti budžeta, kaj šele zakonska
določila glede davkov. Tem njegovim izjava-
njem se je finančni minister posmehoval, češ,
v Sloveniji je vse lepo in imate Triglav in lepe
ceste. (In divje peteline, bi moral pristaviti,
ki jih je prišel nedavno tega loviti v škofjeloške
hribe na povabilo raznih samostojnodemokrat-
skih velikašev. Op. ur.)

Ko je dr. Kulovec izjavil, da jemlje država
od nekaterih dohodkov, kakor n. pr. od hišne
najemnine do 70 %, finančni minister ni imel
kaj drugega pripomniti kakor to: »Občnam
naročite, da ne bodo k tem visokim davkom
sklepali novih doklad.« Vsi drugi člani odbora
so se zgražali nad tem.

Na isti način se je norčeval, ko je dr. Ku-
lovec kazal na veliko krivico, da se doklada
bivše kranjske dežele štejejo med direktne
davke in se nato predpisujejo druge doklade
kakor n. pr. invalidni davek, komorski in dru-
gi davki od skupne vsote.

Nezaslišano pa je, da ima sploh slovenski
poslanec drznost, da podpira tako politiko vla-
de, ki naravnost vničuje Slovenijo v gospodar-
skem pogledu.

Vse te krivice, ki se v davčnem pogledu
Sloveniji gode, bodo prišle v specialni debati
zopet na vrsto. Tama bodo naši poslanci stali
predloge in tedaj bo vsak Slovenec videl, ka-
teri poslanci imajo drznost, da podpirajo ta
»plačakšič sistem proti Sloveniji.

Terorizem
samostojnih demokratov.

Interpelacija poslanca Sušnika.

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Narodni poslanec
Anton Sušnik je stavil na prosvetnega mi-
nistra sledeče vprašanje:

»Zvedel sem, da pošilja tajništvo SDS v
Ljubljani svojim zaupnikom pisma sledeče
vsebine: Ljubljana, dne 13. VI. 1925. Spošto-
vani gospod! Čast mi je, vljudno Vas napro-
siti, da me z obratno pošto obvestite, kakega
političnega in svetovnega nazora je gospod
..., ki stanuje v Ljubljani ... (cesta,
ulica). Kakor doznavam, ima hčerko, ki jo želi
poslati na učiteljske, pa bi me zelo zanimalo,
ako me zaupno o vsem točno informirate. Za
ljubeznivo naklonjenost se Vam zahvaljujem
in beležim z odličnim spoštovanjem: Žig: Taj-
ništvo demokratske stranke v Ljubljani. Čez
žig podpis: Dr. S(tane) Rapé.

Iz tega pisma se jasno vidi, kaj namerava
SDS. Ta stranka gre v svoji nesramnosti in
predrznosti tako daleč, da si lasti monopol na
polju ljudske šole. Od zadnjih volitev se pre-
ganja slovensko učiteljstvo krščanskega sve-
lovnega naziranja. Toda to še ni dovolj! Po
mnenju SDS »je treba plevel iztrgati s kore-
nino vred.« To je pa mogoče samo tedaj, ako

DR. PIVKO GLASOVAL ZA DVANAJSTINE.

MINISTER NE VE, KOLIKO ZNASAJO URADNIŠKE RAZLIKE IN LETEČI DOLGOVI!

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Danes popoldne se je v finančnem odboru nadaljevala načelna kritika o predloženih dvanajstinih. Govorila sta še demokrat Jojić in radikal Grgin, na kar je na koncu generalne debate finančni minister odgovoril na izvajanja prejšnjih govornikov. Govoril je o tem, da je budžet predložil, da pa je dolžnost predsedništva narodne skupščine, da ga da tiskati in da je edinole ono krivo, če se proračun ni razdelil med poslane. Sklepnih računov ni predložil, ker mu to fizično ni bilo mogoče in bi predložitev sedaj tudi toliko ne koristilo, kolikor nekateri pričakujejo. Zahteval bo naknadni kredit, da pospeši delo za sestavo računskega zaključka. Glede uradniških razlik pravi, da ni določeno, koliko znašajo, ker se zakon lahko tolmači na razne načine! Za to izjavo mu bodo uradniki gotovo zelo hvaležni. Leteče dolgove hoče šele dognati! Zato je 13. maja povabil vsa ministristva, da nra pošljejo zadavne podatke. Vojno ministristvo ima takih dolgov 252 milijonov dinarjev, železniško 292 milijonov dinarjev, na invalidnih podporah je 200 milijonov dolga. Glede letičnih dolgov se razvijajo nato dolga debata, ker opozicija trdi, da minister ni upošteval naknadnih in izrednih kreditov, ki so dopolnjevala prejšnje proračune. Na to minister ni hotel dati nobenega določnega odgovora. Izgovarja se, da je pač zahteval kre-

dite, da so pa mnogi krediti ugasnili in torej ne bodo izplačani. Nato mu je dr. Veljko-vić začel znova naštevati iz zakona o izrednih in naknadnih kreditih postavke, ki so bile že izvršene in so se morale plačati. Zato vztraja na tem, da mu minister odgovori, kako in odkod je vzel sredstva, da to plača; če pa ni plačal, pomenijo te postavke zopet leteče dolgove. Prav na te navedbe pa minister ni mogel ali ni hotel odgovoriti. Dalje je tudi govoril, kako bo pokrtil sedanji proračun, ki bo znašal približno 12 milijard dinarjev. Med drugim je navedel tudi dobiček, ki ga bo dosegel pri izdaji kovane denarja. Denarja je dal kovati v Ameriki za 200 milijonov dinarjev. Stalo pa bo kovanje samo 45 milijonov Din!

Po govoru finančnega ministra je pristopil odbor k načelnemu glasovanju o predloženih dvanajstinih. Za dvanajstine je glasovalo 18 članov, proti pa 8 članov. Pripominjamo, da član zemljoradniškega kluba v finančnem odboru ni sodeloval v razgovoru o dvanajstinih in se tudi ni udeležil glasovanja. Pribijemo tudi dejstvo, da je za dvanajstine v načelu glasoval tudi slovenski poslanec dr. Pivko, dočim sta oba člana Jugoslovanskega kluba dr. Kulovec in Vladimir Pušenjak glasovala proti dvanajstini in sicer iz razlogov, ki sta jih navedla v kritiki finančne politike.

VOJNI MINISTER NE DOVOLI

PARLAMENTU VPOGLEDA!

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Na željo finančnega ministra se je finančni odbor razdelil v tri odseke, katerim so se dodelila posamezna ministristva, da jih preiščejo z namenom ugotoviti, kako bi se doseglo večje varčevanje v izdatkih. Glede na to se je po nalogu opozicije

zglasil poslanec dr. Kumanudi v vojnem ministristvu ter zahteval upogled v računovodstvo, toda vojni minister vpogleda ni dovolil. Vidi se, da je bila želja finančnega ministra zopet samo pesek v oči naivni javnosti.

Skupščina overovala radi-
čevske mandate.

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Današnji seja narodne skupščine je bila kratka. Pred prihodno na dnevni red je imel predsednik Marko Trifković kratek in lep govor v spomin francoskim vojakom, ki so se borili skupaj z nami za svobodo Jugoslavije. Nato je naznanil, da je na dnevnem redu poročilo verifikacijskega odbora o verifikaciji pod anketo stoječih radičevskih mandatov. Ker se k tej točki ni javil nihče za besedo, je dal poročilo na glasovanje. Bilo je soglasno vzeto na znanje. Na ta način so verificirani mandati vseh radičevskih poslancev in je tako končana komedija, ki se je vlekla nad tri mesece. Nato zaključil predsednik sejo skupščine in naznanil, da bo prihodnja seja v torek popoldne z dnevnim redom: razprava o zakonskem predlogu o narodnem priznanju kralju Petru.

Kakšen je
sedanji politični položaj.

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Danes popoldne je bila seja bloka narodnega sporazuma, kateri so prisostvovali Ljuba Davidović, dr. A. Korošec, dr. Spaho in Pavle Radić. Določili so načrt, kako bo postopal blok tekom prihodnjega tedna. Govorili so tudi o politični situaciji in ugotovili, da ni v njej nobene spremembe in da je razmerje med strankami bloka slejkoprej neizpremenjeno. Blok za sedaj obstaja še dalje.

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Hrvatski seljački klub je imel danes po seji narodne skupščine več ur trajajočo sejo, na kateri je prišlo, kakor nam zatrjujejo nekateri člani kluba, do živahne debate. Predvsem so posamezni govor-

niki ostro kritizirali finančno politiko vlade in na podlagi te kritike dokazali nemogućnost sporazumeti se s strankami, ki vodijo proti Hrvatom tako gospodarsko politiko. Mnogi poslanci pa so radi optimističnih vesti, ki jih je slišati o sporazumu med radikali in radičevci, stavili na predsednika vprašanje, kaj je na teh vestih, ker se trdi, da prihajajo te vesti iz krogov radičevcev. Predsednik kluba je odgovoril, da bo o vsaki akciji in njenih uspehih obvestil klub in da ne bo ničesar storil brez predhodnega klubovega odobrenja.

RAZPRAVA O TISKOVNEM ZAKONU.

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Danes popoldne se je v zakonodajnem odboru nadaljevala razprava o tiskovnem zakonu in je kot prvi govornik v lepem govoru kritiziral načrt posl. dr. Hohnjec, ki je v svojem govoru posebej poudaril veliko vlogo časnikarstva v kulturni in politični zgodovini vseh narodov. Nato je prešel v podrobno in stvarno kritiko nazadnjaških in sila strogih odredb tega zakona. Za njim je govoril posl. dr. Behmen. Nato so sejo prekinili in bodo nadaljevali razgovor v torek popoldne.

INTERPELACIJA DR. GOSARJA RADI RE-
VIZIJE VODNIH KNJIG V PREVALJAH.

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Poslanec Gosar je stavil vprašanje na poljedelskega ministra radi postopanja okrajnega glavarstva v Prevaljah proti lastnikom vodnih naprav v mežiški dolini o priliki revizije vodnih knjig.

UGODNOSTI ZA VELENJSKI PREMOKOKOP.

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Železniški minister je na vprašanje poslanca Pušenjaka glede taks za prevoz premoga po dovlačnici iz Škal v Velenje odgovoril, da se taksa v znesku Din 85 za vagon ukinje, a se računa voz-nina, ki pa ne sme znašati več ko Din 10. To

je zopet ugodnost za premogokop v Velenju, da bo mogel v cenah konkurirati z drugimi premogokopi.

SLOVENAČKI RADIKALI V BELGRADU.

Belgrad, 27. jun. (Izv.) Tukaj se je že par dni mude voditelj slovenskih radikalov dr. Županič, Hribar in dr. Sajovč. Govori se, da je njihovo bivanje v zvezi z akcijo, ki jo je započel dr. Žerjav, da se samostojni demokrate v Sloveniji združijo z radikali in z njimi skupaj osnujejo srbsko radikalno stranko v Sloveniji.

Nemiri na Kitajskem.

Peking, 27. jun. (Izv.) Boji za predmestje šamien v Kantonu so jako ostri. Na stotine Kitajcev je mrtvih in težko ranjenih.

Peking, 27. jun. (Izv.) Vsi dohodi do poslaniškega okraja v mestu so zavarovani z bodečo žico. Močni oddelki žandermerije in vojaštva vzdržujejo red.

London, 27. jun. (Izv.) V Šanghaju so pod orožjem vsi Evropejci. Ker se je zvedelo, da nameravajo revolucionarji na avtomobilih vdreti v tujski okraj, je policija prepovedala vsako izposojevanje avtomobilov.

Peking, 27. jun. (Izv.) Na zmajski dan so priredili dijaški velike demonstracije in so kričali po ulicah: Smrt angleškim brigantom!

London, 27. jun. (Izv.) Množice iz Hongkonga so poškovala več čolnov, ki vozijo med Konlungom in Hongkongom.

FINANČNA DIKTATURA V FRANCJI.

Pariz, 27. jun. (Izv.) Zbornica je odobrila finančne načrte Caillauxa s 328 proti 190 glasovi. Ministrski predsednik Painlevé je zastavljal ves svoj vpliv, da so socialistične skupine glasovale za načrt. Zbornica je dovolila izdajo 6 milijard frankov novih bankovcev. Sprejetjem novega finančnega zakona je postal Caillaux finančni diktator v Franciji.

AMERIŠKO-ITALIJANSKA POGAJANJA ZA-
RADI PLAČILA ITALIJANSKE DOLGA.

Rim, 27. jun. (Izv.) V Washingtonu so se začela uradna pogajanja med zakladnim tajnikom Mellonom in italijanskim poslanikom De Martinom. Mellon je uvodoma naglasil, da Amerika pristaja na to, da se italijanski dolg sistemizira in vpoštevata plačilna zmoglost Italije. Po obširni razpravi so konferenco odgodili do 30. junija t. l. — Italijanski dolg Ameriki se ceni približno na 2.138.543.852 dolarjev.

Beleške.

Nespametna tolažba. »Slovenec« poroča deloma izvirno, deloma po drugih listih informacije o političnem položaju v Belgradu. Jedro vseh teh informacij je, da se radikali pogajajo z radičevci za sporazum, da so imenovali eni in drugi tudi že svoje zastopnike za uradna pogajanja in da do RR vlade nikdar ne bo prišlo. Mi »Jutrovo« taktiko prikrivanja dobro razumemo, ker si lahko ne samo mi, ampak vsak količnik misleč človek izračuna že na enem prstu svoje leve noge, kakšne posledice bi imela RR vlada za samostojno-demokratsko stranko v celi državi in tudi v Sloveniji. Zato tudi razumemo, da »Jutro« naše informacije niso posebno všeč in da jih zato skuša omalovaževati ter smešiti. — Če »Politika«, ki je znana kot verelosen list, dan za dnem poroča o pogajanjih in ve celo povedati, da bo sporazum med radikali in radičevci mogoče že v najkrajšem času podpisan, — dalje, če zagreb-

ški listi kakor »Juturni list« in »Obzor«, ki držita na svoj ugled saj toliko kot »Jutro«, stalno poročajo o pogajanjih, da so, da so imenovani zastopniki za javna pogajanja in da bo do sporazuma prišlo in ž njim vred tudi do izpremembe v vladi, potem mora biti že nekaj na tem! Da bi se vsi motili in samo »Jutro« ne, je težko verjetno. »Politika« ima znane zveze z dvorom, »Vreme« ima močno oporo pri radikalih, ki gotovo tudi nekaj vedo, in vsi ti naj se motijo? Zato bi »Jutro« storilo bolje, če bi svoje pristaše raje počasi pripravilo na neprijetno resnico kakor da jih s praznimi tolažbami vleče za nos.

Kaj obžalujejo vodilni krogi v Belgradu? Iz brojavnega dela nekega ljubljanskega popoldanskega lista: »Vodilni diplomatični krogi z velikim zanimanjem spremljajo dogodke na Grškem («spremljati» se pravi v srbsčini »prati«). »Pratiti dogadjaje« se pa ne pravi »dogodke spremljati«, ampak dogodke motriti, zasledovati ali kaj podobnega). Vodilni krogi obžalujejo le, da ne vlada na Grškem tudi parlamentarno-demokratski režim... — Ali vlada pri nas?

V spakovanju slovenščine tako marljivo in iznajdljivo »Jutro« je skovalo nov izraz: »Otvorenost« pomeni po srbsko in hrvaško odprto ali pa tudi odkrito; po naše pa more »otvorjenost« pomeniti samo odprto. Torej govori »Jutro«: odprto priznati, odprto zahtevati; Slovenci pa govorimo: odkrito priznati, odkrito zahtevati. — »Otvorjenost« se čudimo, zakaj »Jutro« sploh še slovensko piše; naj bi rajši kar celo prešlo v srbsčino, pa bi bilo v trenutku rešeno vseh duševnih in fizičnih muk, ki mu jih očividno toliko povzroča ta zoprni »slovenački dija-lekat«.

Gospodarsko edinstvo. »Tudi v gospodarstvu je edinstvo naroda skoro popolnoma vzpostavljeno« — smo brali včeraj popoldne. Če pojde pa tako naprej kakor gre, zlasti pri davkih, bo gospodarsko edinstvo kmalu popolnoma vzpostavljeno brez »skorov«.

Zamenjava stanovanja

Krasno stanovanje v MARIBORU, obstoječe iz predsobe, 3 sob, poselske sobe, kuhinje, kopelji in pritlikin, lepa solnčna lega sredi mesta, parketna tla, dvojni električni tok, vodovod plin, snažno in čisto — SE ZAMENJA — s stanovanjem 3—4 sob v Ljubljani. Novo določena najemnina Din 335.— mesečno! Ugodno za vpokojence! — Ponudbe je nasloviti: LJUBLJANA, poštni predal št. 70.

Učni uspehi na srednjih šolah.

Na školijski gimnaziji v St. Vidu nad Ljubljano je bilo v šolskem letu 1924/25 316 učencev. Izdelalo jih je 266 (84,18 %), med temi 71 (22,47 %) z odliko. Ponavljalni izpit se je dovolil 42 (13,28 %) učencem. Padlo jih je 5 (1,59 %).

Mestna ženska realna gimnazija. V šolskem letu 1924/25 je imela 6 razredov in 8 vzporednice. Vseh učenk je bilo 311 (+ 3). — Število v oklepajih pomeni privatistke. — Izdelalo je 236 učenk (76 %), izmed teh 44 z odliko (14 %). Ponavljalni izpit iz enega ali dveh predmetov ima 56 učenk (18 %), padlo jih je 15 (+ 1) (5 %). V vedenju je imelo 236 učenk (76 %) »prav lepo«, »lepo« 74 (24 odstot.), »primerno« in »neprimerno« nobena. V pridnosti jih je imelo »vztrajno« 59 (19 %), »marljivo« 244 (78 %), »nemarljivo« 7 (1 %). Neredovanih je bilo 4 (+ 2) (1 %). Nižji tečajni izpit je delalo 46 učenk. Naredilo ga je 39 učenk (83,9 %). Za dva meseca jih je padlo 6 (14 %), ena (2,1 %) pa za eno leto. Sprejemni izpit je delalo 96 učenk, naredilo ga je 89, odklonjenih je bilo 7.

Krasne otroške in damske obleke priporoča Krištofič-Bučar, Ljubljana.

Iz častne knjige katol. roko-
delskega društva v Ljubljani.

Katol. društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani obhaja te dni svojo sedemdesetletnico. Ako je že v življenju posameznika zanimiv pogled na njegovo delovanje, je to še v večji meri pri društvu. Katol. društvo rokodelskih pomočnikov je takoj v začetku kazalo živahno delovanje. Ves čas svojega obstanka pa je stremilo za tem, da je poleg svojega glavnega namena izobraževati pomočnike v dobre mojstre, tudi pripomoglo mnogim svojim članom, da so dosegli tudi kot umetniki, bodisi v gledališki umetnosti, bodisi v umetni obrti ali kot slikarji in kiparji slavno ime. Pri društvenih obrtnih razstavah so najboljši mojstri v Ljubljani in Sloveniji razstavili obrtne izdelke v hvaležno priznanje, da so podlagi svojemu nadaljnjemu napredku dobili v rokodelskem društvu. Tako so leta 1905. pri razstavi obrtnih izdelkov mojstrov in pomočnikov razstavili obrtne izdelke med drugimi dobro znani obrtniki: Avgust Agnola, slikar na steklo; Maks Ferjan, ključavničar; Knjigoveznica katol. tiskovnega društva; Ivan Kregar, pasar; Ivan Mathian, dvorni založnik; A. Mikuš, dečnikar; Ivan Ogrin, l. 1905. še zidarski mojster na Vrhniki; Ivan Pengov, podobar; Ivan Rebek, ključavničar v Celju; Josip Rebek, ključavničar v Ljubljani; trdka Toennies, železoličar in tvornica strojev; Leopold Tratnik, pasar; Matej Trpin, dekorativni slikar; J. Welbl, ključavničar; Avgust Zabkar, ključavničar in drugi.

Zanimiva bo knjiga, kjer bodo popisani obrtniki, izšli iz katol. društva rokodelskih pomočnikov in kjer se bo videlo, koliko so storili za razvoj obrti v Sloveniji. Za danes naj podamo popis življenja in del mož, ki so si kot slikarji in kiparji pridobili slavno ime.

Jebač Anton, slikar v Ljubljani, je bil rojen 13. 3. 1850 v Ljubljani. Učil se je slikarstva pri Borovskem, pozneje je pomagal Janezu Wolfu, Simonu Ogrinu, Juriju Šubicu in Josipu Kastnerju. Največ je delal seveda sam. Slikal je oljnate podobe in freske. Po Führichu, po Feuersteinu in drugih je napravil mnogo križevih potov, n. pr. za Ig 1882, Smarje pri Grosupljem 1884, za Dedni dol pri Višnji gori (fresco), za Bled, Leskovec, Rakitno, Planino pri Rakeku, za frančiškansko cerkev v Gorici, Radeče pri Zidanem mostu, Sv. Katarino pri Medvodah, Šmartno pri Litiji (1913 fresco), Žalino (1911), Besnico, Drašice pri Metliki (1912) itd. Izmed drugih oljnatih slik omenjamo sv. Alojzija, sv. Antona, sv. Jožefa in Sree Jezusovo za župnika v Zgoniku; portret Ignacija Knobleharja za škocijan pri Mokronogu (1923), Krst Kristusov za St. Janž na Dolenjskem, Mater božjo za Brezovico. Ornamentalno je okrasil cerkev na Črnučah in v Velesovem, figurarno pa kapelo v zavodu sv. Stanislava, cerkev v Preski, uršulinsko cerkev v Škofji Loki, cerkev na Boh. Beli (1907), v Sori in Smledniku (1909), svetišče v Mengšu, cerkev v Leskovcu pri Krškem, v Proseku (1920-21), na Opčini (1922), v Selih pri Kamniku. V Postojni in v ljubljanski stolnici je umil freske. Kljub svojim 75. letom še vedno pridno dela.

Repič Alojzij, kipar, profesor tehnične srednje šole v Ljubljani, je bil rojen na Vrhopolju pri Vipavi 13. 3. 1866. Že v zgodnji mladosti je rad risal, potem ga je dalje vodil slikar župnik Henrik Dejak, dokler ni odšel na obrtno strokovno šolo v Ljubljano. L. 1888. je krenil k podobarju Trnovcu v Polhov gradec, potem v Celje in naposled na dunajsko akademijo. Kot akademik je delal najprej dve leti doma, potem pa je dobil profesuro na obrtno-strokovni šoli v Ljubljani. Njegova najbolj znana dela so: portret in kip Prešerna, Slomškov, Kettejev; Vilharjev spomenik za Postojno, nagrobni relief kardinala Missije za sv. Goro pri Gorici (ob vojni razdejan), kip »slepi ubožec«, kip sv. Petra in Pavla.

Pengov Ivan, podobar v Ljubljani, se je poročil v Ljano 9. junija 1879. L. 1893. je vstopil v umetno-obrtno strokovno šolo v Ljubljani in jo dovršil l. 1897. Takoj nato ga je sprejel v svojo delavnico Andrej Rovšek. Tu se je nadalje izobraževal v ornamentiki in plastiki. Po smrti Andreja Rovška l. 1907. je prevzel njegovo delavnico kot samostojni mojster. L. 1912. je iz učnih namenov prepotoval Dunaj, Solnograd, Monakovo, Inomest itd. Leta 1909. je napravil relief sv. Frančiška s Kristusom na križu po Murillovi sliki za frančiškansko cerkev v Kamniku. L. 1912. je prenovil v frančiškanski cerkvi v Kamniku veliki oltar in štiri stranske oltarje. To leto je tudi izklesal iz moravškega peščenca kipa sv. Tomaža Akvinskega in sv. Bonaventure za probojce ljubljanske stolnice, l. 1913. pa za severno zunanjo steno kipa Sigmunda Lamberga in Tomaža Hrena. Dalje je napravil tri lesene

kipe za župno cerkev v Radečah pri Zidanem mostu, kip Brezmadežne za ljubljanskega škofa, štiri kipe iz istrskega marmorja za novi veliki oltar v Zireh 1914, kip M. B. za Marjin grad (Vrbovec) iz marmorja 1920, leseni kip M. B. za delavsko kapelo na fabriki pri Trziču 1921, nagrobnik (relief Zal. M. B.) za dekana Mihaela Tavčarja v Žužemberku. Prerobil je vse stranske oltarje v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani 1921-23 in v podružnici Šmartno ob Savi veliki oltar (1921) in prižnico (1924). Napravil je glavni oltar za župno cerkev v St. Janžu na Dolenjskem, stranski oltar v Senti Petru na Krasu, božji grob za Prosek

Matej Trpin, slikar v Ljubljani, je bil rojen 29. septembra 1872. Učil se je kiparstva in slikarstva pri Juriju Tavčarju v Idriji; potem je delal pri Progarju v Celovcu, v Zagrebu pri podobarju Kelihu, pri podobarju A. Rovšku v Ljubljani, dokler ni začel na svojo roko izvrševati slikarstva. S slikarjem Markovičem sta preslikala figurarno župno cerkev v Preserju in Radečah pri Zidanem mostu. Naslikal je z oljnatimi barvami več nabožnih slik n. pr. za uršulinsko obednico v Ljubljani; gledališke odre za Rokodelski dom v Ljubljani za zavod sv. Stanislava in Lichtenturnov zavod za Dob, Vodice, Borovnico, Sostro itd. Tudi portretist je bil. Znani so nam portreti: prof. Janeza Gnjazde, fin. svetnika Val. Levčnika, gospoda in gospe Česnovar iz Kolodvorske ulice. Med vojno je bil štiri leta v vojaški službi. Pri slikanju visokih kulis, ki jih je mogel slikati le na tla sklonjen, je obol el. 1922. in še ni ozdravel, dasi silno želi, da bi se mogel zopet lotiti priljubljenega dela.

Dnevne novice.

Kongres za proučevanje vzhodnega bogoslovja.

Za kongres se je kot predavatelj prijavil še monsignor Margotti, znanstveni svetovalec rimske vzhodne kongregacije; predaval bo o važnih cerkvenopravnih vprašanjih. Zbralo se bo toliko strokovnjakov v vzhodnem vprašanju, da bo ta kongres po znanstvenem programu presegel vse prejšnje shode podobne vrste. Zaključni cerkveni govor bo imel lavantinski škof dr. Andrej Karlin. Pri pontifikalni maši vzhodnega obreda dne 12. julija bo pel ves pevski zbor društva »Ljubljana« pod vodstvom kapelnika Neffata, dobrega poznavalca vzhodne cerkvene glasbe.

Doslej se je prijavilo nad 250 udeležencev, skupno z ljubljanskimi udeleženci bo okoli tristo slušateljev, nepričakovano veliko število za tak strokovno znanstveni kongres. Udeležencek je dovoljena polovična vožnja po železnici in na parobrodih.

Prva velika skupščina in obenem prvi občni zbor ljubljanske škofijske zveze društva »Krščanska šola« bo v četrtek, dne 9. julija ob 3 popoldne v dvorani Akademskega doma v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika. 2. Referat o šolstvu. 3. Volitev odbornikov v vrhovno osrednje vodstvo in nadzorstvo. 4. Slučajnosti. — Začasni predsednik.

Za orlovski dan v St. Vidu nad Ljubljano dne 5. julija je polovična vožnja dovoljena. Velja od 4. do 6. julija. Na odhodni postaji mora udeleženec zahtevati mokri dnevni žig. Potrdilo, da se je tabora udeležil, dobi vsak v St. Vidu pri blagajni.

Občinske aprovizacije. Ko so bile po končani vojni obenem z likvidacijo avstrijske države likvidirane zloglasne medvojne, takozvane »občinske aprovizacije«, nismo mislili, da bomo morali sedem let po tem še enkrat pisati o njih. Povod za to nam daje danes razburjanje duhov v neki občini, kjer je revizija občinskih računov zopet spravila na dan to vprašanje, ki je bilo že pred leti končno rešeno. Zato ni bilo niti najmanjšega povoda, znova mešati to obsoletno stvar. Takrat, ko je bilo še vsaj deloma aktualno vprašanje »občinskih« aprovizacij, se je že pisalo o njih in naši listi so dovolj jasno povedali, da niso imele te naprave slabega spomina prav ničesar opraviti z občinskim gospodarstvom v okviru postavnih določb občinskih redov. Kot nekaj izrodek vojnih razmer so bile te aprovizacije naslonjene na občine le v toliko, da je smela le občina izvrševati naročila in prejemati razna živila, ker jih je primanjkovalo na vseh koncih in krajih in ker bi bilo ubožnejše ljudstvo še hujše stradalo, kakor je že, ako bi ne bilo porazdeljevanje pičlih življenskih potrebščin postavljeno pod javno kontrolo. Toliko in ničesar več niso imele oziroma bi ne bile smele imeti občine posla z aprovizacijami. Da so imele tudi vse oblastvene naredbe namen nalogati te posle občinam le v toliko, kolikor je bilo potrebno s stališča javne kontrole, pa sledi že iz tega, ker so morali biti v občinah za razdeljevanje živil določeni posebni aprovizacijski odbori, ki so bili zopet podrejeni — ne občinam, še manj občinskim odborom, temveč političnim oblastvom, oziroma prehranjevalnim nadzornikom, ki so bili kot samostojni referenti prideljeni političnim oblastvom, sicer pa so bili podrejeni neposredno ad hoc ustanovljenemu uradu za ljudsko prehrano na Dunaju. (Glej državni zakonik z dne 6. marca 1917 št. 86, — odredba urada za ljudsko prehrano). — Iz tega sledi dovolj jasno za vsakogar, da pri občinskih aprovizacijah ni šlo za izvrševanje kakšnih občinam z

zakonom naloženih poslov, zlasti ne takih poslov, ki jih občinam nalaga občinski red. V resnici se tudi občine kot take niso spuščale neposredno v porazdeljevanje ali celo v neposredno razprodajo živil, ker občinskih uradov vendar ni bilo mogoče ponižati na nivo navadnih branjarjev. — Če pa so se že tu in tam v maloštevilnih občinah posamezni občinski funkcionarji vendarle ukvarjali tudi s temi posli, niso imeli z njimi ničesar skupnega občinski odbori kot javnopravne korporacije. Ti imajo v občinskih redih čisto jasno določen delokrog, ki se mu pa ne morejo prištevati »občinske aprovizacije«, ki v nikakem primeru niso mogle biti del občinskega gospodarstva. Kakor rečeno — so bili aprovizacijski odbori ne pa občinski odbori oni organi, kojih dolžnost je bila voditi aprovizacijske posle po občinah pod nadzorstvom prehranjevalnih nadzornikov. In glavni namen vseh teh organov je bil ta, da so se pičle zaloge živil porazdeljevale pravilno in po določenih cenah, a noben drugi. — Prav nič ne prihaja pri tem v poštev okolnost, da so včasih v resnici bile tudi nekatere občine prisiljene založiti denar za prejeta živila, če ni bilo drugih sredstev, in so potem ponekod bile deležne spornih dobičkov (včasih tudi izgube). To pa še ni noben razlog, da bi občine kot take bile odgovorne za aprovizacije, zlasti ker je bila v pretežni večini občin prodaja aprovizacijskega blaga prepuščena trgovinam, ki so pač tudi morale imeti skromen zaslužek. Tega na drugi strani nobena oblast ne more odrekati niti onim občinskim funkcionarjem, ki so prevzeli razpečevanje živil in so morali za to najeti pomočnike. Toda vse to spada že davno preteklosti, in če danes oblast posega nazaj v dejanja, ki so itak zastarana po določbah državlanskega prava, potem bo vsak pameten človek moral misliti, da tu ne gre za kake v zakonu utemeljene razloge, temveč le za dejanja, izvirajoča iz političnih nagibov. Zato so vse naknadne revizije aprovizacijskih računov neopravičene. — Le tako je mogoče razumeti, da so po tolikih letih in po več nego dvakrat pretečeni dobi zastaranja sedanja nadzorstvena oblast nad občinami premleva stvar iz nova in to celo potem, ko je v konkretnem primeru, ki nam je pred očmi, že sodna instanca celo dvakrat govorila, in ko upravnna oblast in nadzorstveni organ dobro ve ali vsaj vedeti mora, da spada vsak regres, ki bi ga hotela uveljavljati občina proti sedanjim ali bivšim občinskim funkcionarjem, izključno le za civilno-pravno pot. Seveda če hoče upravnna oblast doživeti blamažo, svobodno ji! Vendar smo mi skromnega mnenja, da bi bil že skrajni čas nehati z nepotrebnimi in — kot v tem primeru neutemeljenimi škikami, ki nimajo absolutno nikake postavne podlage. — Claudite iam rivos, sat prata biberunt.

Otvoritev obrtne vzorčne razstave v Trzinu. V nedeljo, dne 23. t. m. se odprla ob 10 popoldne obrtna razstava v dvorani »Našega doma«. Razstava bo trajala ves teden in se bo zaključila v nedeljo, dne 5. julija ob 18. uri zvečer. Razstavni prostori bodo odprti ob nedeljah in na praznik od 8 do 18, ob delavnikih od 17 do 20 zvečer. Posetniki iz okolice, ki bi si razstavo radi ogledali morda tudi izven tega časa, naj se zglasijo pri g. Vincencu Zupanu »Gostilna pri Mazu«, ki jim bo radevolje tudi med dnevom razkazal razstavo. Na razstavi bodo zastopane vse panoge domače krajevine obrti, posebno čevljarstva, ki daje v celotnem kraju svoje posebno obilježje. Poleg čevljarjev bodo razložili usnjariji, mizarji, kleparji, krojači, šivilje, pletilci, kovarji, sodarji, vrvarji itd., tako da se bodo na mestu lahko uverili obiskovalci, kako močno je razvita naša obrt poleg naše tako močne industrije.

Znanstvena ekskurzija ljubljanskih juristov v Begunje. Včeraj popoldne je bilo 15

slušateljev ljubljanske juridične fakultete na znanstveni ekskurziji v ženski kaznilnici v Begunjah pod vodstvom profesorja specialista za kriminalno stroko g. dr. Metoda Dolenca. Ogledali so si kaznilnico, v kateri je okrog 60 kaznenikov in okrog 50 v prisilni delavnici.

Nova carina je žal zadela tudi trgovce s kolesi, v glavnem pa vse kolesarje. Znano je, da se ne vozijo na kolesih magnati, temveč le pobožni sloji, kot delavci, slugi itd., katerih večina stanuje do 15 km daleč izven Ljubljane ter se vozijo s kolesi na delo in zvečer zopet domov. Razen tega rabijo tudi kolesa orožništvo, policija i. dr., tako, da je postal bicikel v naših krajih že neobhodno potreben predmet. Sedaj se je pa carina naenkrat zvišala od 40 Din na 480 Din za komad in ker ne prihajajo kolesa kompletna, je prišteti še carino za pnevmatiko, sesalko in zvonec, tako, da bo carina za 1 kolo prišla najmanj od 550 Din do 600 Din. Kako pride ubogi delavec, orožnik in policist do tega, da bo moral plačati za predmet, katerega neobhodno potrebuje za izvrševanje svoje službe in dela 600 Din ali 2.400 K davka! V splošnem smo tudi s to novo carino zopet najbolj prizadeti Slovenci, ker v Sloveniji je kolesarstvo bolj razvito kot drugje. V Sloveniji se rabi letno približno 1000 biciklov, torej bodo plačali naši kolesarji 1000 × 600 Din = 600.000 Din letno. Tudi se ne more smatrati, da bi to bila zaščitna carina, ker v celi Jugoslaviji še ne obstoja nobena industrija za izdelovanje velosipedov, vsled tega je ta zvišana carina na kolesa popolnoma neopravičena in tudi krivična.

V »Ilustriranem Slovincu« je pod sliko g. Karla Adamiča popravi »književnika« v »glasbenika«.

Otvoritev novega postajališča. V nedeljo, dne 5. julija se odprla na progi Ljubljana—Rakek med postajama Brezovica in Preserje novo postajališče v Notranjih Goricah. Popoldne istega dne se vrši v Notranjih Goricah velika gozdna veselica z mnogobrojnim sporedom. Začetek ob 15. uri. Sodeluje polnoštevna godba na pihala »Svoboda«. Čisti dobiček je namenjen za kritje stroškov za novo postajališče. Vlaki k veselici vozijo iz Ljubljane ob 14.25 in 18.30, iz Rakek prihaja v Notranje Gorice ob 18. Otvoritveni vlak iz Ljubljane odpelje ob 14.25.

Umrli je 24. junija v 58 letu starosti gosp. Anton Žitnik, posestnik v Mali Račni. Pokojnik je bil znan po vsej Sloveniji kot posredovalec pri prodaji posestev in graščin. Bil je odličen naš somišljenik in dober krščanski mož. Pokoj njegovi duši!

Strela je udarila 25. junija ob 7 zvečer v strelovod župne cerkve na Kopanju. Pod jabolkom, kjer je bila žica skupaj staknjena, je visel majhen košček žice in tako je šla strela po njem in se razpršila po tleh. Nekaj strel je preletelo v župnijska vrata ter jih popolnoma razbilo. Pobitih je bilo tudi več šip na oknih. Škoda znaša na župnišču okrog 5000 kron.

Državna trgovska akademija v Ljubljani. V I. letnik tega zavoda se sprejemajo: I. Dijaki (-inje) srednjih šol z nižjim tečajnim izpitom; II. Dijaki (-inje) meštanskih šol s končnim izpitom. Prednost imajo prijavljenci (pri-glasenke), ki se skazejo z dobrim redom iz učenega jezika in realnih predmetov ter dokazujejo znanje v modernih jezikih. Vpisovanje se vrši 11. in 12. septembra t. l. v popoldanskih in popoldanskih uradnih urah v poslopiju tehniške srednje šole, Aškerčeva ulica 9/II. »Neosan« krema Vam štedi na dveh straneh; prvič se je zelo malo porabi, drugič poveča trepnost obutve.

Novo zdravilo. Ministrstvo narodnega zdravja je odobrilo gosp. lekarnarju Hočevarju z Vrhnice izdelovanje njegove specialitete »Mr. Stanko Hočevarjeva Aromatična železnata tinktura«. Imenovano zdravilo je zoper slabo prebavo, slabokrvnost in oslabelost. Ena

steklenica stane 20 Din in se dobi samo v lekarni na Vrhnici.

Novi tečajji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo ter pouk iz knjigovodstva se začnejo na zasebnem učnem zavodu Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 1. julija t. l. Prospekti in vpisovanje v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. Nobene podružnice!

Opozarjamo na današnji oglas Ljubljanske borze, ki razpisuje štiri senzalska mesta.

Znojenje nog in neprijeten vonj odstrani Sanoform. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga »Chemotechna« v Ljubljani, Mestni trg 10 in »Salus« d. d. V Mariboru pa lekarna pri Sv. Anehu, Glavni trg 20.

KO BO VROČINA na višku, imejte pripravljeno obleko iz slovitega in krasnega

»Tropical« angleškega sukna.

Najpripravnější novost za gospode. — Lister in platno raznih barv v bogati zalogi.

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Iz Ljubljane.

SOLSKA RAZSTAVA V LICHTENTHURNU.

Kadarkoli opazujem veliko izpremembo, ki se tekom šolskega leta vrši v potezah obraza naših mestnih učiteljc — bodisi svetnih bodisi redovnih — me vselej globoko ga-ne upadlost teh obrazov, ki priča o velikem, da prekomernem trudu in naporu. Vedno znova se tedaj živo zavem, da učiteljski poklic ni navaden pridobitni poklic, marveč služba v višjem, npravnem smislu, ki ne zahteva samo vestnosti, ampak žrtvovanje vseh dušnih in telesnih sil. Otroci so na splošno pač trd in odporen material kakor noben drugi in le z neizrečenim trudom in potrpljenjem more mojster: učitelj — učiteljica oblikovati njihovega duha in srce njihove spretnosti. In kakor pravi umetnik tudi učitelj ni nikdar popolnoma zadovoljen z doseženimi uspehi; strah, da je storil premalo, hrepenenje, da bi dosegel več, mu noč in dan ne dasta pokoja. Duševni in telesni napor, sto neprilic izčrpa vse njegove sile. In ves ta trud velja zgolj splošnosti, sam ima od tega le toliko, da se skromno preživi. Ali je kateri stan, ki bi mu bil vsak izmed nas dolžan večje hvalnosti in spoštovanja?

Vsega tega se vsak živo zave ali vsaj živo čuti, ko si ogleduje šolske razstave ob sklepu šolskega leta. Veš: tu nima dobičkarstva ničesar opraviti, tu je ustvarjalo le idealno stremenje učiteljsva in otrok.

Lichtenthurnov zavod je med najširšimi sloji našega naroda znan kakor malo kateri drug kulturni zavod. Malo je naših boljstih hiš po deželi, ki ne bi bile že šolele katero svojih hčera v tem zavodu. Pod spretnim vodstvom usmiljenih sestra se je iz skromne sirotišnice stopnjema razvil v velik internat a popolno osnovno in meštansko šolo. Leto za letom oddaja svoj naraščaj bodisi pridobitnim poklicem bodisi srednjim šolam, a največ seveda učiteljsku; dobršen odstotek naših učiteljc se je izobrazilo v njegovem okrilju. Resnica je, da imajo internati svoje slabe strani, vendar je gotovo, da je Lichtenthurnov zavod v zaupani mu ženski mladini vsikdar uspešno negoval idealizem in solidno šolsko znanje.

Letošnja razstava kaže, da zavodova šola ne prestopa napreduje in koraka s časom. Obsega v (prilicju šolskega poslopija) dve veliki sobi in del hodnika. V sobi na desni je razstavila ljudska šola, na levi meštanska. Aranžma je zlasti v poslednji izbran.

Vstopimo najprej v kraljestvo malčkov, kjer nas predvsem vabi miniatura gozdna pokrajina: »Kraljestvo palčkov«. Tu najdemo med zelenjem vse mogoče slike: človeške in

Višarje, zopet božja pot.

Po desetih letih se je otvorila spet romarska božja pot na sv. Višarjah. Dne 17. septembra 1915 so razstrelili Italijani raz Mittagskoffla svetišče in druga poslopja na Višarjah in od tistega časa naprej do danes Višarje niso vidle romarjev. Marijin kip, o katerem pripovedujejo pastirske pesmi, da so ga počastile ovčice leta 1360. v nekem grmiču na višarskem hribu in ki, kakor pripoveduje pobožna legenda, se je znašel več dni zaporedoma spet na istem mestu na hribu, čeprav so ga bili pastirji prenesli v Zabnice, ta Marijin kip so bili Zabničani pravočasno odnesli v dolino, predenj so Višarje zgorele. Kip je bil spravljen nekaj časa pri frančiškanih v Mariboru, potem pri Sv. Križu pri Spodnjem Dravogradu, zadnja leta pa v Zabnicah.

Po večletnem odlaganju je končno italijanska vlada dala popraviti cerkev, župnišče in gostišča na Višarjah tako, da se je mogla letos romarska božja pot spet otvoriti. Cerkev je lično pozidana, posebno strop je lep, glavni oltar se odlikuje po svoji priprostosti in je ves iz mramorja. Na splošno moramo izjaviti zadovoljnost, da so Višarje v glavnem lepo pozidane in popravljene, čeprav vsečaki pravijo, da je menda streha površno napravljena in da bo svetišče precej trpelo vsled vremenskih nezdov, in vsem onim, ki so se trudili, da so to dosegli pri italijanski oblasti, gre najtoplejša zahvala.

Na kres (24. junija) so prirejali vsako le-

to Zabničani svojo procesijo na Višarje. Župnijski upravitelj g. Božo Monkar jo je izvrstno pogodil, da je ravno ta dan izbral za slovesen prenos Marijinega kipa iz Zabnice na sv. Višarje.

Vest, da se ta slavnost res ta dan vrši, je našla v ljudstvu okoliških pokrajin najtoplejši odmev: »Vendar enkrat spet na sv. Višarje. Kako dolgo smo že hrepeneli po tebi, Višarska Mati,« tako je ljudstvo govorilo. Koliko obljub je verno ljudstvo napravilo v teh desetih letih Višarski Materi božji v čast! In zdaj je prišla prilika, vse te obljube izpolniti.

Višarje imajo svoj poseben čar. Vse božje poti so lepe, a vsi, ki so hodili leto za letom na Višarje, so nekako vsi čutili: Višarje so nekaj posebnega. Angel te pozdravi ob vznožju, ko se približaš gori. Tam bi moral pravzaprav, kakor je bila stara navada, vzeti poleno na ramo, da bi ga nesel gori na Višarje kot pokoro. V divjem grabnu leže pologa na gori v višavo in semtertja, ki si prav izpehan in pogledaš kvišku, te naenkrat pozdravi Mati Božja Višarska, vidiš namreč prijazno cerkvico izza oga. Na sredi pota je stara podoba in tam veli stara navada, da romarji odmolijo češčenjo Marijo in se malo odpočijejo. Četrto ure naprej stojiš pred prijazno kapelico, ki ti pravi, da imaš dve tretjini pota že za seboj. Zdaj prisopeš na Zabniško planino, kjer te pozdravi cingljanje kragulčkov, ki jih nosijo krave in ovce na paši. Pred seboj imaš naenkrat strme čeri lova in njegovih tovarišev, ki te svarijo, da ne žališ Ma-

tere Božje. Kazen je namreč zadela tega lovca, ker je hotel nameriti strel iz tega hriba v višarsko cerkev, okamenel je in še danes tam stoji: tako pravi pobožno ljudstvo. Proti večeru končno prideš na hrib in zadovoljen si, da si res pokoro opravil in čutiš, da imaš neko vrsto pravice do posebne Marijine zaščite. Tako je bilo skozi stoletja in stoletja, tako je romalo na tisoče in tisoče pobožnih romarjev, Slovencev, Nemcev in Italijanov na Višarje in za vse to ljudstvo so bile Višarje ena sama poezija notranje duševne radosti. Kje so se pa tudi slišale tako stare in pobožne pesmi kakor na Višarjah? Na Višarjah pojejo Briči iz Goriške svoje pesmi, Rezijani svoje, Kranjci in Korošci svoje in Nemci svoje. Vse poje, eni za drugim, pojejo celo noč, bdijo celo noč, molijo celo noč, ves hrib je noč in dan, kadar so romarji, eno samo življenje in vrvenje; pa kljub različnim jezikom, kljub mrazu in dežju, kljub temu, da ni nočnega počitka, je na Višarjah vse zadovoljno, vse veselo.

Tako je bilo pa še v prav posebni meri 24. junija t. l., ko smo prvič po desetih letih spet romali na svete Višarje. Zjutraj ob petih se je zbralo 2000 ljudi v Zabnicah: prišle so procesije iz Lužnice in Naborjela, Ukevi in Ovčje vasi, iz Podklostra in Kobarida, prišli so pevski zbori iz Ukevi in Drežnice. Vsem tem so se pridružile cele Zabnice z vsemi svojimi številnimi pevci. Začele so se maše pred izpostavljenim Marijinim kipom. Ljudstvo je oblegalo spovednice in bilo je 15 maš zaporedoma pri vseh oltarjih. G. Terčel iz Gorice je po-

vzel besedo in je govoril o oni stari in vedno tako novi ljubezni do Marije. Preden je sploh spregovoril, je ljudstvo bilo ganjeno do solza. Razumelo je, da Marija, ki je bila begunka skozi deset let, želi priti nazaj na svoj star dom na svete Višarje. In ljudstvo je instinktivno čutilo, da bo nebeška Mati, ko bo spet ustoličena na svojem visokem prestolu, razgrnila svoj plašč nad pokrajino okrog svetih Višarji.

Ob pol osmih se je pomaknil sprevod iz zabniške cerkve proti višarskemu hribu in v tem sprevodu je šlo gotovo 2000 ljudi in nad 20 duhovnikov. Marijin kip so nosili duhovniki do hriba, po strmini gor pa fantje iz Zabnic in Ukevi.

Ko je procesija dospela na višino ob pol enajstih, so gospodje, ki so bili že na Višarjah, poklonili prvi pozdrav Višarski Materi na svojem domu. Zdela se je, kakor da bi mogočni velikani, ki obkrožajo svete Višarje, bili nekako ves čas koprnili, da bi pozdravili v svoji sredi Kraljico nebes in zemlje. Kip se je potem prenesel v cerkev. In ko je množica napolnila višarsko cerkev, so duhovniki v treh jezikih, v slovenskem, nemškem in italijanskem navdušili ljudstvo za novo ljubezen do Višarske Matere Božje. V duhu, tako so poudarjali govorniki, so zbrane ta dan vse one neštete množice romarjev, ki so skozi stoletja in stoletja prihajale na ta sveti kraj, vsi oni posebno, ki so prihajali v stalnih procesijah, iz Celja, Podjune, Ljubljane, Zgornje Štajerske, Gradca, Eibiswalda, Gorenjske,

živalske pa utico in kapelico. Palčke spoznate po čepicah, glede živali gredo pa ugičanja zelo narazen... Vsekakor ob pogledu na te neobgljene like tudi gledalca prevzame vsaj nekaj nekaj tistega čistega veselja, ki so ga imeli ob modeliranju prvorazredniki.

Drugemu in tretjemu razredu je igrača seveda že odklenkala; tu najdemo že same uporabne, praktične stvari: namesto nekdanjih vzorcev kvadrane ozir. pletene pentlje za lasa, umivalne krpe, košarice, prtičke, jopice, copate, krilca — srčkanol — IV. razred je razstavil del s križnim vbodom v pestrem narodnem slogu in volnene pletenine — vse sami praktični predmeti. — V. razred se že loteva vezanja in zanjkanja, vse zopet na praktičnih predmetih: prtičkih, robcih, predpasnikih itd. Izkazal se je zlasti tudi s solidnimi volnenimi pleteninami.

Poleg ročnih del je ljudska šola razstavila risarska dela: risanje za barvnimi svinčniki, lepljenje, barvne vaje, prostolehtne vaje; povsodi mnogo narodne ornamentike. Priznanja vredne so posebno kombinacije za oranžnim motivom, dalje ilustracije, silhete, metulji, pokrajine. Človek komaj verjame, da so vse to izdelki nedorasle ljudskošolske dece, kar bodi rečeno v priznanje šoli in deci.

Z zadovoljstvom zapuščamo ljudskošolski oddelek; mimogrede si ogledamo na hodniku lepe risarske mape, zato pa preidemo v oddelek meščanske šole. Na prvi mah nas preseneti okusna ureditev, obilica predmetov in njih izbranstvo.

V desnem sprednjem kotu je aranžirana narodna ornamentika v risbah in praktičnih vezeninah, leseni in kartonažni robi: obleke, bluze, zavijačke, avbe, prti, prtički, tekači, skrinjice, krožniki — pravo živopisano polje. Risbe — pirulin, geometrične figure, kroji — so po kombinaciji in sestavi barv večinoma odlične.

Sednji del stene s stiliziranim državnim grbom in kraljevo sliko ter levi kot sta urejena v modernem salonskem slogu in obsega umetno ornamentiko. Oko nam hiti po obilici lepih barvnih vezenin: prtov, prtičkov, blazin, vmes predmeti odlične elegancije, kakor n. pr. prtiček v modri svili in zlatu na črni podlagi.

Dalje! Vzdržna stena je vsa pokrita z risbami: sadje, cvetje, metulji, stilizirani listi in cvetovi; perotehnik: draperije, školjke. Desni zadnji kot obsega perspektivo: lepo številno tihožitje — in končno par čisto čednih oljnatih sličic.

Levi zadnji kot je zopet posvečen umetni ornamentiki. Dominira stiliziran državni grb, ki mu je sesava barv sijajna; spodaj stilizirani ptiči in cvetlice ter skupina slikanih blazin. Med temi tvori središče delo odlične lepote: oranžna svila s stiliziranim ptičem in cveticami — vse čisto lastna zamisel in izvršba.

Ob stenah in po sredi sobe so mize, obložene z uprav razkošnimi belim vezeninami raznih tehnik: kombineže, nočne srajce, predpasniki, prti, tekači, robčki itd. Pravo čudo, kako se je moglo tekom kratkega šolskega leta poleg drugih predmetov samo v risanju in ročnih delih toliko storiti.

Z nehlinjenim respektom poklonimo sestram učiteljicam in jim iz srca čestitamo. Rečemo in vsak objektivni obiskovalec razstave nam bo pritrtil: Lichtenthurnov zavod tekmuje v zboru ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol na najčistnejši način!

I. I.

Šiškarji, pozor! Današnji dan je za nas vse zgodovinski dan, dan veselja. Kar smo toliko let želeli, bomo v kratkem dosegli. Imeli bomo novo cerkev. Danes dopoldne bo prevz. g. škof slovesno blagoslovil vogeljni kamen. Ob 9. uri bo sprejem in pozdrav gosp. škofa. Nato blagoslov vogeljne kamna, go-

Celovca, Goriške, Naborjeta, Ukev, Žabnic itd. Združili so se z nami posebno oni, ki so sprejeli od Višarske Matere posebne milosti kakor oni slovenski rudar v Ameriki, ki je leta 1905., ko je bil zasut z mnogimi drugimi v rudniku, obljubil Višarski Materi zaslužek člega tedna, če ga reši in ki je bil edini rešen iz živlega groba, ona služkinja v Aleksandriji, ki je isto obljubila Višarski Materi Božji svojo zlato uro in verižico, če jo reši jetike in je to milost tudi zadobila, in nešteto drugih.

Po pridigah se je opravila še sveta maša s petjem, a ljudstvo se je gnetlo še do pozne- ga popoldneva v cerkvi okrog kipa Matere Božje in je prepevalo svoje starodavne Marijine pesmi, ki niso nikjer zapisane.

Res je, da so se megle vlačile po dolinah in po hribih, res je, da je dež nalival, res je, da je cel esneg naletal, a vse to je samo le še bolj pomnožilo našo gorečnost, kajti na ta dan smo si naravnost želeli kako pokoro. En sam vzgled, kaj ljudstvo misli o taki romarski poti, kot so Višarje: V terek ob pozni uri zvečer sta prisopeli na sveto Višarje dve ženi iz Kopra pri Trstu. Prinesli sta cel ovoj sveč, dva lepa svečnika z rožari in več cvetic za Mater Božjo. A v naše veliko začudenje sta šli ti dve ženi ponoči nazaj v Žabnice, češ, da morata drugo jutro Mater Božjo spremljati iz Žabnic na sveto Višarje. Ne utrujenost, ne noč, ne dež jih ni oviral. Ali ste razumeli kaj ljudstvo misli o svojih starih stoletnih Marijinih svetiščih? Vsaka beseda, ki bi jo še izgovorili, bi bila odveč.

vor in sv. maša. Zvečer ob 8. uri slavnostna predstava v samostanski dvorani »Mlini pod zemljo«, igra petdejkanka. Dohodki za novo cerkev. Vsi uljudno vabljeni.

70letnica Rokodelskega društva. Danes bodo teje prireditve: Ob 8. uri sv. maša in zahvalna pesem v uršulinski cerkvi. Zastave društev naj bodo gotovo v cerkvi ob tri četrt na osem. — Slavnostno zborovanje bo ob 10. v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Pevci bodo peli slavnostno kantato, govorila bodeta poslanec Dušan Serbec in prof. dr. V. Rožič. — Popoldansko zborovanje se prične ob 3. uri popoldne. Na sporedu je med drugim govor g. ministra n. r. Josipa Gostinčarja. Zborovanje bo v dvorani Rokodelskega doma.

Pevski in godbeni koncert na vrtu Rokodelskega doma bo danes točno ob 6. uri popoldne. Pri koncertu nastopi gledališki orkester pod vodstvom g. dirigenta Neffata. Pevci bodo peli pod vodstvom g. J. Pirnata: Društveno pesem, Juvančev zbor »Pastir«, Aljažev zbor »Dneva nam pripelji žar«, Foersterjev zbor »Povejte ve planine«, Zrelčev zbor »Oj Doberdob«. Po koncertu prosta zabava in razne godbene in pevske točke. Vstopnina za osebo 10 Din.

Izlet na Jesenice in Bled bo v ponedeljek ob pol 7. uri zjutraj z glavnega kolodvora. Sv. maša bo na Jesenicah po dohodu vlaka. Vožnja je polovična. Podrobnosti se bodo naznanile pri zborovanjih v Rokodelskem domu danes dopoldne in popoldne.

Sinočnja slavnostna predstava Calderonovega »Stanovitnega kraljeviča« v opernem gledališču ob proslavi Katol. društva rokodelskih pomočnikov je sijajno uspela. Gledališče je bilo razprodano. Od igralcev sta se posebno odlikovala g. Stare (Don Fernando) in g. Fibichova (Ferisa), ki sta žela buren aplavz. — Podrobno poročilo prinesemo prihodnjič.

Muzejska knjižnica ostane znanstvenim uporabljavcem na razpolago tudi preko študijskih počitnic ob običajnem uradnem času.

Poročil se je včeraj v župni cerkvi trnovski v Ljubljani g. Franc Remec, sodeleznik trdnice Remec & Komp., z gđno. Sonjo Guzeljevo, bivšo učiteljico. Mladima poročencema obilo sreče!

Umrli je včeraj popoldne nenadoma g. Ivan Orehek, občinski odbornik in hišni posestnik v Novem Vodmatu. Kopal se je pri Slonu v parni kopeli, kjer ga je zadela srčna kap. Pokojnik je bil zvest pristaš SLS in se je zelo udejstvoval na karitativnem polju. Svetila mu večna luč! Preostali naše iskreno sožalje!

Opozarjamo na že naznanjeni občni zbor Ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje, ki se bo vršil dne 30. junija 1925, ob petih popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Vabljeni vsi člani.

Vidovdanska proslava na III. drž. realni gimnaziji. Na omenjenem zavodu se je vršila vidovdanska proslava 27. junija ob devetih zjutraj v dvorani Filharmonične družbe, ker zavod začasno nima lastnega poslopja. Filharmonična družba je dala dvorano brezplačno na razpolago, za kar ji bodi tudi na tem mestu izrečena zahvala. Dvorana je za take prireditve izredno primerna; človeka je obšlo kar svečano razpoloženje, ko je zagledal ob vstopu pred seboj elegantne prostore, okrašene z zelenjem, z zastavami in s kipom kraljevim, ki ga je iz prijaznosti posodil trgovec Dobrič. Starši in sorodniki učencev so se udeležili prireditve v obilnem številu. Po ravnotežjem pozdravu je govoril o pomenu Vidovega dne prof. Melik. Nato se je izvršil v naglem tempu ostali program: štiri pevske in dve glasbeni točki, šest deklamacij in kratak govor sedmošolca Seibitza o predmetu: Dijak in počitnice. Pri vseh točkah so želi nastopajoči živahno odobranje navdušenega mladega občinstva. Posebno so ugajale pevske točke: Gor' čez izaro (koroška narodna), Kaj pa delajo ptički (goriška narodna), Vodopivčeva Pojdimo spat in Adamičeva Na Jurjevo. Mnogokrat čujemo dandanes peti Gor' čez izaro, to pesem naše boli, naše nezaceljene rane; a najsi si jo slišal še tolikokrat, težko si jo slišal bolje in ginljivo, kakor jo je zapela mladina pod vodstvom prof. Bajuka, ki tudi sicer ni štedil truda za uspešnost prireditve. Pri deklamacijah je bil zastopan s petimi pesmami župančič, in sicer pesmicami iz Pisanic, ki jih prav srčkanlo podali drugošolci in drugošolke, in z Bolnikom; z globokim doumetjem je deklamiral sedmošolac Bužar, gojenec dramatične šole, Krekovo pesem Bršljana in... Med prijetnim in brzim izvajanjem programa, kjer so se vrstile resne točke s humorističnimi, je minula ura tako rekoč neopaženo. Nato je razdelil ravnatelj darila trem najodličnejšim učencem. Lepo je pri tem omenil, da darila predstavljajo sicer minimalno realno vrednost, da pa jih bodo obdarovanci vendar še v starih letih z veseljem vzeli v roke kot ljub spomin na zlato mladost, ko jim je šolska uprava s skromnim darom izrazila svoje priznanje za vztrajno delo člega leta. — Tudi podporno društvo za podpiranje revnih dijakov na zavodu je prišlo pri slavnosti na svoj račun; dasi ni bilo nikake vstopnine, so vendar darežljivi sorodniki učencev izročili gospodičnima ob vhodu prostovoljne vstopnine 730.25 Din, kar bo povečini prišlo — po odbitku malenkostnih stroškov za prireditve — v prid ubožnim dijakom na zavodu.

Na zasebnem ženskem učiteljskem pri uršulinkah v Ljubljani so se vršili zrelostni izpiti pod predsedstvom gospoda vladnega svetnika dr. Lovro Požarja dne 23., 24., 25. in 26. junija. Maturiralo je 33 gojenk; vse so prejele izpričevalo zrelosti, 16 med njimi z odliko.

Na drž. ženskem učiteljskem v Ljubljani so se pod predsedstvom g. vladnega svetnika dr. L. Požarja kot ministrskega odposlanca vršili od 16. do 23. junija zrelostni izpiti, katerih se je udeležilo 50 absolviranih gojenk IV. letnika in 1 privatistinja. Vseh 50 gojenk je napravilo izpit, med njimi 16 z odliko, 34 pa s povoljnim uspehom, in sicer gđne.: Andolšek Ljudmila (z odliko), Anžič Mar., Brejc Marija (z odl.), Brejc Vera (z odl.), Chrobath Maksa, Čibelj Marija, Dietrich Sonja, Dolenc Ana, Erjavec Cirila, Gerlovič Stanislava, Gregorič Gizela (z odl.), Gspan Silva (z odl.), Janko Marija (z odl.), Jelenc Cecilija, Jernejčič Vida, Kadunc Julijana, Kalan Mar., Karba Tatjana, Kremžar Marija, Kristan Emilija (z odl.), Leban Jelica, Levstik Jana (z odl.), Lovšin Berta, Martinčič Matilda, Mokorel Florijana, Oswald Marija (z odl.), Petek Kristina (z odl.), Petelin Roža, Piškar Angela (z odl.), Rape Ana, Raznožnik Albina, Rekar Marija (z odl.), Sedej Antonija, Skulj Bogomila, Slapšak Doroteja (z odl.), Smrečnik Ana, Spazier Olga, Svetec Emilija, Šusteršič Julijana (z odl.), Umnik Marija, Urbančič Marija, Vardjan Ana, Verovšek Marija (z odl.), Vozel Nada, Vraček Elizabeta, Woštnar Julijana, Završnik Ferdinanda, Zupančič Marija.

Prof. dr. Alfred Serko do preklica ne ordinira.

Veleobrati, trgovci, obrtniki in drugi, za katere velja obrtni red, se opozarjajo, da pri- glase mestnemu magistratu svoj obrt ter svoje nameščenice za volitev prisodnikov in namestnikov obrtnega sodišča in obrtnih prisodnikov prizivnega sodišča najkasneje do sobote, dne 4. julija 1925. Tiskovine za te prijave se dobe na mestnem magistratu v posvetovalnici, soba štev. 22.

Volitve v obrtno sodišče v Ljubljani Glede na objavo, da morajo vsi podjetniki in trgovci do 4. julija 1925 prijaviti svoje delavce in nameščenice radi sestave volivnih imenikov za volitev prisodnikov obrtnega sodišča v Ljubljani opozarjamo, da morajo mestnemu magistratu prijaviti svoje uslužbenice le oni delodajalci, ki imajo svoje obrte v Ljubljani, dočim morajo drugi, ki imajo stajališča svojih obrtov v ljubljanski okolici, naznaniti uslužbenice krajevno pristojnemu županstvu.

Smrtna kosa. Andrej Meden, uslužbenec ljubljanskega frančiškanskega samostana, rojen na lgu, je včeraj zjutraj umrl v bolnišnici. Služil je v samostanu nad 50 let, bil zvest in skrben za hišo, pošten in pobožen tretjerednik, delaven do zadnjega. Z največjim veseljem je pred prazniki klenkal, in dasi v 80. letu, je lezel v stolp še za praznik sv. Rešnjeja Telesa. V prejšnjih letih je rad romal, bil v Lurdu, Rimu in Sveti deželi. — Pogreb bo iz bolnišnice v ponedeljek ob pol dveh popoldne. R. I. P.

Dr. Volavšek ne ordinira do 15. julija. **Jutri vsi v Šiško**, kjer priredi orliški krožek akademijo. Začetek ob pol osmih v samostanski dvorani. Spored zelo zanimiv. Vabljeni.

V državno gluhošemnico bodo sprejeli za šolsko leto 1925-26 nove gojence in gojenke. Natančnejše obvestilo je v Uradnem listu od 9. junija t. l.

Umrli so v Ljubljani: Frančiška Holeček, roj. Japelj, žena umirovljenega železn. strojevodje in posestnika, 80 let. — Fran Kokelj, hotelski sluga, 38 let. — Josipina Koblišek, kočarjeva hči, hiralka, 20 let.

Pri Tičku na gričku danes popoldne ob 5. na raznu pečeni prešički.

Regulacija cen živil, poljskih in mlečnih pridelkov ter sadja na ljubljanskem trgu. Mestno tržno nadzorstvo skuša potisniti cene živilom do mere, ki fiktivno odgovarja sedanjim njihovim vrednostim. Doslej je doseglo znižanje cene mesa od 2 do 6 Din pri kg, istotako se je znižala cena kruha za 50 par pri kg. Pri tej priliki se opozarja občinstvo, da morajo peki peči kruh natančno po predpisani teži, to je po 1 kg, po pol in četrt kg. Manjše porcije kruha, kot navedeno, so nedopustne in kaznive. — Mnogo je tudi tržno nadzorstvo reguliralo cene sadja. Češnje, ki so se prvotno prodajale po 10 Din za kg, se prodajajo najdražje od 5 do 8 Din, domače pa po 3 Din kg. S tem se je dala občinstvu prilika, da si je na cenem način preskrbelo češnje, bodisi za vsakdanjo potrebo ali za kompote. Hruške, ki so se te dni pojavile na trgu po 18 Din, se puste prodajati po konkurenčni ceni od 8 do 9 Din za kg ter se je lahko kupilo blago od 6 do 7 Din ceneje kot na drugih stojnicah. — Za poljske pridelke, tako krompir, grah in drug, se določa vsakdanja cena. Zgodnji krompir, katerega so nameravali prodajalci prodajati po 5 Din za kg, se na trgu ni pustilo prodajati dražje kot 3.50 do 4 Din. — Solata in drugi vrtni pridelki se prodajajo po čim najnižji ceni. — Tržno nadzorstvo bo v najkrajšem času poskusilo proizvesti tudi znižanje cen gostilniški hrani, tako da bo tudi odgovarjala znižanju cen mesa in drugih pridelkov. — Z ozirom na ogromen padec cene sena se bo temu primerno morala znižati cena mleku. Cena mleka, ki je sedaj na trgu 3 Din, na dom postavljeno pa 3.50 Din, se bo morala znižati najmanj za 1 Din pri litru. — Vsem, ki se regulaciji cene mleka ne bodo pokorili, ne bo pustilo mestno tržno nadzorstvo dovažati mleko v mesto. Vse gospodinjice, ki sedaj tozadevno opozore svoje mleka-

rice. — Mestno tržno nadzorstvo prosi ljubljansko občinstvo, da mu tudi samo pomaga pri regulaciji cen, ker je tudi od njega samega dosti odvisno, da se cene znižajo. Dogajajo se večkrat slučaj, da gospodinjice same preplačujejo blago, in sicer višje, kot je nastavljena cena po mestnem tržnem nadzorstvu, ter tako dajejo oporo prodajalcu, da dražje proda blago ter s tem tudi drugi podražijo pridelke. Vsako nedopustno zvišanje cen blaga bodisi od strani prodajalca, bodisi od strani kupca naj bi se takoj javilo mestnemu tržnemu nadzorstvu.

Radioklub. Dne 25. junija se je vršila prva odborova seja radiokluba v Ljubljani, na kateri se je sklenilo, da si radioklub čimpreje nabavi sprejemni aparat. Ker pa to iz gmotnih ozirov takoj ni mogoče, bo gospod podpredsednik inž. Osana zaenkrat prepustil klubovim članom svoj lastni aparat v poučne in zabavne svrhe. Člani se bodo razdelili v posamezne skupine, katere se bodo od časa do časa pismeno povabile na radiotehnične poučne oziroma zabavne večere. Gg. odborniki se bodo na bodoče odbore seje tudi vsakokrat pismeno povabili. Članarina se bo pobirala od 1. julija t. l. in sicer, ko hitro bo imel radioklub že naročene članske izkaznice na razpolago. Pozneje bodo člani dobivali čekovne polonice, s katerimi bodo članarino lahko s pošto pošiljali. Vsa korespondenca za radioklub v Ljubljani se naj naslavlja na klubovo tajništvo na Dunajski cesti št. 9, kjer dobivajo interesi radiotehnične in člani radiokluba vsak dan potrebna pojasnila. Člani in drugi interesi pa se v radiotehničnih zadevah tudi lahko direktno obračajo na klubovega podpredsednika g. inž. Osano v poštnem posloppu na Sv. Jakoba trgu št. 2.

Zadruga krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani naznanja vsem zadržnikom, da je umrl njen zadržnik g. Karol Valenčič, krojaški mojster v Ljubljani. Pogreb bo v nedeljo, dne 28. t. m., ob 14. uri iz splošne bolnišnice. Načelstvo prosi za čim številnejšo udeležbo pri pogrebu.

Kdo izmed prijateljev mladine bi daroval knjižnici v Mladinskem domu na Kodeljevem sledeče zvezke: Dom in Svet letnik 1922, 7, 8, 9, 10. zvezek; letnik 1923 zvezek 1, 3, 4, 5, 11., 12.; Ljubljanski Zvon 1921 prvih 6 zvezkov; 1922 7., 9., 10., 12.

Koleša J. Gorec kupite najbolje in najcenejše pri trvdki palača »Ljubljanske kreditne banke« in Gospodarskega sveta 14. Vsi DELI, OPREMA in PNEVMATIKA na zalogi

Iz štajerske.

Celjsko orlovsko okrožje priredi v nedeljo 12. julija t. l. v Laškem celodnevno prireditve. Polovična vožnja na vseh železniških progah. Vsem, katerim smo odposlali plakate, se priporočamo da plakate razobesijo na zelo vidnem prostoru. Bog živi! — Okrožni odbor.

Premogovna družba Podlož-Hrastovec. Glede na notico v našem listu, nanašajočo se na to podjetje, objavljeno nedavno tega, smo prejeli naslednje pojasnilo: Ni res, da bi premogovna družba Podlož-Hrastovec, ki je zgradila železnico od postaje Pragersko do svojega premogovnika v Medvedcah pri Majšperku, utrpela velike zgube, ker se je izkazalo, da je v premogovniku premalo premoga. Dosedanja dela so nasprotno dognala, da se nahajajo v rudarskem revirju pri Medvedcah bogate zaloge premoga. Podjetje se trudi z veliko vztrajnostjo, da te zaloge odpre. Tej družbi se imamo zahvaliti, da prihaja v zapuščene in revne haloške vasi novo življenje in da se nudi prebivalcem prilika do zaslužka. Novo zgrajena železnica se namerava uporabljati tudi za javni promet. Družba je celo dosegla koncesijo za podaljšanje železnice preko Majšperka do Rogatica in Krapine. Ako se ta železniška proga zgradi, bo vspostavljena najkrajša zveza Maribor—Zagreb. Družba sama tega važnega načrta ne more izvršiti, pač pa bi se naj merodajni krogi za stvar zavzeli. Vsekakor je premogovna družba s svojo dosedanjim progo že ustvarila podlago za nadaljevanje projekta.

Nesreča ali umor. Iz Dravograda nam poročajo, da so našli posestnika Plasenika, ki se je vračal zvečer domov, drugo jutro mrtvega ležati ob cesti. Po pogrebu je pa preiskava tega smrtnega slučaja prinesla na dan dejstva, ki utemeljujejo sum, da se je v tem slučaju izvršil zločin. Po štirih dneh je sodišče odredilo ekshumacijo trupla, ki je to sumnjo potrdila, ker so zdravniki našli na glavi mrtveca več velikih ran.

IZ MARIBORA.

Pozivljamo vse somišljenike iz Maribora, da se udeležijo današnje velike orlovske prireditve v Rušah. Dolžnost zahteva, da podkrepimo najmočnejše naše mladinsko gibanje.

V korist zveze gledaliških igralcev se vrši nocoj ob 8 predstava »Ugrabljeni Sabinke«. V terek se sezona zaključuje z opereto »Stambuljska rožica«.

Ob zadnjem porotnem zasedanju so tukajšnji listi čutili potrebo, da so priobčili sliko razpadajočega trupla pokojnega Mikla, kar javnost po pravici obsoja.

Nesreča. Včeraj popoldne se je v Mariboru težko ponesrečil g. Engelsberger. namest-

nik ravnotežja Zadruga gospodarske banke v Mariboru. Zlomil si je nogo. Rešilni voz ga je odpeljal v bolnico. Zelimo mu, da skoro okreva.

Iz Mariborske kaznilnice sta pobegnili kaznjena Lešnik in Jerala. Bila sta na delu v Marenbergu.

IZ CELJA.

Naša uredništvo je sklenilo urediti za mesto Celje kakor tudi za celjsko okolico stalno poročevalsko službo. V ta namen pooblaščen oseba bo občinstvu iz mesta kakor tudi iz okolice na razpolago vsak dan od 2-3 popoldne v tajništvo SLS pri Belem volu, Kralja Petra cesta.

Stanovanjsko sodišče objavlja: Na uradni deski mestnega magistrata v Celju so navedena vsa sedaj prazna stanovanja. Tam se bodo objavljala tudi v bodoče vsa prazna stanovanja. Stranke, ki spadajo po zakonu med zaščitene osebe, se pozivajo, da do 4. julija t. l. ob 12 uri popoldne naznanijo v pisarni stanovanjskega sodišča, če se potegujejo za eno izmed teh stanovanj. Stranke, ki svojih pravic za nakazilo stanovanj od sedaj niso obnovile ali izpolnile po predpisih novega zakona o stanovanjih, se pozivajo, da to storo do navedenega časa, ker bi sicer pri dodelitvi teh stanovanj ne moglo biti vpoštovane.

Cele procesije hodijo že od ranega jutra z dolgimi svinčniki in večjimi papirji v prtiliše mestnega magistrata, kjer naj bi po razglasu stanovanjskega sodišča bila navedena vsa sedaj prazna stanovanja. In vračajo se s še neporabljenimi svinčniki in neomadeževanimi zapisniki spet žalostno domov. Tega izkaza prostih stanovanj na uradni deski namreč še ni.

Male mature na državni realni gimnaziji se je udeležilo 32 učencev. Od teh je izvršilo izpit uspešno 29 kandidatov, medtem ko so bili trije reprobirani za dva meseca. Sprejemnega izpita za prvi razred te šole pa se je dne 26. t. m. udeležilo 104 učencev, od katerih sta bila samo dva odklonjena.

Statistika okoliške deške osnovne šole. Ta šola je imela na zavodu 14 učiteljev in 1 verno učiteljico. Razredov je bilo dvajset z 501 učenecem. Od teh je doseglo 89 učencev odličan uspeh, medtem ko 62 ni zadostilo, v splošnem je bil tedaj napredek dovoljen. V tej šoli pa otežuje poduk zelo poslopje samo na sebi, ki je v šolske svrhe skrajno neprimerno in že davno zastarelo.

Razstava risb in ženskih ročnih del se je otvorila dne 27. t. m. na državni dekliški meščanski šoli v Celju. Na razstavo so v prvi vrsti vabljeni stariši in drugi ljubitelji mladine.

Obrtni knjigovodstveni tečaj priredi tržad za pospeševanje obrti. Tečaj se odpravi 1. julija, ko naj se zberejo ob 7 zvečer vsi prijavljeni 7 razredov starega gimnazijskega poslopja na Slomškovem trgu. Podučevalo se bo v pondeljkih, sredo in petkih od 7. do 9. ure zvečer. Do sedaj se je prijavilo nad 30 udeležencev in se bo vsled tega poduk vršil v dveh oddelkih.

Občeslovensko obrtno društvo ima svoj redni letni občni zbor v četrtek dne 9. julija ob 8 zvečer v restavraciji Narodnega doma.

Meso, ki se prodaja na stojnicah na tržnem prostoru mora biti brez izjeme prvovrstno in izvirati samo od najčistejših volov in najčistejših telic. Ta utis dobimo, ako gledamo mesne cene, ki so zabeležene na tablicah posameznih stojnic. Povsod prodajajo meso po 20 Din, le tu pa tam je vidno kako stojnico, ki prodaja glasom cenika od 18—20 Din za kilogram. Če pa vprašate domačo gospodinjico, katero je mesar osrešil s takimi trdimi in neokusnimi »podplatci«, dobili odgovor, da izvira to blago iz mestne tržnice. Ta štra z občinstvom mora res kmalu končati, in pripravljamo, da bi se predlog glede novega reguliranja cen, ki je bil stavljen v zadnjem občinskem svetu, prav hitro izvršil.

Aretacija. V petek so prišli v Ljubljani brata že aretirana Viktorja Beliča in ga privedli v tukajšnje zapore okrogne sodišča. Tako so sedaj pod ključem vsi osumljeni v tej aferi.

Nevarno je hoditi ponoči po celjski okolici. V vsaki ponočni uri srečaš po cestah urveče vozove, ki se jim ne veš in ne znaš, kako in kam ogniti, ker nimajo nikake luči. Slišali smo o nekem slučaju, kjer bi se vsled trčenja takega voza z avtomobilom pripetila lahko grozna nesreča, ako bi ne imel šofer toliko prisotnosti duha, da se je v zadnjem momentu izognil karamboli z vozom brez luči. Pozivamo varnostne organe, da strogo pazijo na vse voznike, ki vozijo ponoči brez luči in jih brez usmiljenja kranjujejo. Tudi v loškem okraju je ta razvada zelo razširjena.

Avtomobilska nesreča. V četrtek popoldne je avto povozil v Gaberju 9 letnega dečka Terška, ki je šel iz šole domov. Dobil je poškodbe na glavi. Na nesreči nosi največ krivde najbrže otrok sam, ker je znano, da otroci najraje skačejo čez cesto v onem momentu, ko se ima pripeljati mimo ravno kak avto ali voz, s čimer hočejo otroci pokazati svojo koražjo. — Tozadevno naj stariši strogo pazijo na svoje otroke. V predmetnem slučaju je šofer svoj avto takoj ustavil, dečka peljal k zdravniku in mu izročil na račun odškodnine 1000 Din. — Poleg tega se je šofer še takoj prostovoljno javil na policijo.

Tatvina pisalnih strojev. V noči na petek sta bila ukradena v Majdičevem paroni-

nu 2 stroja z znamko Smith Bros št. 180.283 in št. 130937, kakor tudi mali pisalni stroj Corona. Svari se pred nakupom navedenih strojev. Kdor bi vedel navesti o teh strojih kakke podatke, dobi pri tvrdki Majdič nagrado.



v slučaju okuženja neobhodno potreben

Iz ostale Jugoslavije.

Meštrovic zopet doma. Kipar Ivan Meštrovic se je te dni vrnil iz Severne Amerike v Zagreb.

Tiskarski kongres v Zagrebu. V Zagrebu se vrši dne 28. in 29. t. m. jugoslovanski tiskarski kongres. Razpravljali bodo posebno o reviziji sedanje tarife, o delavskih davkih in novem tiskovnem zakonu.

Sramotna afera v Osijeku. V Osijeku so zaprli več oseb moščanskih slojev zaradi zavražanja nedraslih deklic. Eno deklico so morali oddati v bolnišnico, ker je bila okužena.

Iz Primorske.

Romanje v Rim. Naši Primorci romajo v Rim dne 27. septembra; v Gorico se vrnejo dne 6. oktobra.

Novomaški. Na praznik sv. Petra in Pavla bosta v semeniški kapeli v Gorici v mašnika posvečena Slovenca Viktor Stanič iz Sv. Križa (vipavskega) in Natalij Kjačič iz Dolenjega Mersa v slovenski Benediji. — V Trstu bo pa posvečen dijakon Karl Essich, pristojen v župnijo sv. Jakoba.

Zalostno stanje verskega pouka na goriških ljudskih šolah. »Goriška Straža« poroča o žalostnih razmerah na goriških ljudskih šolah za slovenske otroke ne samo v narodnem, ampak tudi v verskem oziru. Otroci v nobenem predmetu ničesar ne znajo, a o veri nimajo najmanjšega pojma, ker pač učnega jezika ne razumejo. Tako ne more iti dalje, piše »Straža«; ali naj uvede šolska oblast za slovenske otroke posebne ure za krščanski nauk ali pa bodo morali za verski pouk slovenskim otrokom poskrbeti župniki v cerkvah.

Uspeh slovenske skladateljice. Te dni se je v Trstu v dvorani Massima del Circolo Artistico vršil glasbeni večer, na katerem so med drugim izvajali dve skladbi goriške Slovenke gđ. Fride Šekove. Italijanska kritika je obe skladbi pohvalila s pripombo, da veje iz njih slovenska sentimentalnost.

Dopisi.

Iz Trebelnega. Tudi pri nas na Trebelnem vro dobro napredujemo, posebno šolarice in tudi odrasla dekleta. V nedeljo 21. junija je bilo v tukajšnji osnovni šoli pod vodstvom g. učitelje razstava ročnih del. Bilo je zelo veliko predmetov na tej razstavi, kateri so bili zelo lepo in umetno izdelani, tako da bi si človek nikdar ne mogel misliti, da se v tako skritem kraju otroci in pa tudi dekleta dobe, ki so tako vneti za ročna dela. Razstava je bila v letu 1924 zelo dobro obiskana, a ker za to stvar zanimanje vedno bolj raste, je bila razstava v letošnjem letu veliko bogatejša kakor tudi veliko številnejše obiskana. Zahvaliti se imamo za to napredno delo dobremu vodstvu na tukajšnji osnovni šoli, kakor g. predsedniku Cirilu Stariču iz Malnov, g. šolskemu upravitelju Iv. Boškoviču in predvsem pa g. učiteljem Minki Kovčič, Joni Ivanovni Kozjek in Ogi Zaji, ki neumorno ter požrtvovalno delajo za napredek in proevit otrok in deklet v področju trebeljske šole.

Ziri. Zirovski pevski zbor priredi v nedeljo 5. julija točno ob 8 zvečer v Katoliškem Domu na Dobravi pevski koncert, obstoječ iz naslednjih skladb: 1. A. Sajovic: Ples kralja Matjaža. 2. P. H. Sattner: K polnočnici. 3. E. Adamič: Zrelo žito. 4. Premri: Polček. 5. Ocvirk: Moja ponlad. 6. A. Lajovic: Zavevala je roža, tenor solo s klavirjem. 7. P. H. Sattner: Zima je prož, odlokev iz oratorija »Assumptio« za ženski zbor s klavirjem. 8. Jerob: O kresu, moški zbor. 9. A. Lajovic: Pastirski. 10. E. Adamič: Tožba. 11. Jerob: Mesec debeluh. 12. Dr. Kimovec: Jaz bi rad rudečih rož. 13. Klemenčič: O poglajete ptice. 14. E. Adamič: Nekje v Franciji. 15. E. Adamič: Tekica teče. Vse, ki se zanimajo za napredek lepega petja, prijazno vabimo.

Kovor pri Trčku. Dan 14. junija je bil za našo vas, odnosno občino velepomemben in nepozabljiv. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo je blagoslovilo svojo novo brigadno, dasi deluje šele dve leti. Kumovala je gospa baronica Bora, ki jo je pa radi boleznih nadomestovala gospa Voglarjeva. Blagoslovitve se je udeležilo 11 sosednih gasilskih društev in ogromna množica ljudi. Namestnico kumice je pozdravila učenka Ivanka Dobra, gasilce in goste je pa v imenu občine pozdravil g. župan V. Klemenčič. Govorilo je še mnogo drugih, kakor tržički g. župnik, načelnik kranjske župe g. Sajovic, tov. Josip Ambrožič iz Ljubnega in domači načelnik Josip Bertonec. Slavnosti sta se udeležila poleg imenovanih gostov še g. baron dr. Bora in okrajni glavar iz Kranja g. Znidaršič. Tudi društvena veselica na Mirkuževem vrtu se je obnesla kar najbolje. Prirediteljem vsa čast!

Orlovski vestnik.

Prijatelj orlovsko organizacije v območju trbovelskega orlovskega okrožja! Kam boste šli letos gledat naše fante Orle in Orliče? V lepo Medijo—Izlake, kjer bodo Orli trbovelskega okrožja dne 5. julija ob 10 popoldne imeli službo božjo, po večernicah pa telovadni nastop. Radi ste prihajali na naše dosedanje orlovsko prireditve; tudi sedaj vemo, da se boste temu vabilu v velikem številu odzvali zlasti oni, ki so bolj v bližini Medije—Izlake. Pred enim tednom je imel ta kraj visokega gosta, svojega nadpastirja, za vse dobro vnelega škofa dr. A. B. Jegliča. V nedeljo 5. julija bo pa Medija imela za goste tiste, katere je imenoval škof Jeglič cvet in biser slovenskega naroda. Zato predragi prijatelji orlovstva, ne zamudite ugodne prilike in pohitite na to veliko orlovsko prireditev, ki vam bo nudila s svojim raznovrstnim telovadnim sporedom obilo zabave in domačega veselja. Torej na svede-

nje dne 5. julija v Mediji—Izlake in in sicer ob vsakem vremenu. Bog živi!

Orlovski odsek na Raki pri Krškem ponovi v nedeljo 28. junija ob 3 popoldne svojo telovadno akademijo. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo novega velikega farnega zvona, uljudno vabimo tudi okoličane. — Isti dan ob 11 popoldne se vrše tudi tehnične tekme za našo srenjo; popoldne po akademiji pa je srenjski svet. Dne 30. junija ob 2 popoldne pa je okrogli svet za Krško orlovsko okrožje v Leskovcu. Bog živi!

Koroško orlovsko okrožje ima svojo prireditev dne 12. julija na Prevaljah. Spored je sledeči: Ob 8 zjutraj sprejem članov in gostov na kolodvoru, ob 10 sv. maša in pridiga, nato obhod po Prevaljah. Popoldne ob pol 2 slovesne večernice, ob 2 javna telovadba na Fari z jako zanimivim sporedom. Sodeluje domača godba. Na telovadišču bo preskrbljeno tudi za vsakovrstna okrepčila. Zveza z vlakom, zlasti iz Maribora, jako ugodna. Prijatelji katoliške mladine, na svidenje 12. julija v našem lepem Korotanu! Bog živi!

Telovadni odsek Orle Verd priredi v nedeljo 2. avgusta ob pol 5 društveno prireditev (javno telovadbo) v znani Matjuževki ob izviru Ljubljane. Zaslono okrožnico o predpripravih za orlovski dan ljubljanskega okrožja, ki bo dne 5. julija v St. Vidu, je okrožje odpisalo v petek. Odseki naj jo ločijo za točko preštudiranja.

Polovična vožnja za okrogno prireditev v St. Vidu nad Ljubljano je dovoljena in velja od 4. do 6. julija.

Prosveta.

Humanistična gimnazija. Da bi se v naših novih razmerah bistvo humanističnih gimnazij ohranilo (zadostno število ur lat. v I. r., grščini v III. r., stari zgodovini v II. r.), obenem pa se poučeval tudi na hum. gimnaziji en tuj, moderni jezik, kakor na realnih gimnazijah (francoščina ali nemščina od II. r. dalje) ter gojile tudi vse druge mat. in prirodoslovne vede (tudi opisna geom.) kakor na realnih gimnazijah, ne da bi bilo število tedenskih ur na kum. gimnaziji niti za eno uro višje in ne da bi hum. gimnazija svoje učence tudi znatno bolj obkledala nego realna gimnazija, je v seji dne 25. t. m. odbor Društva prijateljev hum. gimnazij naročil petorici odbornikov, naj izdelajo nov načrt predmetov in ur na hum. gimnaziji niti za eno uro višje in niti za oba klasična jezika, ki bo omogočila isti uspeh, čeprav morda z eno tedensko uro manj, končno nov kanon lat. in grških avtorjev, ki bi nekatere pisatelje (Nepota, Kurcija, Livija, morda Salusta, Herodot) izločil, uvrdele pa druge, zlasti za kulturno zgodovino važne, ki se doslej niso čitali v šoli, iz vseh strok antičnega slovstva in iz vseh dob (torej tudi bizantinske), morda v obliki hrestomatij (dasi imajo hrestomatije tudi mnogo nasprotnikov). Delo se bo torej vršilo v treh smerih. Odsek bo v javnih predavanjih članom Društva v teku šolskega leta 1925-26 poročal. To bo trojno delo dovršeno (vsaj do 1. maja l. 1926), se bo občnemu zboru društva Prijateljev hum. gimnazije predložilo. — V isti seji se je ugovorilo tudi neko dejstvo, da so mnogi sestavki Westrovih Slovesnih čitank za nižje razrede adaj, ko se je odpravila na nižji gimnaziji latinščina in stara zgodovina, na realnih gimnazijah učenec popolnoma ne umiljivi (n. pr. v drugem razredu Aškercova »Ilirska tragedija«). Kakor čujemo se je v I. razred ljublj. hum. gimnazije za l. 1925-26 vpisalo 180 učencev, doslej nedoseženo število; dokaz, da starši hočejo dati svojim otrokom to izobrazbo.

Knjige in revije.

»Socialna Misel«, V. zvezek, je izšla. Bavi se v celoti s problemom katoliške dijaške mladine in nosi naslov: Mladina o sebi. (Misli, pota in cilji današnjega slovenskega katoliškega dijaškega pokreta.) Vsi članki so spisani od akademikov, bogoslovcev in srednješolcev. Vsak članek nosi kot naslov vsebinski motto. Objavili so prispevke: Božo Vodušek (»Zato gre, da v nobenem organizmu oblika ne zatire življenja, ki je glavno in edino pomembno«), O. L. (»Od bledega novokršćanstva in protestantske mentalnosti, ki nam Kristusa ubija, se k Cerki vrnimo«), — Dora Pegamova (»Napačno je misliti, da hiti mladina le za nekim panteističnim opojem, ki jo bo nekaj časa omamljal in končno ugasnil. Nasprotno: Zahotelo se ji je h Kristusu in Janezu in Mariji. Pretežko so ji stoletja, ki so nam zagnila silaj naših prvih dni, ko je človek molil z vero svojega srca in je bil kot otrok v božjih dlaneh jasen prosti v svoji priprostosti. S silo svoje mladosti bi odmaknila ta stoletja in bi sedla h Kristusovim nogam in bi hodila z Njim«), — Vilko Fajdiga (»Pobožnost bodi podobna obnavljanju ljubljene bitja z ljubljanim bitjem. V tej smeri iščimo! Ne mislim pa s tem mistike, marveč pobožnost nedolžnega otroka«), — F. Č. (»Ostalo koncev se javlja v nas duša in hoče svojih pravic, a iz vseh sto koncev zveni en osnovni ton, iskanje lepote in vrednosti življenja, pravega življenja; in za vsem tidi podzavestno ali zavestno iskanje Njega, ki je vir in izhodišče vsega, skrbnik naš, od nas ljubljani in v bolesti iskani — Bog naš«), — Aleš Stanovnik. (»Katolik je prvi in bolj kot vsako drugo od Boga samega poklican, da dela za mirno bratsko sožitje od vsega jarma osvoboditeli samoodlobožnih narodov pod božjo postavo«), — Tomaž Furlan. (»Z energičnim prelomom v vsakim preživljem formalizmom, z vsemi napačnimi obziri in polovničarstvom skušajmo naš katoliški program na novo razumeti v vsej njegovi resnici in ljubezni«), — Edvard Kozbek. (»Mladina hoče zopet v družino, med sestre in brate. V tem presilnem hrepenenju njenem ji je dom pristan, kjer se trdno vsidra. Mi hočemo novo mladostnost, mi hočemo popolnoma naravno, resnično in veselo fantovstvo, mi hočemo preprosto, sveže in iskreno deklištvo.«), — Dijaška številka S. M. jasno kaže, kako bogato duševno življenje kljuje v sodobnem katoliškem narčaju, kako hoče vse svoje notranje življenje prenesti s katolištvom in tudi javnemu in socialnemu življenju vtisniti pečat poslednega, odkritega ter nobenih kompromisov poznavajočega katolištva. Naša mladina hoče energično prelomiti z liberalnim racionalizmom, polovičarstvom in mrtvim ter hoče obnoviti pravega katoličana v naših dušah, ki mu je aktivna obnova sveta v »civilis christianis« samo naravna posledica lastne notranje obnove. Socialna Misel pa nam je zopet podarila zvezek, ki pomeni pogon naprej, svetel žarek upanja v sedanjih tako deprimirajočih razmerah.

»Kazan«, volji pes. Spisal James Oliver Curwood. Poslovenil P. V. B. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Ljudske knjižnice 19. zvezek. — V Ljubljani se je ustanovil knjižnični odbor, ki je prevzel nalogo, da v zvezi z dosedanjim založništvom skrbi za izdajanje Ljudske knjižnice v Ljubljani, Civilne knjižnice v Mariboru ter Mohorjeve knjižnice na Prevaljah. Z naznanjeno knjigo se je obnovila »Ljudska knjižnica«, ki je pred vojno izdala 18 lepih zvezkov. Novost tega zvezka je, da ga krasita dve ilustraciji, ki predstavljata Kazana v njegovem boju z risom. Priprani smo, da bo naše občinstvo z veseljem pozdravilo oživljeno Ljudsko knjižnico. Saj nam je lepe, čiste, umetniško dovršene knjige ob povodni umazanega beriva silno potreba. Zato pričakujemo, da bodo vsi bivši naročniki »Ljudske knjižnice«, kolikor jih je še živih, segli po tem 19. zvezku, kakor se bo gotovo oglašilo veliko novih, stalnih, vestnih odjemalcev. »Kazan«, kanadski roman, je eno največestnejših del ameriškega slovstva in je vzbudil velikansko senzacijo. Preveden je bil takoj skoro v vse civilizirane jezike in je povsod imel nenavaden uspeh. Zivalski roman je to, a pušča daleč za seboj živalske pripovedke Angleža Setona Thomasona ali pa Rudyard-Kiplingove povesti iz indijske džungle. Kazan ni samo povest iz življenja volkov in lovev v severnih kanadskih pustinja, temveč je obenem tako napet roman, da ga oni, ki ga je začel čitati, ne more odložiti, preden ga ni prečital do konca; kar se tiče napetosti, se more kosati z vsakim modernim detektivskim romanom. Vsak, ki bo prebral »Kazan«, bo s hvaležnostjo dal knjigo v svojo knjižnico, da jo posodi tudi svojim znancem, ki bi jim rad privoščil lep umetniški užitek.

»Vigred«, št. 7. julijska, prinaša sledečo vsebino: 1. Pozdrav in blagoslov. 2. Iz življenja duše. (Elza Hasse, A. L.) 3. Gadja gnezda v dekliških srcih (Učiteljica). 4. Od srca do srca. (Pomenki z gospo Selmo.) 5. Moj vrt — srce. (Pesem, Vito.) 6. Radi se bomo imeli. (Dolge, Češki spisal Vlasta Pittnerova.) 7. O treh živalskih domačinih v Rožnem domu. (Malka Marinko.) 8. Zena ob bolniški postelji. (Gosp. učiteljica Skolastika.) 9. Drobec iz gosposinjstva. (Vrt, serviranje, kuhinja...) 10. Za oči in roke. (Vzorec.) 11. Iz orliške centralne. 12. Se stro sestram. (Dopisi.) 13. Kako se rastline branijo sovražnikov. (Učiteljica.) 14. Uredniška molčečnost. — »Vigred«, edini naš dekliški list, se naroča pri upravi v Ljudskem domu (Ljubljana) in stane za vse leto 25 Din. Dobe se še vse letošnje številke.

Predavarij za dekliške sestanke je izšel pred kratkim VII. zvezek. Prinaša tri zelo aktualne in podrobno izdelane predavanja o dostojnem dekliškem vedenju doma in v javnosti. Posamezni naslovi se glase: Temelji lepega vedenja — Splošna pravila lepega vedenja — Lepo vedenje v javnosti. Ta predavanja toplo priporočamo vsem dekliškim krožkom, dekliškim zvezam, Mar. družbam itd. Enako prav bodo prišla vsem posameznim osebam, ki se bavijo z vzgojo ženske mladine. Naročajo se pri Orliški podvezi v Ljudskem domu v Ljubljani za ceno 5 Din zvezek. — Istotam se dobe za enako ceno vsi prejšnji zvezki (I.—VI.) s 26 zelo aktualnimi predavanji. Naročajte!

»Mati vzgojiteljica« je izšla v novi, močno predelani izdaji. Ta knjiga se je že dolgo želela in obetala. Naše matere in one, ki jih taka ta poklic v bodočnosti, jo bodo iz srca vesele. Priporočila je dovolj, če povemo, da je prva izdaja v prav kratki dobi popolnoma pošla. Nova izdaja bo pa gotovo še mnogo bolj ugajala. Naroča se na naslov: Uprava »Vigred«, Ljubljana, Ljudski dom. Izvod stane s poštnino vred 16 Din.

Katoličani v Rusiji. Razni francoski listi so prinesli pregledno poročilo o položaju katoliške cerkve v Rusiji. Vsa ta poročila so povzeta po članku, ki ga je v »Przegladu Powszecznemu« objavil J. Urban, najboljši poljski poznavalec ruskih cerkvenih razmer. Pri prevajanju se je v francoska poročila zaneslo več netočnosti. Popolnoma zanesljiv pregled o položaju katoliške Cerkve v Rusiji, o katoliških škofijah, o številu duhovnikov in vernikov je na podlagi prvih virov objavljen v letnem poročilu Apostolstva sv. Cirila in Metoda, v knjižici: »Kraljestvo božje«, II. zv. Tam je tudi zabeleženo, da se je ob koncu lanskega leta ustanovil nov apostolski vikariat za srednjo in zapadno Sibirijo.

BERTA SUTTNER.

Cez deset let je že, kar je zatisnila oči Berta Suttner, tik pred začetkom svetovne vojske. Bila je največja zagovornica miru, pacifizem je bil njen program. Daleč preko mej njene ožje domovine je slovelo njeno ime, bila je prijateljica velikega Tolstaja, danskega pesnika Björnsona, slavnega angleškega političnega voditelja Gladstona, ruskega državnika Muravjeva, angleškega mirovnega apostola Steada, kneza Alberta iz Monaca, švedskega industrijca Nobela itd. Ravno ta Nobel je zapustil velikanske ustanove za tiste, ki se odlikujejo v znanosti in leposlovju, vsako leto jim jih razdelijo; Berta Suttner je vplivala nanj, da je ustanovil tudi nagrado za mir. Malo je v Evropi večjih mest, kjer bi ne bila predavala o miru in se borila proti vedno bolj grozečemu oboroževanju. Peljala se je tudi čez Atlantski ocean in je zanesla borbo za mir med ameriško ljudstvo. Za jesen leta 1914. je bilo sklicano na Dunaj svetovno mirovno zborovanje; krvava svatba svetovne vojske je zatrla njegove kali; Berti Suttner sami je pa smrt par tednov prej prihranila ostudni prizor, kako so se narodi začeli klati med seboj.

Omenili bomo samo par njenih misli: »Razmere se spreminjajo, če ljudje hočejo ali ne. Že naprej vidimo, da se bodo vsi narodi združili v mednarodnem parlamentu, da bodo imeli skupno svetovno sodišče. Slišim, kako mi marsikdo ugovarja in mi pravi: To so samo lepe sanje, nikdar se ne bodo uresničile, le vojska je gonilna sila človeštva. Na te ugovore rečem: Kakor je človek spoznal naravne moči, si izvojeval parne stroje in aeroplane, brzojav in telefon, prav tako si bo zgradil tudi duševne stavbe, stavbo medsebojnega miru in stavbo lepega družabnega življenja. Treba je vse to samo hoteti. Razširjanje spoznanja, da je mir mogoč, in pa krepitev volje za doseg miru je sveta dolžnost vsakega našega pristaša, je njegova naloga. Mi to dolžnost in nalogo dobro poznamo in vemo, da se bo naše pričakovanje uresničilo.

Ali ni ta izredna ženska več razumela in bolj jasno videla, kakor pa marsikak še tako slavljen politik?

Reakcionarni Pribečevičev ljudskošolski načrt.

Na zborovanju društva »Krščanska šola« dne 25. t. m. je g. dr. Ivan Mohorič v svojem govoru označil temeljne smernice Pribečevičevega zakonskega načrta o ljudski šoli sledeče:

Zakon je centralističen.

Najpreje moram reči par besed o tehnični strani novega zakonskega načrta. Načrt novega zakona o osnovnih šolah obsega vsega skupaj 194 členov. Vendar ni stvarina v njih izjemno obdelana. Zakon sam pravi na več mestih, da bo to ali ono stvar uredil še poseben zakon, tako n. pr. delokrog prosvetnega odbora; vrh tega sem naštel jaz še najmanj 15 ministrskih naredb, ki jih napovedujejo posamezni členi.

Ce imamo pred očmi to dejstvo in če imamo v mislih temeljne lastnosti, ki jih mora imeti dober zakon — biti mora kratak, jasev in točen, — potem moramo že s tega stališča reči, da je načrt v tehničnem pogledu slab. Na žalost dajejo v tem pogledu vsi zakoni, ki jih je doslej sklenila narodna skupščina, našim zakonodajalcem precej slabo spričevalo; toda najslabši izmed vseh dosedanjih zakonskih načrtov je čisto gotovo zakonski načrt o osnovnih šolah.

IV. 194 členih, ki nam napovedujejo še par zakonov in 15 ministrskih naredb, najdemo vse polno dvomljivih in nejasnih mest, vse polno prilik, kjer minister prosvete lahko popolnoma svojevoljno uveljavi svoje posebne zahteve in nazore.

Ce sem rekel, da mora biti dober zakon kratak, jasev in točen, moram omeniti tudi to, da ima vsak zakon, ki tem načelom nasprotuje, v sebi gotovo tendenco. Z dolgimi, nejasnimi in netočnimi zakoni hočejo zakonodajalci doseči, da bi bili zakoni težko umljivi, da bi jih ljudje le s trudom dobro spoznali. Mislim, da bo, če dobimo poleg zakona še 15 ministrskih naredb, redke tisti, ki bo zakon o osnovnih šolah dobro poznal. Posledica bo ta, da se tisti, ki jim bo zakon dajal še kake pravice, le-teh ne bodo mogli posluževati. V tem pogledu je načrt tipičen vzgled zakona našega absolutističnega režima. Ta režim hoče, da ljudstvo zakonov ne pozna. Zakoni pa imajo vse polno odprtih, ki se razumejo po svoje in po katerih režim lahko uveljavi svoje absolutne težnje.

V tem naziranju vas bo potrdilo dejstvo, da je pri vsaki stvari rečeno, da si končno odločitev pridržuje prosvetni minister sam. Vse mora nazadnje iti do ministra prosvete samega. V tem pogledu je ta zakonski načrt tudi tipičen vzgled zakona v centralističnem smislu. Ekspozent države je stranka. S tem zakonom hočejo pravzaprav v vsej naši deželi uvesti centralizem in ga tako močno zasidirati, da bi ga ne bilo več mogoče izruvati.

Omenim naj par podrobnosti, ki so zanimive. Zakon sicer pripoveduje, da mora učitelj voditi tudi stariše k službi božji, vendar pristavlja, da le ob cerkvenih praznikih, ki jih določi — minister prosvete. Zakon omenja, da je treba pri cerkvenih šolah urediti vprašanje premoženja tako, da se vse tisto premoženje, — brez dvoma ima načrt tu v mislih premoženje cerkvenih redov — ohrani še naprej za vse te namene. To bo treba urediti v dogovoru z zakonitim zastopniki cerkve, ki jih seveda določi — minister prosvete.

Katero so torej osnovne misli tega zakonskega načrta?

Prva je centralizem. Ta se vleče skozi cel zakon od početka do konca.

Zakon je — policijski.

Druga osnovna misel je pa ta, da naj se mladina po načelih, ki so v zakonu izražena, vzgaja za državljane v čisto gotovem smislu, namreč za dobre pristaše stranke, ki bo imela v rokah vlado in potemtakem tudi ministrstvo prosvete. Določeno je čisto natanko, kako naj se v šoli poučuje. Glede učiteljev je rečeno, da morajo sodelovati pri vseh prosvetnih organizacijah, ki širijo izobrazbo v smislu zakona. Zanimivo je, da omenja točka, ki obravnava ocenjevanje učiteljstva, tudi to delovanje pri prosvetnih organizacijah. Govori celo o kaznih, ki zadenejo učitelja, ki je v tem pogledu zanikr. Namen je popolnoma jasev. Režimski stranki hočejo dobiti v učiteljstvu poslušnega, pokoren aparat, ki bo delal zanj v šoli in izven šole. Učitelj bo mogel priti vsak hip v disciplinarno preiskavo, ako bi tega izvenšolskega dela ne maral vršiti, tako kakor bodo oni hoteli.

Tretja misel, ki preveva ves zakon, je policija. To, kar nam podaja načrt, je modern-prosvetljen (Medklic: Neprosvetljen!) absolutizem, ki vidi v vseh državljanih, v učiteljih in v ljudeh same nesposobne ljudi, katere je treba vseskozi voditi na vrvi, da kažejo pravo državljansko mišljenje. Zato si minister pridržuje v najbolj nevarnih zadevah končno in odločujočo besedo; zato je v načrtu vse polno kazenskih določb in je učiteljstvo degradirano na stopnjo policijskega aparata, ki mora ali sam kaznovati ali zahtevati od drugih oblasti, da kaznuje.

Zakon je protiljudski.

Vsem vam je znana dosedanja ureditev šolske uprave. Imeli smo krajne, ukradne in delni šolski svet. Deželni šolski svet je pod tujim višjega šolskega sveta prenehal de-

lovati, pač pa še delujejo krajni in okrajni šolski sveti. Ti sveti so omogočili precejšnje sodelovanje ljudstva pri šolski upravi. Če pregleđamo načrt v tem pogledu, vidimo, da so tudi v njem starši pritegnjeni k sodelovanju. Načrt pozna krajevne, oblastvene in vrh vseh prosvetni odbor, katerega bo uredil poseben zakon.

Ce si podrobneje ogledamo ta določila, vidimo, da so samo v krajevnih šolskih odborih starši v večini, drugod so pa v večini uradniki, katere lahko vsakokratna vlada po mili volji postavlja in odstavlja. Samo po sebi je umljivo, da so ti odbori vsi v rokah vlade in da bodo vdolžali tako, kakor jim bo velevala vlada. Pa tudi v malih občinah, tam, kjer bodo neodvisni starši v krajevnih šolskih odborih v večini, je to brez pomena, ker ti odbori nimajo nobenih pravic, pač pa celo vrsto dolžnosti. 15 jih je naštetih. To je policijska pritegnitev ljudstva k sodelovanju pri izvrševanju šolske policije, ker je cela vrsta določb, ki pravijo, da se člani teh odborov lahko kaznujejo z višjimi in nižjimi globami, ako ne vrše svojih dolžnosti. Njihova glavna dolžnost pa je, da podpirajo šolsko oblast v tem, da se vse naredbe izvršujejo. Pravice nimajo nobenih.

Prvo in osnovno demokratično načelo je, da je treba ljudstvo pritegniti k opravljanju javnih poslov, vendar se pa to ne sme zgoditi tako, da se ljudje pritegnejo k delu, a obenem se jim diktirajo visoke kazni, če dela ne vrše, pravice se jim pa ne dajo nobene. Kajti tudi tu mora vladati pravičnost. Dolžnostim morajo odgovarjati pravice.

Ljudem moramo dati odločujoč glas. Načrt ga jim ne daje.

Drakonične kazni.

Kakor je pri načrtu, ki ga je izdelal absolutistični režim, povsem razumljivo, so v njem določene kazni jako drakonične. Tako n. pr. za šolske zamude. Opravičeno bo smel izostati otrok samo v slučajih, ki so taksativno naštetih in so: bolezen otrokova, smrt staršev, in elementarne nezgode, ki onemogočujejo obisk šole. Mi vemo, da je še cela vrsta drugih razlogov in povodov, ki otroka opravičujejo, toda tukaj je načrt ubral pot taksativnega naštevanja. Tukaj je zakon točen. Kazni so: opomin, potem denarna globa od 5 Din naprej. Pri iztirjavanju teh glob mora sodelovati šolski odbor. Tudi za učiteljstvo so zamišljene ostre kazni, med drugim tudi, kakor sem že omenil, za zanikrnost pri sodelovanju v prosvetnih organizacijah. Ne kaznujejo pa učitelja disciplinarne komisije, ampak šolske oblasti. Tudi za stariše so določene hude kazni. Poglavje X, ki obravnava razmerje šole do državljanov, rodbine in občine, ima sama kazenska določila. Popolnoma policijskega značaja je določba, da more šolska uprava zahtevati od občinskih in političnih oblasti kaznovanje vsakega državljanca, ki jemlje učiteljstvu ali šoli ugled.

Kaj takega se bo dalo marsikomu hitro dokazati. Dejanski stan je pa napovedan tako na splošno, da so na široko odprta vrata šikanam. To je eden najboljših primer, kako načrt namenoma pušča nejasnosti.

Zakon je protislóvenski.

Potem se moramo ogledati razmerje šole do naroda kot celote po tem načrtu.

Besede »narod« pravzaprav v tem načrtu ni. Načrt govori večkrat o plemenih, dobil pa sem utis, da se moreta včasih pod plemen razumeti nemški in madžarski narod, včasih pa tudi Srbi, Hrvati in Slovenci. Drugič govori načrt o državnem jeziku in na kratko določa, da je učni jezik državni jezik. Kaj je to državni jezik? Enkrat pravi načrt, da se poučuje v šolah srbsko-hrvaški-slovenski jezik. Jasno je, da tega jezika ni. Nekateri pravijo, da se počasi razvija v »Jutru«. Tega pa vendar ne moremo pripustiti, da bi se v šolah učil »Jutro« jezik. Dalo bi se to še drugače razložiti. Ker je rečeno, da mislijo uvesti enotne knjige v celi državi, mislim, da imajo prav tisti, ki praktično razumevajo ta srbsko-hrvaški-slovenski jezik tako, da bodo polagoma k nam prihajale srbohrvaške knjige, v katerem bo vpleten sem in tja kak članek ali kaka pesmica v slovenskem jeziku. Na račun teh redkih sestavkov in pesmic se bo jezik v teh knjigah imenoval srbski-hrvaški-slovenski jezik. Uporaba takih knjig in njihovega jezika bo pri naših bratih kaj lahka. Med Srbi in Hrvati bodo tiste slovenske članke in pesmice kratkomalo izpustili ali pa prebrali za zabavo. Pri nas se pa seveda nanje ne bomo mogli omejiti. Učenci se bodo morali učiti tudi berila v srbohrvaščini. Kam bo to vedlo, si prav lahko predstavljamo!

To je zopet primer, kako je zakon nejasen in da se ne ve, kaj je hotel pravzaprav zakonodajalec izreči. Jaz mislim, da je imel tukaj celo namen, da se to ne ugame. Pustil je holoma načrt nejasen, da se zadeva potem lahko uredi, kakor je prav sedanjemu režimu. Moj predgovornik, dr. Ehrlich, je prišel pri

svoji izvajanjih do sklepa, da ta šola ni verska šola. Tej ugotovitvi moram jaz dodati drugo: Ta šola tudi ni narodna šola. Srbsko-hrvaško-slovenski jezik sploh ni noben jezik, ampak kemična formula, neka neznanka, katero načrt zakona baš hoče. Ta šola bo dvignjena ven iz naroda in če bo postal predložen načrt zakon, potem bo nastalo sledeče:

Zakon degradira učitelja v policaja.

1. Učiteljstvo samo bo sicer gmotno dobro postavljen. V načrtu je določeno, da bo dobivalo poleg redne plače še kurjavo in da bo imelo na razpolago udobno stanovanje. Oboje mora preskrbeti politična občina. Po drugi strani vsebuje pa načrt določbe, ki bodo ugledu učiteljstva sila škodovala. Prebivalstvo bo moralo sila veliko prispevati za učiteljstvo. S tem je pa podan razlog za jezo in odpornost prebivalstva zoper učiteljstvo. Nehote se bo prebivalstvo vprašalo: Toliko moramo za učiteljstvo plačevati, preskrbeti jim moramo to in ono, kaj pa imamo od njega? Videli bodo, da mora učitelj v krajevnem odboru izvrševati proti njim najbolj drakonične odredbe. Potem razmerje med prebivalstvom in učiteljstvom ne bo moglo biti priščno. Učitelj bo stal nasproti ljudstvu kot policaj. Vse spoštovanje pred kazenskim organom! Vendar mislim, da mora biti avtoriteta pedagoga čisto drugače osnovana nego avtoriteta kazenskega organa. Zraven tega bo prišlo ljudstvo vedno v stik s krajevnim šolskim odborom. Tudi pred tem bo stal učitelj kot policaj. Ta odbor bo imel, kakor sem že rekel, celo vrsto dolžnosti, na koncu so pa našteje kazni. Člani tega odbora se bodo morali za vsakokratno odsotnost od seje opravičiti. Kot kazni so določeni ukor in denarne globe. Deževale bodo in nastalo bo med prebivalstvom in učiteljstvom skrajno napeto razmerje. Ce upoštevamo še to, da šola ne bo upoštevala globokega verskega prepričanja našega ljudstva, ker bo v tem pogledu brezbarvna, in če nadalje upoštevamo, da se ne bo prav nič ozirala na slovenstvo, ker bo v njej gospodaril srbsko-hrvaški-slovenski mesto slovenskega jezika, potem lahko rečemo, da bo šola odtrgana od narodne horenine. Šola bo postala zgolj državni aparat, katerega bo gledalo ljudstvo z isto lučjo, kakor gleda policaje in orožnike. Da bje to v obraz vsem zdravim pedagoškim načelom, mislim, je jasno.

Ogromna bremena za ljudstvo.

Zamišljeno je, da bo pouk brezplačen. Toda to bo samo na videz, kajti ljudstvo bo moralo po načrtu prevzeti ogromna bremena.

1. Vsaka šola bo morala imeti posebno dvorano za šolske svečanosti. Teh dvoran bo treba precej.

2. Za vsakega učitelja bo moralo biti na razpolago lepo, udobno stanovanje. In določeno je, da morajo občine v tistih krajih, kjer še ni takih stanovanj, najkasneje v 5 letih taka stanovanja postaviti, sicer si pridržuje država pravico, tam šole ukiniti.

3. Za vse otroke, ki so tako revni, kakor določa zakon, se morajo nakupiti šolske knjige. Učila mora vsa nakupiti občina.

Jaz bi ne imel proti tem določbam nobenih pomislekov, vendar ta tehnična ureditev bo dovedla najbrže do velikih nasprotstev med prebivalci in šolo. Če bi skrbela zato država naravnost sama, prebivalci ne bi tako vedeli, koliko prispevajo za šolo; ker bo pa treba dobiti kritje za vse to potem občinskih doklad, bo prepad med učiteljstvom in starši vedno večji.

V tem načrtu so zamišljeni tudi roditijski sestanki. Na sestanke učitelji lahko citirajo starše in če ne pridejo, jih morajo naznaniiti, in jih oblasti potem kaznujejo.

Ta načrt ne sme postati zakon!

Jaz mislim, da ta kratka slika zadostuje za sodbo, ki si jo mora vsakdo o načrtu napraviti, kdor ima količkaj smisla za demokratičnem, za vzgojo in za ponos našega naroda. Sodba se mora glasiti, da ta načrt ne sme postati zakon. Učiteljstvo, ki bo delovalo po tem načrtu, se bo izločilo iz vrste državnega uradništva, ne bo več z njim enakopravno, ampak bo spadalo med policaje in orožnike.

Ce se uresniči ta zakon, bo ljudstvo sicer sodelovalo pri šolski upravi, toda tako, kakor da bi bilo priklenjeno. Mi zahtevamo sodelovanje ljudstva, toda ljudstvo naj sodeluje iz ljubezni do svojih otrok, iz ljubezni do države in iz ponosa. Odklanjamo pa odbčno sodelovanje, ki je na las podobno policijski tlaki.

Zato moramo zahtevati ne samo kot člani društva »Krščanska šola«, ampak tudi kot v resnici dobri državljani, kot v resnici svojo mladino ljubeči starši in kot v resnici zvesti sinovi svojega slovenskega naroda, da ta zakonski načrt ne sme nikdar postati zakon, ker bi nam bil ne samo v sramoto, ampak tudi v pogubo.



EXCELLA

najboljši in vendar najcenejši stroj rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana
palača Ljubljanske kreditne bank

25-letnica Slomškove zveze.

Letos poteče 25 let, odkar obstoja »Slomškova zveza«. Odločili smo se, da ta dogodek praznujemo v Ljubljani na nastopni način:

Dne 9. julija se udeležimo zborovanja in predavanj društva »Krščanska šola«, ki bo ta dan prvič stopila s obširnejšim programom pred slovensko javnost.

Zvečer pa bomo imeli tovariški sestanek v hotelu Union. Dne 10. julija bomo imeli najprej sveto mašo v frančiškanski cerkvi, nato pa slavnostno zborovanje in Akademskem domu, čemur bo sledil redni občni zbor z običajnimi poročili društvenih funkcionarjev in volitvami. Po končanem občenem zboru se bo vršila razprava o načrtu novega šolskega zakona in o eventuelnih predlogih. Končno aranžiranje različnih izletov.

Radi izrednih razmer, ki jih preživljamo, apelira odbor na zavednost vseh članov in članic, da se zborovanja udeležite vsi; kajti izredni časi zahtevajo izredno požrtvovalnost, odločnost in vztrajnost!

Vsak pa, ki ostane doma brez tehtnega vzroka, demoralizira sebe in druge. Tedaj na dan in plan za krščansko-narodno šolo, za stanovske in osobne pravice ter državljansko svobodo!

Odbor.

Naročajte »Slovenca«!

Učiteljski vestnik.

»Ne zadušite nas!« Tako pravi »Učit. Tovariš« pod navedenim naslovom in nadaljuje: »V zadnjem času je prišlo deževati odločkov, da je že grdo. Šolske upravitelje bo de zadušil ta birokratizem in jih degradiral na navadne pisarje. Učiteljstvo se pritožuje, da se šola moti in da nima miru v razredu pred odloki. In res upravičeno se pritožuje! Okrajni nadzorniki komaj dihaajo. Trpe nadzorniki, trpe upravitelji, trpi šola in pouk, in trpi učiteljstvo. In vse mora iti z obratno pošto. Izmozgavanje dece v razne namene je že neznosno in kadar se ne more drugače uveljaviti, gre k šolski upravi, da ona pritise na učiteljstvo, da dela in pritiska na mladino. Ne zadušite nas — samo to vam pravimo vsem!« — Če bi bil kaj takega napisal »Slov. Učitelj«, to bi bilo jo! Gotovo bi ga takoj postavili na indeks radi razžaljenja različnih pisarniških veličin iz prosvetnih oddelkov, koder si že vsak domišlja, da ima pravico in dolžnost za izdajanje potrebnih in nepotrebnih aktov. Kaj pa še-le bo, ako bo sprejet načrt novega šolskega zakona! Neki napredni hudomušni ljubljanski upravitelj je dolgo razmišljal, odkod ta birokratska bolezen in je končno ugotovil, da trpijo gospodje pri upravi na bolezni, ki jo je označil za Aktendiarrhoe.

Nekaj za juriste. Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal dne 23. marca 1925 P. br. 2956 odlok, da mora uradnik, ki uživa naturalno stanovanje isto takoj izprazniti, čim ugasne funkcija s katero je ta užitek zvezan, odnosno če zahtevajo službeni interesi izpraznitev stanovanja. Maja meseca pa smo dobili avo stanovanjski zakon, ki štiti uradništvo in § 17 pravi: »Stanovanje premočnega državnega uradnika ali uslužbenca se ne smatra za izpraznjeno tako dolgo, dokler v njem stanuje njegov rodbina, to je dokler dotični uradnik ali uslužbenec ne dobi stanovanja tam, kamor je prestavljen.« In vendar se je zgodilo, da je moral šol. upravitelj, ki je bil premeščen v drugi kraj, iz stanovanja v šoli, dasi v kraju, kamor je bil premeščen, še sedaj imati stanovanja in se je moral za teči z veliko družino v barako, ki meri 40 m². — V čl. 2. stanovanjskega zakona so sicer navedene izjeme, ki ne sodijo pod ta zakon. Tako na primer v točki 2. državna in samoupravna poslopja, kolikor služijo za uradne potrebe ali za stanovanja državnih samoupravnih uslužbenecov. Po golem besedilu tega člena bi človek mislil, da je morda v skladu odlok velikega župana s tem členom, vendar se mu upira zdrava pamet, ker si ne moremo misliti, da bi bil namen zakona štiti poslopja, ne pa ljudi. Tudi ni šolsko poslopje na deželi državno ali samoupravno. Prej bi ga mogli šteti med ustanove, v katerih pa je državni uslužbenec zaščiten po členu 2. točka 6. Dalje so v še veljavnih dež. šol. zakonih, po katerih so šolske oblasti dolžne varovati gospodarske interese učiteljstva. Po vsem tem sem tedaj mnenja, da bi učitelj kot državni uslužbenec ne smel biti vržen na cesto in to tem manj, ker še sedaj ni objavljen pravilnik k nejasnim določilom stanovanjskega zakona. Ali bi se ne dobil kdo izmed juristov, ki bi nam povedal — kdo ima prav in kaj je postavno?

Čuden dogodek. Na moškem učiteljskem v Belgradu je od 35 učiteljskih, ki so se prijavili za izpit zrelosti, »paloc 81. Nekateri popolnoma, drugi za 1 leto, nekateri pa za tri mesece. »Narodna Prosveta« se nad tem dogodkom silno jezi in zahteva, da g. ministar odredi preiskavo in krivce strogo kaznuje. Tudi zahteva, da se odredijo ponovni izpiti in naj se ugotovi, v čem je istina. Ako je krivda na šoli, naj se jo zatvori. Vsekakor izvanredna, za belgrajske šolske razmere sanzacionalen slučaj.

REMINGTON MODEL 12 najnovejši AMERIKANSKI PISALNI STROJ. — Dobavljamo samo Franc Bar, Cankarjevo nabr. 5

Gospodarstvo.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v III. četrtletju 1925.

(Opozorilo Trgovske in obrtniške zbornice.)

I. Hišna stanarina. Za odmero hišne stanarine za leto 1926. v krajih, v katerih niso vsa poslopja zavezana temu davku, so hišni posestniki dolžni vložiti napovedi o donosu hišne najemščine leta 1925. pri pristojnem davčnem oblastvu d. okonca meseca avgusta t. l. Izpremembe, ki nastanejo glede višine hišne najemščine izza vložitve napovedi do konca leta 1925. se morajo davčnemu oblastvu sproti naznanjevati. Hišni posestniki, ki ne bi pravilno in točno prijavili hišne najemnine, izgube razen tega, da jih zadenejo kazenske posledice, pravico, sodno zahtevati večjo najemnino od one, ki so jo prijavili davčnemu oblastvu. Ako ne predloži hišni posestnik napovedi o najemnini v določenem roku in ako se tudi na ponovni poziv ne odzove v treh dneh, se kaznuje v denarju do 180 Din. Ako se pa tudi v nadaljnjih 8 dneh ne odzove pozivu, odpošlje davčno oblastvo n. alicie mesta uradnega odposlanca, ki sestavi napoved proti povrnitvi efektivnih stroškov, odobrenih po stroškovniku. Hišni posestniki, katerih v najem dana poslopja nimajo več nego 7 stanovanjskih prostorov, so upravičeni ustno napovedati hišno najemnino pri županstvu, ki zbira take podatke v tabelarnih zapisnikih.

II. Občna pridobnina. Dne 31. julija t. l. poteče rok za vložitev pridobninskih izjav za leto 1925/1926. Do tega roka morajo vložiti izjave vsa pridobitna podjetja (trgovina, obrt, industrija itd.), tudi ona, ki so že sedaj obdajena z občno pridobnino. Kdor ne vloži v določenem roku pridobninske izjave, temu se odmeri občna pridobnina na podlagi uradnih podatkov. Priredbeni organi niso v tem primeru zavezani davčnega zavezanca še posebej pozivati, naj vloži izjavo. Vse navedbe v izjavah se morajo nanašati na stanje obratnih razmer v času od 1. julija 1924 do 30. junija 1925, ako se pa podjetje ni vrnilo leto dni, pa na povprečno stanje med krajšo dobo njegovega obstanka. Tiskovine za izjave se dobijo brezplačno pri davčnih oblastvih in davčnih uradih.

III. Posebna pridobnina. Za vložitev napovedi za leto 1925. poteče zadnji rok dne 1. julija 1925. Podjetja, ki še nimajo odobrenih računskih zaključkov za preteklo poslovno dobo in torej napovedi še ne morejo predložiti, naj si takoj izposlujejo primerno podaljšanje roka.

IV. Davek na poslovni promet. Davkoplačevalci, ki s ozavežani plačevati davek po knjigi opravljenega prometa, so dolžni odpremiti davek za III. četrtletje 1925 do 31. julija 1925 in hkratu predložiti prijavo. Zamudniki se še posebej opozore na svojo dolžnost, ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretilom uradne ocene ter rednostnih glob. Kdor vloži nepravilno prijavo, izgubi pravico pritožbe.

V. Dospelost direktnih davkov. Dne 1. avgusta 1925 dospo v plačilo vsi direktni davki za III. četrtletje 1925. — Davčni uradi so upravičeni jih v 14 dneh po dospelosti prisilno izterjati in zaračunavati poleg 12% zamudnih obresti še za opomin 4% terjane zneska.

VI. Razgrnitev predpisnih izkazov. O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v preteklem četrtletju, bodo razgrnjeni predpisni izkazi prvih 15 dni meseca julija t. l., kolikor niso bili davčni zavezanci na razgrnitev izven tega roka opozorjeni individualno ali z javnimi razglasi. O predpisu dohodnine se davčni zavezanci potom občine obveste s posebnimi obvestili, katera nadomeščajo predpisne izkaze, ki so se do sedaj razgrinjali pri občinah.

Tržno poročilo.

Les. Vsled padanja italijanske lire in dvigovanja našega dinarja grozi našemu izvozu zopet naskok. Akoravno se je od lanskega leta sem naša lesna industrija v produkciji zelo omejila, je vendar še dosti zaloga, katere bo le težko ugodno vnovčiti. Od novega leta sem so se cene stavbenemu lesu v Italiji precej dvignile, tako da je bilo zadnje čase našim izvoznikom zopet omogočeno plasirati večje količine stavbenega lesa v Italijo. Sedaj bodo pa naši konkurenci vrata zopet na stežaj odprta ter se bo posebno trudila vsidrati se na italijanskem trgu Romunija, ki ima nakopičene velikanske količine stavbenega lesa vsled ponesrečene špekulacije »Accorda«. Importne dežele, posebno Italija in Francija, se pa držijo glede nakupa zelo rezervirano, ker imajo deloma še dosti velike zaloge, deloma je pa tudi stavbena delavnost zelo opešala. Italija se zanima zadnje čase po večini samo za tesani les ter za rezani les slabših vrst. Bukovih parjenih in neparjenih plohov, kakor tudi testonov je pri nas še nerazprodanih precejšnje količine, katere bo mogoče ugodneje vnovčiti šele v jesenski sezoni. Nemčija, ki je bila dosedaj najboljši konsument, se je zaenkrat zadostno založila ter se le malo zanima za nakup večjih količin. Avstrija, ki je bila na izvozu v Nemčijo zelo interesirana, se zadnje čase nagiba zopet k Italiji. Domača uporaba v Sloveniji je le malenkostna, ker se v

mestih skorajda nič ne zida, kar se pa potroši na deželi, pa ne pride v poštev. — Prejšnja leta se je tačas že živahno povpraševalo po drvah in oglju, letos pa tudi tukaj ni posebnega zanimanja. Cene pro 1 m³ fco Postojna: Jelove deske 18—60 mm 520—540 Din. tesani les meter 320—360 Din. oglje pro 100 kg 92—94 Din, bukova drva cepanice z 10 odst. okroglic 23—24 Din, testoni 480—500 Din.

Zito. Doba žetve se približuje. Po dosedanjih vesteh so izgledi žetve v celi državi dobri. Zadnje uradno poročilo za prvo polovico t. m. je sledeče: splošno stanje posevkov je zelo dobro (2). Splošno stanje sadovnjakov je med dobro (3) in zelo dobro (2), vinogradov pa zelo dobro (2). Pašniki in livade stoje odlično (1). Ozimina stoji: med odličnim (1) in zelo dobrim (2) v sledečih oblasteh: valjevška, niška, vranjska in raška. Zelo dobro (2) stoji v oblasteh: mariborska, ljubljanska, osješka, bačka, kosovska, podunavska, podrinska, šumadijska, moravska, požarevska, timoška, bitoljska, užička, krkuševska, tuzlanska, travniška in bihaška. Med dobro (3) in zelo dobro (2) je stanje v sremski, skopljanski, Crnigori, dubrovniški in vrbaski oblasti. Dobro (3) stoje posevki v primorsko-krajiški, zagrebški, belgrajski, bregalnški, splitski, sarajevski in mostarski oblasti. Kar se tiče kvalitete, cenijo privatni viri: bačka pšenica 79/80, srbijanska pa 77/88; pivovarjniški ječmen od 66—68. Cene so sedaj približno sledeče: pšenica za julij 335 Din, za avgust 330, za september 330; pšenica banatska, ladja Donava ali Tisa, 332,50, srbijanska 75 z 2—3 odst., ladja Sava 310, pšenica sremska za avgust 330, ječmen poletni, bački, 66 za avgust 275, srbijanski parit. Belgrad 63 do 64 za julij 220; oves bački za avgust 275, srbski za avgust par. Belgrad 260; bački beli fižol za oktober 320; moka bačka za avgust 0 520—525, 2 475, 5 430, 6 385, 7 345, 8 215.

Vino. Iz Vršca (Banat) nam javljajo: Na mesto stagnacije na vinskem trgu v Banatu je pred 2—3 tedni stopilo oživiljenje, ker je od vseh strani postalo živahnije. Ta živahnost se traja, kar je imelo za posledico, da so cene v omejenem kratkem času poskočile za 20%, čemur je tudi pripomoglo pomanjkanje zalog zlasti v lahkih 9—9,5% vinih, kar pa je še zalog, se nahajajo v posesti producentov, ki nimajo volje za prodajo. Zaloge cenijo na približno 25.000 hl, od česar imajo mali kmetje samo približno 5—7000 hl, ostalo pa, ki se nahaja v rokah velikih producentov, so 10 do 10,5% vina. Sedanje cene so približno sledeče: kmetjsko blago 9—9,5 odst. 6 Din, boljše blago 9,5—10 odst. 6,50—7 Din, 11 odst. blago 7,50 Din. Cvetje je v vinogradih izvršeno in današnji izgledi trgatav so najboljši.

Novi carinski tarif in svečarska industrija. Iz krogov svečarske industrije smo prejeli sledeče: Uvozna carina na surovine za izdelovanje sveč, to je na parafin in stearin, je z novim carinskim tarifom popolnoma na novo vpeljana in znaša 30 Din v zlatu za 100 kg minimalno in 40 Din v zlatu za 100 kg maksimalno, kar znaša po sedanjem carinskem aziju 360 Din in 480 Din za 100 kg parafina ali stearina, to je 3,60 Din ozir. 4,80 Din za 1 kg. Poprej so bile navedene surovine, v kolikor so se uporabljale za izdelovanje sveč, proste uvozne carine. Iz tega sledi, da se bodo sveče podražile pa najmanj 3,60 Din pri kg v škodo revnih konsumentov, ker le-ti porabijo največ sveč za razsvetljavo. Pred uveljavljenim novim carinskim tarifom so se prodajale sveče za hišno rabo po ceni 14 Din za kg in znači potemtakem gornja uvozna carina več kot 25% podražitev blaga. Z označeno uvozno carino na parafin se je zaščitilo eno samo domače podjetje, ki pa ni v stanu izdelati niti 10% parafina, katerega letno potrebuje naša država. Zaščitna carina na sveče ne pomeni popolnoma nič, ker je konkurenca med svečarnami v naši državi tako velika, da so se sveče prodajale v zadnjem času pri nas za približno 2 Din pri kg ceneje kakor je notral ta proizvod v inozemstvu, kjer morejo svečarska podjetja izdelovati sveče pod v vsakem pogledu ugodnejšimi pogoji. Ponavljamo, da pomeni sedanja uvozna carina na parafin in stearin le obremenitev konsumentov, in sicer najrevnejših, svečarskim industrijam in obrtnikom pa otežkojuje obratovanje, ki se bo moralo vsepovsod dradi pomanjkanja gotovine za izplačilo

vsod radi uvoznih carin skrčevati, ker se bo tudi konsum sveč radi previsoke cene od leta do leta zmanjševal. S skrčevanjem obratovanja v teh industrijah se bo pa zopet povečalo število brezposelnih.

Iz statistike davkov. V teku meseca aprila t. l. je bilo v celi državi vplačanih neposrednih davkov 78.309.925 dinarjev (proračun 55.779.346 dinarjev) napram 37.713.938 dinarjev (proračun 55.779.346 dinarjev) v mesecu aprilu lani. Slovenija je letos v mesecu aprilu plačala neposrednih davkov 9 milijonov 910.316 dinarjev (proračun 6.166.667 dinarjev) napram 8.716.032 dinarjev (proračun 6.166.667 dinarjev) v aprilu lanskega leta. — V prvih štirih mesecih t. l. je bilo neposrednih davkov v celi državi plačanih 283.357.144 dinarjev (proračun 223.117.385 dinarjev), od tega v Sloveniji 43.194.013 dinarjev (proračun 24.666.667 dinarjev). V prvih 4 mesecih lani je plačala Slovenija samo 28 milijonov 865.525 dinarjev (proračun 18.367.354 dinarjev), celi država pa 184.000.031 dinarjev (proračun 224.000.846 dinarjev). — Izrednega prebitka je bilo v aprilu t. l. vplačanega v celi državi 22.303.264 dinarjev (proračun 41.666.667 dinarjev), od tega v Sloveniji 4.807.492 dinarjev. V prvih 4 mesecih t. l. je bilo vplačanega v celi državi 89.112.114 dinarjev (proračun 166.666.667 dinarjev), od tega zneska v Sloveniji 17.212.718 dinarjev. — Davek na poslovni promet je prinesel v mesecu aprilu letos državi 20.561.341 dinarjev (proračun 16.666.667 dinarjev) napram 14.271.985 dinarjev (proračun 16.666.667 dinarjev) v mesecu aprilu lanskega leta. V prvih 4 mesecih letos je znašal donos davka na poslovni promet v celi državi 70.890.820 dinarjev (proračun za to dobo je določal le 66.666.667 dinarjev).

Ljubljanski velesejem. Ljubljanskemu velesejmu je odobrilo ministristvo trgovine in industrije podporo v znesku 100.000 dinarjev.

Potrjene poravnave. Poravnalno postopanje zoper Petra Cepudra, krojaškega mojstra je končano, ker je poravnava pravomočno potrjena. — Potrjuje se poravnava sklenjena med dolžnikom Antonom Bučarjem, trgovcem v Brežicah in njegovimi upniki za 50% njih terjatev plačljivih 10% iz izkupička, ki je že deloma naložen v Mestni hranilnici v Brežicah, ostanek 40% tako, da se plača 30% v 14 dneh po pravomočni potrditvi poravnave, ostanek pa v nadaljnih 3 mesecih. — Potrjuje se poravnava, sklenjena med Francetom Taškerjem, kleparjem v Celju in njegovimi upniki za 40% kvoto na glavnici, obrestih in stroških do 3. febr. 1925 plačljivih v dveh enakih trimesečnih obrokih, od katerih zapade prvi v treh mesecih od današnjega dne. — Potrjuje se prisilna poravnava, sklenjena med Jos. Kirbischem, tvorničarjem in hišnim posestnikom v Celju in njegovimi upniki za 25% na glavnici, stroškov in obresti od 24. marca 1925, ki se plačajo 1. dec. 1925.

Konec poravnalnega postopanja. Poravnalno postopanje zoper Ivana Ulažo, trgovca v Celju je končano, ker se je prezadolženec z upniki poravnal.

Konkurz. O imovini Davorina Brečka (Brečko), trgovca v Rajhenburgu je razglašen konkurz.

BORZA.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.08 (2.129—2.150), London 290.20 (279.55—282.55), New York 57.6 (57.6—58.4), Pariz 2.62 (2.625—2.675), Praga 1.705 (1.705—1.729), Dunaj 8.12 (8.08—8.20), Curih 11.19 (11.18—11.28), Curih. Belgrad 8.92 (8.90), Italija 18.50 (18.85), London 25.035 (25.0375), New York 515 (515), Pariz 23.40 (23.70), Praga 15.27 (15.25), Dunaj 72.5 (72.55).

Radiofonija.

Ing. D. T.:

RADIO IN ŠOLSTVO.

Kdor vsaj nekoliko zasleduje razvoj radiofonije, je gotovo že opazil, da se naša mladina večidel zadovoljivo zanima za radio. Razvoj radiotehnike pa je pritegnil mladino, posebno v tehnično razvitih državah popolnoma nase, kar seveda ni ostalo brez upliva na šole. Radiofonija je postala danes kulturni nitelj, s katerim mora računati tudi šola; saj mladina je naša nada in samo iz dijaštva, ki se prvotno le teoretično, pozneje pa stopnjeva, tudi praktično izobrazuje v radiotehnikah, se rekrutirajo dobri strokovnjaki. Gotovo razmerje med šolo in radiom pa je tudi v tem, da se slednji lahko pritegne k radiofoničnemu pouku. Seveda to ni lahka stvar,

ker s samim poslušanjem se ne more priti absolutno do cilja in do danes se je tozadevna radiofonična oddaja obnesla predvsem za pouk tujih jezikov in pri predavanjih splošne izobrazbe. Dokazano dejstvo pa je, da se zamorejo že s samim poslušanjem tujih postaj dokaj dobro izpopolniti jezikovne zmožnosti. Zelo se bo obnesel radiofonični pouk tudi za druge predmete, o tem nam prinese dokaze šele bodočnost.

Za naše razmere, ko še ne razpolagamo z radiofoničnimi postajami in ko naša vlada slejkopreje ovira razvoj radiofonije, pride v prvi vrsti v poštev, da se seznanimo mladina čimprej, saj v glavnih potezah, z radiofonijo. Radioklubi, pa tudi posamezniki, ki razpolagajo s sprejemnimi postajami, imajo tu hvaležno nalogo, da s praktičnimi predavanji, oziroma poizkusi, sami stvari lahko mnogo koristijo. Učenec ali učenka naj vsaj enkrat vidi sprejemno postajo in sliši radiofonični koncert, saj bo to sigurno spodbudno vplivalo na mladino. Po srednjih šolah in tudi — kakor v drugih državah — celo na višjih dekliških šolah, naj se razširi fizikalni pouk po prejemu osnovnih pojmov o elektriki tudi na radiotehniko. Mogoče bo kdo temu oporekal, češ, šola itak že mnogo zahteva. Temu pa ni tako, saj čas to zahteva in vrhutega pa dijaštvo samo rado sledi razvoju radiotehnike.

Priporočati je, da se dijaki, prijatelji radiotehnike, strnejo pod vodstvom zainteresiranega profesorja v lastno radio-zvezo, ki naj se po možnosti priključi že obstoječim radioklubom. Teoretični pouk s poizkusi naj se vrši med šolskim letom, praktično delo, to je sestavljanje aparatov, pa naj se razširi na počitnice. Dijaštvo bo to le v korist, marsikateri raztresenec pa se na ta način povrne na pravo pot.

MEDNARODNA RAZDELITEV VALOV.

V mesecu aprilu t. l. se je vršil v Parizu mednarodni kongres prijateljev radiotelefonije. Navzoči so bili zastopniki 23 držav, med temi Češkoslovaška in Poljska, pogrešali pa smo seveda Jugoslavije. Kongres je deloval v dveh odsekih in sicer v amaterskem ter juridicnem. Na predlog Amerike, ki je imela v amaterjih-oddajnikih večino, se je določil vsaki državi po en glas.

Razdelitev valov posameznim državam se je izvršila tako, da se je dodelilo:

Ameriki U. S. A.: 373—415 mestrke valove, oziroma 75—85 m; Evropi: 43—47 m, oziroma 70—75 m in 95—115 m; Kanadi: 415—43 m in 115—120 m. Ostale države sveta imajo na razpolago 35—373 m, oziroma 85—95 m. Z valovi od 0—35 m in 120—200 m razpolagajo lahko vse države.

Nadalje se je določilo, da naj vsaka država sporazumno z ameriškano družbo Buro of Standards postavi normalno postajo za stalno kontrolo valov. Kot pomočni jezik se je uveljavil mednarodni esperanto.

Najboljši kivalni stroj je edino le

JOSIP PETELINC-A

znanka

Grizmer in Auler

za rodbino, obrt in industrijo in Grizmer kolesa

Ljubljana

Uliza Prešernovega spomenika. Ponk v vosezu brospiclen. Velikostne garancije.

Na veliko. Na malo. Delavnica za popravila.

Pevski vestnik.

Okrožna prireditelj v Kamniku, ki bi se morala vršiti 5. julija, je prelozena na jesen. Napovedane skupne vaje odpadejo. — Ujudo vabimo vse gg. pevce in gg. kapelnike tamburašev na sestanek, ki bo 6. julija ob 2 popoldne v Domžalah (šola).

Proti odebeltosti deluje s kolosalnim vspehom

samo Vilfanov čaj.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah.

Proizvajala Laboratorij Mr. O. Vilfan, Zagreb, ulica 204

Turistika in sport.

Concordia (Zagreb) : Ilirija, Danes ob 17.30, igršče Ilirije. Tekme med Ilirijo in Concordijo so spadale svoj čas v Ljubljani med najbolj popularne nogometne tekme. Tudi današnji poset renomirane Concordije, ki se baš letos nahaja v boljši formi kot kadarkoli doslej, bo naši športni publiki gotovo dobrodošel. Moštvo velja vsled svoje izvanredno izglajene kombinacije in tehnično popolne igre momentano za najboljšega reprezentanta Zagreba. Doseglo je v zadnjem času zmagovite rezultate med drugim proti Haški, O. B. Basel, UTE Budimpešta ter neodolno izid proti Jugoslaviji v Belgradu. — Moštvo dospo v Ljubljano danes ob 11 dopoldne. — Proti temu odličnemu protivniku bo morala Ilirija vporabiti vse znanje in vložiti v igro mnogo volje in požitvovalnosti, ako hoče častno zastopati svojo barve. Nadejamo se, da bo zmogla to, četudi mora nastopiti z nekoliko spremenjenim moštvom. V tem slučaju bo današnja igra sigurno ena najbolj uspešnih v letošnji sezoni.

Slovensko planinsko društvo javlja, da so od 27. junija naprej vse njegove kočje otvorene in oskrbovane, med temi zasilna kočja na Kravcu. — Hotel »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru ima z avtomobilom dnevno trikrat zvezo iz postaje Bistrica-Bohinjsko jezero. Slap »Savica« je sedaj veličasten, ker se v gorah sneg tali. Kdor se za to naravno krasoto zanima, naj pohiti k njemu. Hotel Zlatorog je ves prenovljen, postrežba je prvovrstna. Člani SPD plačujejo v dependanci iste cene za prenočišče kakor v planinskih kočah. Tudi veliko skupno ležišče, ločeno za dame in gospode, je tam turistom na razpolago.

Continental Ballon

izdelek 1915

omogoči na slabih cestah hitro vožnjo, vzbočine in globelji prepelje neopazno, prihrani pogonski material in voz.

Pristoja na vsako normalno kolo.

Glavni zastopnik za Slovenijo:

Viktor Bohinec, Ljubljana, Dunajska cesta šte. 21

Continental

Iz katoliškega sveta.

Katoličanstvo v Angliji.

(Od našega angleškega poročevalca.)

London, 20. junija.

Da katoliška Cerkev v Angliji vidno napreduje, zato imamo mnogo dokazov, akoravno priobčene statistike o številu katoličanov trdovratno govorijo, da se ta razvoj izvršuje le v nepričakovano in naravnost razočarajočo počasnostjo. V dobi kardinala Newmana so katoličani napovedovali bližajočo se drugo spomlad za katoliško Cerkev, pričakovali so spreobrnitve v masah ter desintegracijo anglikanskega protestantizma. Zgodovina zadnjih 50 let teh optimističnih pričakovanj ni potrdila. Protestantizem, to je res, se je nadalje cepil, njegova teologija je postajala vedno bolj neednina, nejasna in kontradiktorna, a napovedane spomladi, v kateri se bodo protestanti trumoma vračali nazaj h katoliški Cerkvi, še ni. Bog hodi svojo pot in on edini ve, zakaj odlaga. Protestanti anglikanske cerkve so se ali akomodirali nebrojnim zmedenim strujam, ki danes bolj kot pred 50 leti pretresajo ponovno hčer reformacije, ali pa so se razšli na vse vetrove, napolnjevati kapelice nonkonformističnih gibanj, ki danes štejejo okrog 425 različnih skupin.

Drugi so se popolnoma odtegnili vsakega vnanjnjemu cerkvenemu gibanju, so zavili v sukno verskega indiferentizma ter šli množit trume onih, ki ne verujejo nič, a se iz političnih in socialnih ozirov klanjajo vsakemu veroizpovedanju. Svoje dni se mi je zdelo zelo čudno, videti angleškega lorda iti s svečo v roki okoli oltarja v cerkvi v Mežici, danes vidim v tem samo logičen akt pripadnika te najmočnejše grupe v Angliji, ki se klanja pred oltarjem konvencionalizma ter si je izdelalo za vsakdanje potrebe svoj humanitaren verski ideal, ki mu narekuje, da mora v katoliški cerkvi prižgati svečo pred Materjo božjo, na Kitajskem pasti na obraz pred Konfucijem, v Indiji, ako politika zahteva toliko ponižanja, napraviti komplement pred sedečim Buddho, v Arabiji oviti okoli glave turban in poljubovati prerokov kamen v Mekki, v Afriki predsedovati fetiškim plesom in v Jeruzalemu slediti ritualizmu Abrahamovih potomcev.

Le majhno je število onih, ki so našli pot domov v naročje katoliške Cerkve. O tej zvezi naj nam bo dovoljeno pripomniti, da one skupine, na katero smo se mi na kontinentu tako navadili, v Angliji ne najdemo, namreč svobodomiselnosti v našem domačem pomenu besede: to je stranko, ki pod lepo donečim imenom pobija krščanskega Boga. Verske antipatije v našem pomenu v Angliji ni, niti med komunisti.

Pred par dnevi sem bil zvečer v Hyde-Parku. Vsega skupaj sem naštel 25 različnih prižnic, druga ob drugi, raz katerih je 25 različnih govornikov različno razlagalo sveto pismo in krščansko vero 25 različnim skupinam poslušalcev. Po večini se poslušalci menjavajo. Ponižno in globoko prepričani o svoji nezadostni učenosti, se pomičejo od ene prižnice do druge in ko so slišali nekaj od vsakega »svetovnega naziranjca«, se porazgubijo med drevjem Hyde Parka, kjer zasledujejo manj teološke probleme.

Spričo tega dejstva, da so protestantski bogoslovci dandanes nezmogljivi najti nekako skupno veroizpovedanje, ampak da vsak hodi svojo pot ter se čudi, zakaj mu drugi ne sledijo, se ne smemo čuditi, ako se verski indiferentizem tako razširja. Kdo naj zahteva od laika toliko velikodušnosti, da bo verjel eni struji, ko mu od vseh drugih 3 strani trobijo v ušesa, da ni res, kar drugi učijo? Laik bo, ali popolnoma izgubil vero spričo vesoljne verske negotovosti, ali pa bo plačal vnanji respekt vsakemu bogoslovcu ter si rekel: »medtem ko drugi iščejo krščansko vero, bom rajši čakal in veroval, da je en Bog ter šel »after my own business« (za svojim lastnim kšeftom).«

Kot rečeno, številno kat. Cerkev sorazmerno ni napredovala toliko, kot se je pričakovalo. Protestantizem je v dobi reformacije nasejal toliko sovraštva do Rima, da se po preteku stoletij Anglija še ni mogla znebiti vseh predsodkov napram katoličanstvu. Na drugi strani pa protestantske sekte unišono izrabljajo obstoječe predsodke ter skupno delujejo na to, da se število konveritov kolikor mogoče skrči.

Moč katoliške Cerkve v Angliji je v njeni edinstvi, v disciplini njenih udov, v neomahljivem pričanju za katoliške resnice brez obzira na dobre ali slabe socialne ali politične posledice. Edinstvo v učenju, jasnost v razlagi vere in doslednost v življenju privlači k njej najresnejše duhove, ki v protestantski zmedi niso mogli najti utehe. In v tem pogledu si je katol. Cerkev pridobila ugled, katerega ji nikdo ne odreka, in ki jo stavi izven doktrinarskega meteža, ki razsaja med anglikanskimi in nonkonformističnimi sektami.

Temu ugledu se imajo katoliki tudi zahvaliti, da smejo bolj in bolj ven na ulice in da postajajo javne procesije s sv. Rešnjim Telesom vedno bolj pogoste. Osobito po vojni so te manifestacije na čast Najsv. Zakramenta silno popularne, osobito v revnejših delih Londona, kakor n. pr. East-End in Southwark.

Imel sem priliko prisostvovati obema. V East-End živi mnogo nad 10.000 katoličanov (ponajveč Ircev), raztresenih med židi in protestanti. Procesija je šla sredi popoldneva ven na ulice, se vila po mestu več kot eno uro. Udeležilo se je procesije okroglo 4000 ljudi, 150 ministrantov v »korelnih«, ter 54 duhovnikov, ki so šli pred baldahinom. Alternativno so molili rožni venec in prepevali znane kat. himne. Ljudstvo je zasedlo trotoarje, policija ustavila promet in z ginjenimi očmi si videl med gledalci stotine žen, otrok in mož padati na kolena, medtem ko so v mnogih oknih gorele sveče. Gledalci (gotovo nad 50.000) so se zadrževali zelo spodobno in zelo simpatično.

Še večji sijaj se je pokazal v procesiji velikanske kat. stolne župnije na desnem bregu Temze v Londonu. Župnija šteje okrog 6000 katoličanov, porazgubljenih med najmanj 250 tisoč drugoverci. Procesija je bila organizirana od moških članov Družbe Najsv. Zakramenta in samo člani so korakali v procesiji, zaviti v belo-rdeče halje in okrog vratu na pozlačenih verižicah emblem Najsv. Zakramenta. 2134 moških je šlo v procesiji s svojimi zastavami, prepevajoč in moleč po najpomembnejšem bulvarju Southparka. Za njimi je korakal moški pevski zbor (164 članov) in 75 duhovnikov. Pomožni škof je nesel Najsvetejšo. Škof je sledil baldahinu. Na čelu procesije in na koncu je korakalo nad 100 skautov. Kakor hitro je procesija zapustila stolno cerkev, je 12 policistov obstopilo baldahin in korakali so na obeh straneh Najsvetejšega kot častna straža. Samo eden med njimi je bil katoličan. Pogled na procesijo je bil veličasten. Mrak je padal na mesto in tisoče sveč, ki so jih udeležniki držali v rokah, ali ki so gorele v oknih katoliških družin kakor tudi protestantskih, je zavilo ulice v atmosfero globoke pobožnosti. Med tem, ko so možje prepevali, so ženske, dekleta in otroci glasno molili ob straneh vseskozi gor po ulicah. Ljudje so padali na kolena trumoma in le redko si naletel na gledalca, ki je obdržal klobut na glavi. Ko smo zavili okrog oglavne ulice, nas je iznenadila močna godba, ki jo je poslal župnik sosedne protestantske »Visoke« cerkve. Godba se je pridružila procesiji in igrala naše najlepše evharistične himne.

Ko sem šel v tej procesiji sredi mesta, ki je pred 300 leti obeležal duhovnike in katoličane, ki so kljub prepovedi na skrivnem hodili k sv. maši, ter videl teh 2000 mož Družbe Najsv. Zakramenta prepevati ven v noč naše katoliške pesmi in občudoval simpatično obnašanje najmanj 100.000 gledalcev ob obeh straneh procesije, sem mislil na skrivna pota božje previdnosti. Bog se na svoj način mašuje za stare grehe angleških pradedov ter si na protestantskih tleh, sredi brezverstva, zbira trume zvestih duš, ki mu dajejo čast, katero mu mnogi naših krščanskih sodeželanov ob enakih prilikah odrekajo. K.

Katoličanstvo v Maroku.

Resni dogodki, ki se odigravajo v Maroku in ki vzbujajo zanimanje ne samo v Španiji in Franciji, temveč tudi po širnem svetu, nam stavijo pred oči vprašanje položaja katoličanstva v tej deželi.

Prvi poskus, spreobrniti Maroko h katoliški veri, so napravili frančiškani. Ker sv. Frančišek Asiški ni mogel sam iti propovedovati vero v to deželo, je poslal l. 1219. tja šest svojih sobratov. Od teh je naslednje leto sultan maroški v lastni osebi obglavil petorico. Frančiškani se pa niso dali ustrašiti: v teku stoletij so neumorno delovali, da bi spreobrnilo deželo, pri čemer so se jim stavljale nasproti težkoče najrazličnejših vrst, predvsem sovražno domačinov in intrige evropskih držav. Bili so časi, ko so se nahajale okoli Marakeša, Cente in Seffija številne krščanske naselbine, katere so bile podvržene mnogim preganjanjem. Maroko je ena onih dežel, ki je prepojena s krvjo mučnikov.

Sultani so slednjič frančiškane popolnoma pregnali, toda v drugi polovici 19. stoletja se je španskim frančiškanom z velikimi težavami posrečilo, spet priti v deželo. Sadovi in zasluge njih neutrudljivega apostolata so bili tako veliki, da je sv. Stolica sklenila, zopet upostaviti misijon v Maroku in ustanoviti apostolsko prefekturo, ki so jo zaupali redovnikom iz provincije sv. Jakoba kompostelskega. Na prošnjo španskega kralja Alfonza XIII. je bila ta prefektura 14. aprila 1908. povišana v apostolski vikariat. Za prvega vikarja je bil imenovan msgr. Cervera iz reda sv. Frančiška.

Ko je začetkom l. 1908. francoska vlada poslala pod poveljstvom generala d'Amadea, okupacijske čete v deželo, se je takoj stavilo vprašanje vojaške duhovniške službe. Od vseh strani so se stavile na vojaško oblast v tem oziru zahteve in napravili so se koraki v Parizu in Rimu, da se tem prošnjam ugoditi. 21. februarja se je pet francoskih frančiškanov ukrcalo v Marseju za Maroko. Dve leti pozneje, ko je bila francoska kolonizacija že zelo napredovala, je zahteval msgr. Cervera od generala frančiškanov, naj mu pošlje novih redovniških moči, predvsem za civilno prebivalstvo, ki se je začelo v deželi naseljavati v

vedno večjem številu. Temu se je ugodilo, predvsem ker je bilo treba nadomestiti nove mučenike, kot preč. o. Mihaela Fabuja, ki so ga ubili v Fezu 17. aprila 1912.

Isto leto se je podpisal francosko-španski dogovor glede Maroka. Člen osmi je določal, da se imajo nadomestiti španski frančiškani v francoskem protektoratu s francoskimi. Ker pa je med tem bila izvedena v Franciji ločitev cerkve od države, je zadevo sv. Stolica uredila španska in ne francoska vlada.

Ta nenormalni položaj se je končal šele 11. julija 1923, ko je odlok papeža Pija XI. upostavil v francoskem protektoratu avtonomni apostolski vikariat in imenoval Francoza o. Kolombana Dreyerja iz reda sv. Frančiška za prvega titularja apostolskega vikariata v Rabatu.

Msgr. Dreyer je s pomočjo svojih duhovnih sobratov izvršil že veliko delo. V deželi se danes nahaja okoli štirideset redovnikov. Seizidanih je že štirideset cerkva in kapelic in njih število se neprestano veča. Nekatera mesta imajo že po več župnij, kot na primer Rabat, kjer je v zgradbi veličastna katedrala, Casablanca, Fez in Meknes. Večina verskih središč zelo prospera. Dosedaj se oo. frančiškani predvsem posvečujejo verski službi Francozov, ki jih je v Maroku okoli 60.000.

Izpreobrnjenje domačinov še pride. Sicer so pa med njimi in redovniki nepretrgane zveze še iz prejšnjih stoletij sem. Kar se tiče verskih potreb armade, je tam osem poljskih kuratorov, katerih en del je odšel s četami na fronto.

Katoliška cerkev v Rusiji.

Po uradnih boljševiških podatkih ni mogoče določiti števila katoličanov v Rusiji, ker se v uradnih boljševiških spisih vera sploh ne omenja. Na podlagi katoliške cerkvene statistike zadnjih let je število katoličanov nekoliko nad poldrugi milijon. Ogromna Rusija in Sibirija je sedaj razdeljena v sedem katoliških škofij in dva apostolska vikarijata. Po prostiranosti največja škofija na svetu je mogilevska (s sedežem v Petrogradu), ki je do najnovejšega časa obsegala večino evropske Rusije in vse Sibirijo. Ob koncu lanskega leta je bil ustanovljen apostolski vikariat za zapadno in srednjo Sibirijo; apostolski vikar je poljski frančiškan Gerard Pietrovski. Leta 1923 pa je bila v Vladivostoku ustanovljena posebna škofija za vzhodno Sibirijo. Poleg tega je bil po svetovni vojski ustanovljen apostolski vikariat v Tiflisu za Kavkaz in za Krim. Katoliški Armenci imajo posebno škofijo v Tiflisu. Škofija Kamenec je bila ustanovljena po svetovni vojski; tatarska škofija (Sazatov) pa je nekoliko starejša. Dve škofiji, namreč Minsk in Žitomir segata deloma v Poljsko. Po poljskem konkordatu bosta ti dve škofiji omejeni samo na Rusijo. Položaj katoliške cerkve v Rusiji je zaradi boljševiške preganjanja jako žalosten. Vsa semenišča so zaprta. Mnogo duhovnikov je bilo pomorjenih, še več izgnanih; nekoliko jih je v ječah, drugi so izgnani. Število duhovščine se je tako skrčilo, da je ostala komaj še tretjina duhovnikov. En duhovnik mora po tri župnije oskrbovati, včasih celo po pet župnij. Redno pastirstvo je nemogoče. Podrobnejši podatki se nahajajo v novi knjižici »Kraljestvo božje«, II. zvezek (letno poročilo Apostolstva sv. Cirila in Metoda za leto 1925).

Krščanski socialisti in VII. mednarodna konferenca dela.

Mednarodna konferenca dela, ki jo je upostavil 13. člen mirovne pogodbe, je nedavno končala v Ženevi svoje VII. letno zasedanje.

300 delegatov iz najrazličnejših socialnih razredov, državnikov, industrijskih načelnikov, kakor tudi sindikalistov je prišlo iz štirideset različnih držav; poslali so jih stari in mladi narodi Evrope, Južna Afrika, latinska Amerika, Kanada, Kitajska, Indija, Siam in Japonska. Da so mogli ti raznovrstni elementi sodelovati tekom treh tednov na naravnost iskren način pri delu socialnega izboljšanja, ali ne kaže to, da je ta konferenca res nekaj plodonosnega?

Tak je vsako leto pogled na mednarodno konferenco dela, na kateri so tudi zastopane katoliške socialne ideje. Zastopajo jih državniki kot g. Tschoffen, belgijski minister dela, mgr. Nolens, znani nizozemski voditelj in preč. g. Woyciecki, predsednik komisije dela v poljski narodni skupščini. Enako so pa tudi zastopani krščanski delavci. Letos jih je bilo petnajst, med temi dva uradna delavska delegata, Nizozemec g. Serrarens, glavni tajnik Mednarodne konfederacije krščanskih sindikatov (Utrecht) in g. Conci, zastopnik delavskih organizacij republike Argentine.

G. Tschoffen je imel velik uspeh s svojim govorom, v katerem je razložil socialno delo, ki se je izvršilo v Belgiji od konca vojne pa do danes:

»Belgija je majhna, preveč obljubena dežela, ki živi samo od mednarodne trgovine. Ko je bilo potreba, se je borila, danes je na živa slika mira.«

Konec vojne pa še ne zadostuje, da zavlada mir med narodi. Mir bo prišel šele tedaj, ko bodo rešeni socialni spori, ne s silo, ampak s pravico in pobojanjem. Teh načel se je držala belgijska povojna zakonodaja in je bila v tem zelo uspešna.

G. Serrarens, poslanec delavcev Nizozemske, je dvakrat stopil na govorniški oder konference. Prvič je protestiral proti g. Rossoniju, zastopniku italijanskih fašistovskih korporacij, češ da te v smislu mirovnih pogodb ne predstavljajo pravih delavcev, drugič pa je razlagal, kako so krščanske delavske organizacije, ki so v manjšini, vsled nedostatkov statutov prikrajšane pri mednarodni organizaciji. Radi tega raste nezadovoljstvo med štirimi milijoni krščanskih sindikalistov.

To nezadovoljstvo je postalo tako veliko, da se je pred kratkim nemški parlament izrekel (z izjemo socialistov) v prilog zastopa sindikalnih manjšin, krščanskih in nevtralnih, v mednarodni organizaciji dela. Na zadnji ženevski konferenci je bila podana izjava v istem smislu, in sicer od belgijskega ministra dela. Kljub zaposlavljenemu položaju, v katerem se nahajajo, so dosedaj krščanski sindikalisti sodelovali pri mednarodni organizaciji dela. Pripravljeni so, nadaljevati to svoje sodelovanje, vendar pa žele, da se jim odgovori na njih pravične zahteve, ki so potrebne za to sodelovanje.

Na te kritike je odgovoril g. Albert Thomas, ravnatelj Mednarodnega urada dela, da je bil vedno za najtesnejše sodelovanje vseh socialnih struj, torej tudi krščanskih socialistov, in da hoče ostati zvest tem svojim načelom.

Omeniti moramo, da je pri volitvah za obnovo upravnega sveta Mednarodnega urada dela dobil krščanskosocialni kandidat v delavski skupini 5 glasov, socialni demokrati 25 od 32 možnih glasov. To je sicer mala, a vendar zelo pomembna manifestacija: prvi ogelni kamen amsterdamske internacionale je zrušen.

Razprave konference so pokazale, da je vladal na njih pameten duh, da je bila delegatom res pri srcu skrb za gospodarske potrebe kakor tudi socialni napredek.

Z 81 proti 26 glasovom se je sklenila prepoved nočnega dela v pekarnah, za katero so se živalno zanimali krščanski socialisti iz več dežel.



Prepirati se je nepotrebno.

ko vendar že vsakdo ve, kako dobro vplivajo »TORO« PRSNE KARAMELE ne le proti kašlju, nego tudi proti prehladenju, hripavosti, katarju ter na prebavo. Prepotrebno so za hribolazce, bolnike, otroke. — S 3 Din si prihranite marsikaj zdravnika — »TORO« dobite pri vsakem trgovcu ali lekarni.

Naznanila.

Izlet na Kum priredi v nedeljo 5. julija Zveza uradnic in trgovskih nastajenjk Kreskova prosveta. Odhod ob četrni na 6 zjutraj do Trbovelj. Za sv. mašo je preskrbljeno. Za hrano skrbi vsak sam. Vse članice in prijatelji društva iskreno vabljeni. — Odbor.

Poselska zveza ima danes popoldne ob 5 predavanje v Alojzijevešču, Poljanske ceste 4. Vabljenje ste vse sluškinje. — Tajnica.

Na veselico, ki se vrši na praznik Sv. Petra in Pavla 29. junija vabi »Slovensko zidarsko in tesarsko društvo« vse stavbenike, zidarske in tesarske mojstre, obrtnike kakor vse društvo naklonjeno ostalo občinstvo. Društvo je poskrbelo, da ostane cena običajna in da se udeleženci pristočno in iskreno porazvedre in pozabavajo. Kot približek daleč naokrog poznani »šentpeterski štruktlije«. Da se našemu vabilu ja vsakdo more odzvati, se vstopnina ne pobira. Pridite, ne bo vam žal! Na svidenje pri »Tičku na gričku«!

Godbeni odsek nar. žel. glasbenega društva »Sloga« priredi v ponedeljek 29. junija promladni koncert v Zeleni jami od 11 do 13. Podporni člani in prijatelji glasbe se vabijo.

Rakek in okolica pozor! V ponedeljek 29. junija priredi Katoliško prosvetno društvo Rakek v Društvenem domu ob 2 popoldne zdravstveno (higijenično) predavanje s kino slikami. Predavatelj in film iz Ljubljane. Prosimo cenjeno občinstvo, da se tega predavanja v lastnem interesu v čim večjem številu udeležijo! Vstopnina prostovoljna.

Izlet na Krtno, Brdo pri Lukovici, Dolenje, Rova, Radomlje in Jarše priredi društvo »Sočac« v nedeljo 5. julija v posledku predavanja, ki ga je imel preteklo sezono dr. Andrejka o teh krajih. Odhod ob 5.15 s kamniškimi vlakom do Domžal, povratek v Ljubljano ob 22. Odmori v Krtni, Lukovici (kosilo) in Dolenjah. Prijatelji društva iz teh krajev dobro došli! Izletniki naj se javijo do četrtega prihodnjega tedna pri društvenem blagajniku g. Stiličju, Gledališka 7 III, da pravočasno naroči število kosil v Lukovici.

Novoustanovljeno prostovoljno gasilno društvo Kostreznica-Lupina priredi povodom slavnosti blagoslovljenja brizgalne in otvoritve gasilskega doma v nedeljo 5. julija popoldne veliko veselico na prostem v lastni režiiji. Za vsestransko zabavo je preskrbljeno. Polovična vožnja po železnihah je zaprosena. Za izlet — v prijazno 6 km od Litije oddaljeno vas — zelo ugodna prilika. Dohodek je namenjen za nabavo gasilskih orodja. Odbor vabi vse tovariše in prijatelje teh plemenitih društev k obilni udeležbi. Na pomoč!

Poizvedovanja.

Našla se je listnica z monarh. vsoto denarja v razni gledalstva v Gradcu. Dobi se Stralska ulica 2, pritičje.

Amundsen sam o sebi.

Tako nekako se nam zdi, kakor bi bil Amundsen prve dni še ves groze prevzet in bi ne bil mogel govoriti. Sedaj nam pa pripoveduje na široko, kako je bilo. V bistvu smo že vse povedali in se ne bomo spet ustavljali pri tem, kar nam je že znano. Govorili bomo o tem, kar je v njegovem pripovedovanju novega.

I.

>21. maja sta bili letali pripravljeni, da gresta ven na led. Trup vsakega letala je 16 metrov dolg in razdeljen v pet oddelkov, voda ne more iz enega v drugega. Skoz majhno odprtino med njimi prideš v ta ali oni oddelek. Sprejaj je prvi prostor, ki služi za opazovanje in manevriranje; dosti je velik, da so poleg opazovalca v njem tudi navigacijski instrumenti, zemljevidi itd. Drugi prostor je za pilota, z dvema sedežema, tako da je mogoče dvojno nadzorstvo čez letalo in motorje. Za sedežema je veliko prostora za prtljago. V sredi trupa je kadinski prostor, za njim pa tri metre dolga kabina, ki smo jo porabili za obedovalnico. Za njo je dolg in ozek hodnik, po katerem pridemo do repa. Vsa oprava je bila shranjena za pilotovo sobo.

II.

Ob eni smo jedli, nato se napravili, natrikali kovčke in dali napise gor, da bi jih poslali v domovino, če bi nas ne bilo več nazaj. Med tem se je zbralo pri letalih vse, kar živi tam gori; ob 4.15 so začeli motorji delovati in so počasi delali do petih. Tedaj smo zlezli v letali, dogovorjeno je bilo, da gre moje letalo prvo, pilot mu je bil Ruser-Larsen. Dietrichson, pilot drugega letala, naj bi opazoval smer prvega in mu sledil. Ob petih je Ruser-Larsen zavrtel — mi smo poročali, da so odšli ob 3.15, kakor je bilo pač tedaj brzojavljeno —. Stisnili smo zadnjič roke onim, ki so ostali tam, in smo zleteli. Ruser-Larsen je odprl oba motorja in leteli smo s polno hitrostjo. Pri 120 kilometrih hitrosti smo se kljub veliki teži vidoma vzpenjali kvišku. Kmalu je prišel Dietrichson za nami in aeroplana sta letela drug ob drugem. Videli smo, da na morju ni ledu; hotel sem začeti z opazovanjem, pa se je naenkrat pojavila pred nami gosta meglena stena. Ni dobro obetala. Še više smo se dvignili, bili smo 1000 m visoko, nad meglo. Raztezala se je daleč na sever in na obe strani, ni nam bilo ljubo. Včasih se je malo odprla in videli smo dol na novonastali led, čisto drugačen, kakor so pa ledeniki ob grenlandski obali. Temperatura deset stopinj pod ničlo. Dve uri plavamo nad meglo, nebo nad nami je jasno in brez oblaka. Megla izgine in pod nami se razprostira neskončna površina lesketajočega se ledu, kakor daleč seže oko. Najbrž smo na 88. vzporedniku. Solnični kompas je izbojen, opazujemo. Spustimo se dol na 500 m, včasih tudi na 300, da vidimo možnost pristana, če bi motorja odpovedala. A led ni za pristan, prostor med ledenimi stenami ni raven; napovedovanja o lahkem pristajanju so se izkazala kot popolnoma zmotna, naš polet je postal nevaren. Aeroplan je plaval mirno naprej. Ob 10 smo videli, da smo zašli preveč proti zahodu; obrnili smo se proti vzhodu. Pristati bi nikjer ne bili mogli. 22. maja ob eni ponoči nam pove Feucht, da smo porabili polovico premoga. Odločili smo se, da pristanemo in pogledamo, kje smo. V zraku bi tega ne mogli določiti. Nahajamo se nad velikimi kanali med ledom; Larsen vpraša, če naj pristanemo. Bojim se, da se bodo ledene stene sklenile, preden bomo mogli spet odleteti. Gremo dol na 100 m, slednjč na 10 m; gledamo, kje bi pristali; tedaj se zgodi nekaj, kar nas prisili k pristanu kjerkoli.

III.

Zadnji motor hoče odpovedati. Pred seboj imamo odcepek vodnega kanala, med visokimi ledenimi stenami. Letalo je pretežko, da bi letelo z enim samim motorjem; zato ustavi Larsen oba motorja in hoče pristati na novonastalem ledu. A kanal je tako ozek in kratak, da štrli krili aeroplana čez ledene stene. Hitrost je zmanjšana na najmanjšo mero; konec kanala je poln ledenih klad, potisnjemo jih z aeroplanom dol. Slednjč obstanemo, nos aeroplana tišči na visoko ledeno grudo, tako da gremo iz aeroplana lahko takoj na led. Hočemo obrniti, da bi prišli v glavni kanal, a kanal se zapre in mi smo ujeti. Dietrichson je pa pristal na drugem koncu glavnega kanala. Mi pa nismo vedeli in videli, da je pristal, ker je bil med našim aparatom št. 25 in med Ellsworthovim št. 24 visok led. Če se led še bolj sklene, je naš aparat zgubljen. Nahajamo se na 87° 43' 42" severne širine in 10° 19' 5" zahodne dolžine. Ko smo iskali pripraven prostor za pristan, smo bili še malo bolj na severu. Po dvehurnem potisku smo se začeli pripravljati na marš proti rtiču Columbia; hoteli smo takoj odleteti, če bi bil aeroplan uničen. Larsen išče št. 24; zastoj. Slišimo strel. Hočemo si napraviti pot, a led se tako hitro spet sklene, kakor hitro mi sekamo. Premislimo vse in sklenemo, da odsekamo ledeno steno pred aeroplanom in si napravimo počevno ravnilo, okoli 100 m dolgo. Larsen dela s sekirjo, Feucht z ledenim sidrom, jaz z dolgim nožem. V začetku se zdi naša naloga neizvršljiva, a ne preostane nam nič drugega, in kmalu pridemo naprej. Temperatura pade na

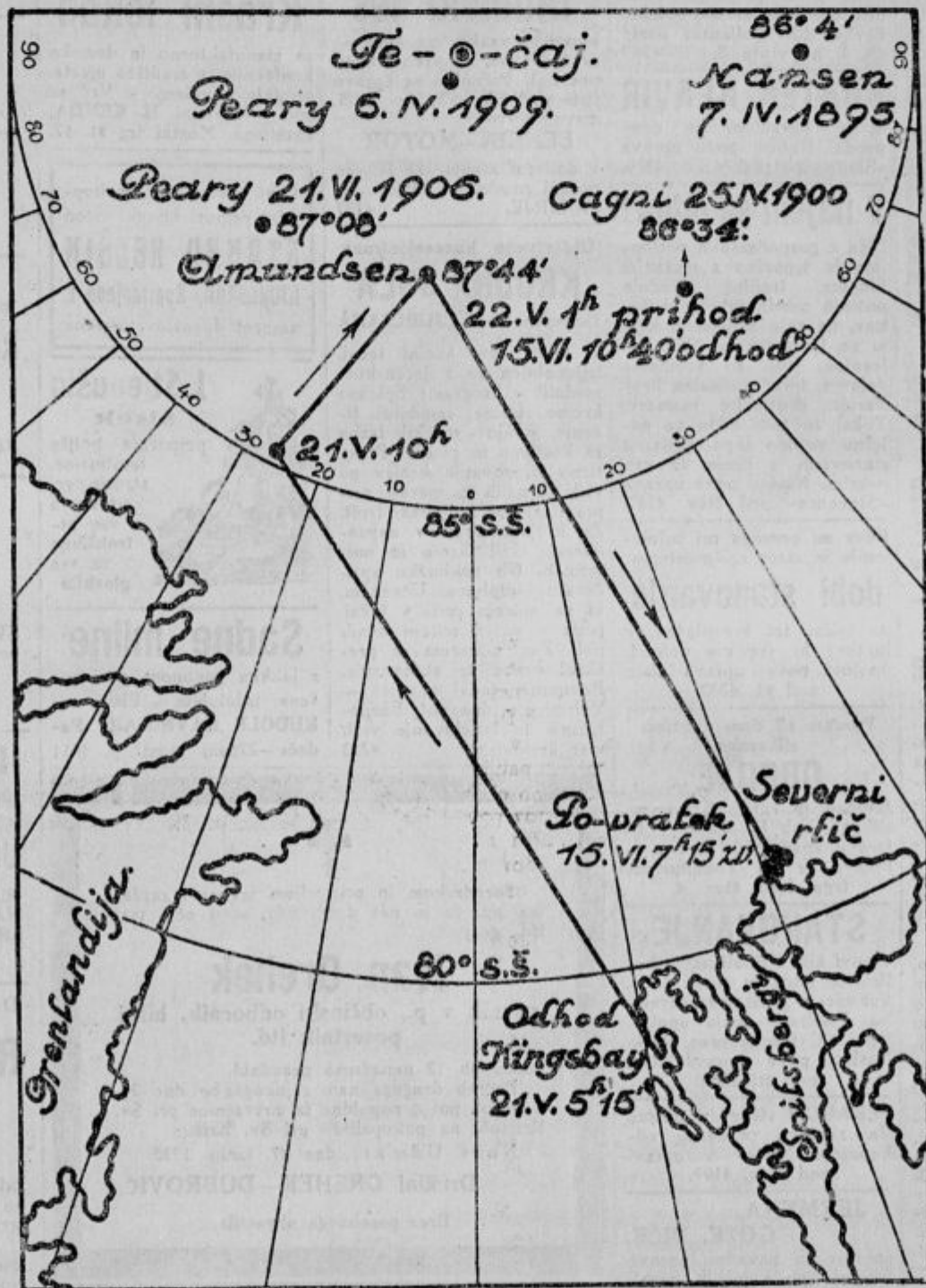
12 stopinj pod ničlo, zelo je mraz v spalnih odelah. Larsen spi v zadnjem prostoru, Feucht v obednici, jaz v pilotovi sobi.

Naenkrat smo zagledali na neki ledeni plošči norveško zastavo. Bili smo zelo veseli, saj so bili to naši tovariši iz št. 24. Odslej smo bili zmeraj v zvezi, z zastavami itd. 25. maja smo videli več morskih psov, pa jih nismo mogli ustreliti. 26. maja smo opazili, da hočejo tovariši k nam. Pozneje smo zvedeli, da je bil tudi njihov aparat v ledu; hoteli so ga oprostiti, in ko ga niso sami mogli, so marširali proti nam. Vsi v skrbem smo opazovali njih prodiranje in videli smo, kako so zginitili za ledeno steno. Slišali smo, kako sta klicala Dietrichson in Omdal na pomoč. Nosila sta pretežko breme in sta se vdrla v novo nastali led v kanalu. Tok ju je hotel potegniti pod led. Prihitej je Ellsworth, potegnil je Dietrichsona ven, in oba skupaj sta potegnili ven Omdala, prav ko je hotel zginit pod ledom. Veselje, ko so prišli k nam, se ne da popisati. Dietrichsonu in Omdalu smo dali zavret kakao in suho obleko. Rešil ju je poleg Ellswortha rešilni pas in rešilni telovnik, ki sem ju bil slučajno enkrat kupil. Sedaj smo delali vsi skupaj. 27. maja je bila št. 25 oproščena, in aparat je zletel počasi naprej. Od-

stranjena je bila nevarnost, da bi bil aeroplan uničen od strujenega ledu.

IV.

Da bi kolikor mogoče dolgo delali in si prihranili zadosti živil za morebitni marš proti rtiču Columbia, smo živeli ob skróenih porcijah. Zjutraj smo spili skodelico močnega kakaa in smo pojedli tri kekse, zvečer isto; opoldne smo povžili juho iz 80 gramov pemi-kana (konservirano meso). Seveda smo ob tej hrani zelo oslabei, sicer smo bili pa zdravi. Po obedu smo pušili pipo, dokler smo imeli še tobak. 28. maja smo merili globino morja in smo dobili 3750 m. Večkrat smo mislili na nadaljni polet; a skušnja nam je rekla, da je nemogoče dobiti tako pristansko mesto, kjer bi natančno mogli določiti lego tečaja. Zato bi vsako nadaljevanje poleta bilo odveč in bi se ne splačalo leteti približno do tečaja. Sklenili smo torej, da gremo nazaj na Spitsberge. Feucht je šel s posadko št. 24 nazaj k aeroplanu, da ga preišče; pri povratku smo hoteli uporabiti namreč samo en aeroplan, a sta morala biti oba pripravljena, če bi se eden poškodoval. 30. maja sta prinesla Dietrichson in Omdal bencin in živila s št. 24 na št. 25. Ko smo prvič hoteli odleteti, se je led



AMUNDSENOVA POT PROTI TEČAJU.

Kartica nam kaže smer Amundsenovega poleta, čas odhoda iz Kraljevega zaliva, čas prihoda do naj-severnejše svoje točke, čas odhoda od tam in čas prihoda nazaj na Spitsberge. Vidimo prvotno smer poleta in nato oster obrat na levo. Za primerjanje so vrisane v kartico točke, do kamor so prišli na svojih polarnih potovanjih Norvežan Nansen, Italijan Cagni in Amerikanec Peary. Ti trije so potovali s sanmi in psi. Vidimo, da je bil Peary že leta 1909 na severnem tečaju ali vsaj blizu tam, in pa, da nam v splošnem Amundsenovo potovanje ni prineslo nič novega.

Zamenjam v lastni hiši STANOVANJE

2 sob s kuhinjo, z uporabo vrta na Opekarski cesti z enakimi velikimi ali večjim v sredini mesta. Ponudbe pod »Zelo nizka stanarina« 4268.

Prodaj skoraj nov stroj za dimna koleza za polovično ceno. — Vprašati: Marija Belec, Kranj. 4204

FOTOAPARAT 10x15 kupim. Ponudbe z navedbo cene pod »Začetnik« na upravo »Sovencas«.

Prodaj eno ali več stavnih parcel

v lepi legi in ugodni ceni. — Ponudbe na upravo lista pod šifro: »25-4229«.

Fizoi vseh vrst, suhe gobe, repno seme, kumana, mraviščna jajca in druge pridelke kupuje Sever & Komp., Ljubljana. Cene sporočamo na zahtevo.

Klobuki

in SLAMNIKI po skrajno znižanih cenah! Samo kratke čase! — Trgovina KREJČI. Wolfova ulica 5.

POSOLJO!

Takoj 40.000 Din in pozneje še 80.000 do 100.000 Din proti 6% obresti in popolno varnost, nudim tistemu podjetju, katero me sprejme v službo. Naslov: Mirko Štefanović, Zarnikova ul. 9/II.

VOLČJI PES

18 mesecev star, čisto krvne pasme, jako lep, se ugodno proda. Polize se v manufakturni trgovini Tavčarjeva (Sodna) ulica 6. 4233

POZOR!

Kdor ima prostor in želi voditi trgovino z mešanim blagom, sam ali skupno, naj sporoči svoj naslov upravi lista pod: »PROSTOR« 4042

POZOR! Kdor mi preskrbi v najem malo posestvo ali HIŠO

v kateri bi se lahko vodila mala trgovina mešan. blaga, dobi lepo nagrado. Naslov v upravi lista pod št. 4041.

Dvokolesa otroški, pnevmatika, znižane cene. Ceniki franko prodaja na obroke. — »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozčikov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 3561

SODI

železni, pocinkani, novi — ugodno napredaj. A. LAMPRET, Ljubljana, Krekov trg 10.

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE., Ljubljana, Emonska cesta 8 sprejme v svojo tovarno vsestransko izvežbanega

KRZMARJA

(starejšo moč).

TRGOVEC

išče do novembra STANOVANJE v sredini mesta s tremi sobami, kuhinjo, kopalnico, sobo za služkinjo in električno razsvetljavo. — Plača po dogovoru. — Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »BREZ OTROK« štev. 4139.

POHIŠTVO!

Vsakovrstne moderne spalnice iz trdega lesa kompl. od 6500 Din dalje, jedilnice in kuhinjske oprave po zelo znižanih cenah. — MATIJA ANDROVIČ, mizarstvo, založba pohištva, Kemenskega ulica 28. 4218

pod letalom vdrl. Berem v dnevniku: »Poležaj je zelo resen.« Ponoči je aeroplan škripal in ječal, da je bilo groza; prepričani smo bili, da je zgubljen. Štirje smo znosili živila in opravo ven na led, dva sta pa obsekovala s vsemi možni led ob aeroplanu, tam, kjer je bil pritisk najhujši. Kajti led se je premikal. Pri poskusu 3. junija se je led zleknil nad aeroplanom, drli smo ven in smo sekali kot blazni. Kajti sedaj je šlo za življenje. Larsen je pritiskal na polno hitrost; slednjč, po več sunkih, je bil aeroplan prost. — Nato govoril Amundsen o nadaljnjih bojih z ledom in se pripovedovanje ponavlja. Število keksov so znižali slednjč na tri na dan, a bili so zmeraj dobre volje, peli so in se šalili. Sklenili so, da bodo delali do 15. junija in se nato odločili ali za start ali pa za marš proti rtiču Columbia.

V.

>15. junij je bil dan odločitve. Poskusili smo odleteti, a hitrost je bila premajhna, in vrgli smo vse, kar smo mogli pogrešiti, čez krov: fotografske aparate, obleko, puške, smuči, del zalog in zložljivi čoln. Samo eno puško smo obdržali, da bi na Spitsbergh ptice streljali. Teža se je znižala za 190 kg. Tri stopnje pod ničlo je kazal toplomer, lahen vetrič od jugovzhoda nam je dajal pogum, usedli smo se na svoje prostore in zakurili smo motorje. Čez pol ure smo odprli ventil. To je bil naš največji trenutek. Počasi se je premikal aeroplan naprej; kako lahko bi se bila ledena plošča pod njim prelomila. Aparat je ubogal. 100 metrov, 200 metrov, 300 metrov po ledu naprej! Bližamo se koncu poto, od nas za start napravljenega. Slednjč smo v zraku! Naših čutov si nihče ne more predstavljati! Motorjem tako zaupamo, da mislimo, da smo že doma. Najprvo megla; gremo gor do 100 metrov, smo nad meglo in uporabimo solnični kompas. Motorja delata izborno, Dietrichson daje smer, Larsen vozi. Nič več ne štedimo z živili. Ali imamo dosti bencina? Dietrichson nadzoruje uporabo. Omdal daje znamenja Larsenu, koliko ga je še. Ob 81° 33' spet megla. Gremo kar skoz, ker megla še ni tako gosta, da bi ne bilo mogoče pristati. Megla se zgosti. Letimo pet do deset metrov visoko. Pospešimo hitrost in vidimo v daljavi gore Spitsbergov. Naše tečajno potovanje je končano. Po tridesetminutni vožnji po vodi pristanemo; sto litrov bencina imamo še. Slednjč stopimo na zemljo. Mislim, da smo se zahvalili Bogu za pomoč, ki nam jo je dal tekom našega štirideskega boja za življenje. — Nato sledi pripovedovanje o ladji »Sjoe-liv« itd. To že vse vemo. Povemo še, da so na led pritrjeni aeroplan srečno prepeljali v Kraljevi zaliv.

NAJSTAREJŠI ČASOPIS NA SVETU.

Pred kratkim je prenehal izhajati časopis, ki se je mogel ponašati, da je najstarejši list v kraljestvu tiska. Ta časopis je bil ustanovljen pod vlado kitajskega cesarja Tin-Kung-Tsanga leta 400. po Kr. r. od tistega Su-Kunga, ki je iznašel tudi črke za tisk, vlite iz svinca in srebra. V prvem času svojega postanka se je tiskal Su-Kungov časopis na šestih listih iz rumene svile, ki so bili speti z iglo. Okoli l. 1200. je razvijal list živahno propagando, ki je imela namen, pripraviti vlado do tega, da bi poslala komisijo učenih Kitajcev v Evropo z nalogo proučevati šege in navade, pa potem vse tisto, kar je za dobro našla priporočiti vladi, da vpelje tudi na Kitajskem. Zaman je vlada opominjala list, naj preneha s to njej nevarno propagando. Glavni urednik je kljub temu nadaljeval boj za svojo idejo — dokler mu niso vzeli glave. Šele l. 1800. se je »Peking-Bao« — tako se je list imenoval — po 1800 letnem izhajanju razširil v dnevnik, vendar ga je vlada še istega leta, ker je razkril neki škandal na cesarskem dvoru, zatrla. Začel je pozneje vnovič izhajati pod imenom »King-Bao«. Leta 1912. je bil list zopet zaplenjen, ker je razširil prvega predsednika kitajske republike; toda kljub prepovedi se je tri leta pozneje vnovič oživel, dokler ga niso slednjč politične zmešnjave v deželi, ki so mu čezdale bolj oteževale obstanek, popolnoma ugonobile. Ta očak med časopisi je torej dosegel visoko starost 1525 let.

Oče moderne aviatike.

V starosti 84 let je umrl v Toulouse na Francoskem M. Clement Ader, oče moderne aviatike. On je prvi človek, ki je letel s strojem, težjim kot zrak. Njegov prvi letalni stroj, ki ga je imenoval acoole, je bil zgrajen leta 1886. nadaljeval je poizkuse in je napravil aeroplan, s katerim je letel 14. okt. 1897 300 metrov daleč. Ponudil je svoje načrte francoski vladi, a ta jih je odklonila; v jezici jih je vse strgal in požgal. Stroj so pa rešili in se nahaja sedaj v muzeju.

Dober zaslužek.

Italijan Girardengo je eden najboljših svetovnih dirkačev. Sedaj je sklenil s neko tovarno v Milanu dveletno pogodbo, do konca leta 1926, in bo v tem času dirkal samo na njenih kolesih. Dobil bo za to pol milijona lir, polovico naprej, polovico 31. decembra 1926. To je pet milijonov kron. Girardengo je že zelo premožen. Pa recimo, da nima nič in da naloži teh pet milijonov po 8 odstotkov; na leto dobi 400.000 kron, na mesec 33.000, torej res dober zaslužek.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znakom!

UČENEC

za fina čevljarska dela se takoj sprejme. — Maher & drug, Mirje št. 2.

VAJENCA

za špecerijsko stroko sprejme takoj trgovina v Ljubljani. Pridnost, poštenost, primerna šolska naobrazba pogoji. — Pismene ponudbe pod »Vajenec« na Aloma Company, Ljubljana.

15letni DECEK bi rad vstopil v električno podjetje kot učenec s popolno oskrbo. Naslov v upravi pod 4067.

Zavarov. družba

STARA, išče posebno za požarni oddelek krajev, zastopnike v vseh krajih Prevaljskega, Marenberskega in Slovenjgriškega okraja. Nudi se dober in trajen zastopnik. — Pojavnika daje: gosp. OSVALD, Prevalje. 3797

Pozor upokojenci

Enodružinska hišica z vrtom, v bližini Ljubljane, se ugodno proda. Več se izve pri upravi lista pod št. 4101.

DVA GOSPODA iščeta PRAZNO SOBO. Ponudbe na upravo pod »Mirna« 4194.

Sprejem DVA KOLARSKA VAJENCA

ki sta vajena nekoliko pri avtomobilskih. — Jožef Peterca, kolarstvo, Koseze pri Ljubljani. 4212

Okraj. zastopnike

za Kamnik, Logatec, Kranj, Radovljico, Škofjo Loko, Kočevje, Krško, Brezje sprejme takoj pod zelo ugodnimi pogoji večja zavarovalna družba. Gospodje ali tvežke, ki so dobro upeljane, in so zmogljive prevzeti organizacijo celoga okraja, naj pošljejo ponudbe pod »Agilene« na »Publicitas«, d. d., oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II. 4190

FOTOGRAFA

tudi amaterja za fotografiranje raznih krajev, se sprejme takoj. Lahko tudi postranski zaslužek. Ponudbe pod »Fotograf« na Publicitas, d. d., oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova 7/II.

GOSPODIČNA

bi se rada izpopolnila v kuhanju in išče mesta v mestu ali na deželi. Druge volje plača mesečno od 300 do 500 Din. Pismene ponudbe na upravo lista pod »26/T«.

Kavarniški VAJENEC

potrebno šolsko naobrazbo se sprejme v pouk. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Kavarn. vajenec« št. 4222.

Sprejme se takoj ČEVLJAR. VAJENEC s hrano in stanovanjem. Poizve se na Kette-Murnovi cesti 5 (preje Martinova cesta) Ljubljana. 4231

14-letni FANT

krepak in močan, iz dobre kršč. družine, se želi izučiti ključavničarstva ali strugarstva pri mojstru z vso oskrbo, učna doba 4 leta. — Naslov v upravi pod št. 3879.

UČENKO z dobrimi spricvali, lepega vedenja, ki bi imela posebno veselje do trgovine, sprejemem. Popolna oskrba v hiši. Prednost imajo one brez staršev oz. srodstev ter bi radi ostale po izučanju trajno v službi. — Ferd. Hlebs, trgovina z mešanim blagom, Kranj.

PRIKROJEVALKO, direktorica za izdelovalno perila, ženskega in moškega (samo prvotno moč), se išče. — Ponudbe na upravo lista pod »Perilo« št. 4094.

DEKLICA

poštenih staršev, zdrava, z dvema leti učne dobe v trgovini z mešanim blagom, želi premeniti učno mesto, iz hiše v hišo. Nastopi lahko s 1. avg. Kje, pove uprava lista pod »Zvesta in poštena« št. 4164.

Kmetško dekle

pošteno, išče službe tam, kjer je toliko živine, da bi imela z njo dosti dela. Nastopi takoj ali pa o Božiču. Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 3923.

Išče se UČENEC

za trgovino z mešanim blagom na deželo. Biti mora poštenih, kmetijskih staršev in zmožen nekoliko računstva. Ponudbe je poslati na upravo lista pod »Učenec« št. 4098.

Tvorniška zaloga dalmatinskega portland cementa

pri glavnih zastopnikih za Slovenijo: Ivan Pestotnik in drug Ljubljana, Realjeva 3. Tel. 949

Na vagoni! Na posam. vreče!

Orehov les!

Kupi se pol vagona lepih orehovih hlodov. Ponudbe pod »Orehov les« št. 4170 na upravnštvo lista.

100 knjig

naprodaj po polovični ceni. Seznam na željo. — Ant. Kosmač, Mrzli vrh p. Žiri. 2 vagona prav dobrega belega

štajarskega vina

oddam takoj po nizki ceni. Ponudbe na Jos. Pirich — Maribor — Aleksandrova cesta 21.

Za izdelovanje cementne opeke

se išče družabnik-delavec, ki bi v tej stroki osebno sodeloval in ki zamore položiti primeren znesek kot kavcijo. Podjetje je že vpleljano ter dobro deluje. Ponudbe na upravnštvo Slovenca pod »Cementna opeka« št. 4168.

Napredaj enodružinska HIŠA

s tremi sobami, kuhinjo, kletjo, drvarnico in lepim velikim podstrešjem, eno minuto od tramvaja. Cena ugodna. Po sklenitvi pogodbe takoj na razpolago. Ponudbe na upravo lista pod »HIŠA« št. 4192.

DVELETNI BIK, simodolec, 600 kg težak, za plemo, napredaj. Zorc Lovro, Vič 13.

Prodasta se ceno dva pletilna stroja št. 10 in 12. Traven Antonija, Kamnik 24.

PROSTOVOLJNA DRAŽBA!

Dne 3. julija od 9. ure dalje se vrši razprodaja pohištva (kompletna spalna soba in kuhinja) na Martinovi cesti št. 8 (Pirnatova hiša). Kupci vljudo vabljeni!

Napredaj je MALO POSESTVO na Dolenjskem, blizu premogokopa št. Janž, obstoječe iz gospodarskega posloja, njive, sadnega vrta, vinograde in gozda. Cena ugodna. Poizve se pri Petre Alojziji, Straža p. Nov mestu.

Prodajmo lepo POSESTVO

z vsemi gospodarskimi poslopi, premočninami in pridolkom za 10 g. živine, tik glavne izve in železnice. Več se izve od 1.-4. ure pri fotografu Rožun, Litija.

Razpis.

Gasilno društvo v Šmarju pod Ljubljano razpisuje oddajo slikarskih del (kulise, zastor itd.) za igralni oder v društvenem domu. Interesanti za delo dobe vse informacije pri društvenem načelniku. Načelnstvo.

Več stanovanj

za zamenjavo in oddajo pri »Posredovalca«, Sv. Petra cesta 23/1.

POZOR REZERVNI ČASTNIKI!

Uniforme in vse vojaške potrebitve ima vedno v zalogi Simon Klimanek, Ljubljana, Selenburgova ulica.

SOBO

išče soliden gospod s 15. julijem ali kasneje. Ponudbe pod »SOBA« na upravo.

MOŠKO KOLO

v najboljšem stanju, lahko, znamke »Adler«, se proda. Naslov v upravi pod 4203.

FOTOGRAFI!

Rabimo slike iz vseh krajev za založbo razglednic. Ponudbe s ceno pod »Takoj« na Publicitas, d. d., oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II. 4188

PRODAM POHIŠTVO,

1 leto v rabi, sofo, fotelje, gramofon (26 plošč), moško kolo, perz, preprogo, sten. uro, ogledalo, moško obleko, čevlje itd. Poljanski nasip 48, I. n., vrata 2. 4219

KRATEK KLAVIR

dobro ohranjen, se ceno proda. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4216.

V najem se odda!

Hiša z gospodarskim poslopijem in trgovino z mešanim blagom, traliko, prodajo poštnih vrednotnic in kolektor, na zelo prijaznem kraju na Gorenjskem, blizu železnice, kjer so večinoma delavci, torej prometni kraj. Vzrok, družinske razmere. Tukaj se tudi odda za poletno sezono lepo, prijazno stanovanje s hrano in vso oskrbo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4187.

Kdor mi pomaga pri izdelovanju in sicer zg. prostorov, dobi stanovanje

za toliko let brezplačno, v kolikor bi dogovor določil. Naslov pove uprava lista pod št. 4202.

Prodaj ali dam v najem slikarsko ORODJE

šablone in razne barve za slikanje sob in drugih v to stroko spadajočih stvari. — Poizve se na Vodnikovem trgu, lopa št. 4.

STANOVANJE

v novi hiši v ljubljanski okolici, se odda in sicer: soba, kuhinja in prostor za shrambo. Prednost imajo upokojenci ali stranke brez otrok. Naslov pove uprava lista pod št. 4200.

PEKARIJO iščem v najem. Na zahtevo primerno odkupnino. Naslov v upravi pod št. 4199.

JERMENA, GOŽE, BIČE,

sportne in navadne pasove izdeluje po najnižjih cenah in razpošilja na drobno in debelo Franc Podboršek, sedlar, Naklo. 4198

PRODAM HIŠO

s sadnim vrtom, 3 sobe, hlev, električna luč, in dve njivi (na željo prodam tudi brez njiv), četrt ure od postaje Vižmarje. — Marija Kolenec, Medvode. 4197

KONCESIJO za trgovino z mešanim blagom oddam za stanovanje. Naslov v upravi pod št. 4169.

STANOVANJE

2-3 sob z vsemi pritliklami iščem takoj ali pozneje. Najemnina postranska stvar. Ponudbe pod »Udobnost« na Publicitas, d. d., oglasni zavod, Selenburgova ulica 7/II.

Iščem TOVARISICO

ali tovariša za potovanje na Francosko. — Ponudbe na upravo lista pod: »France«.

Razpisuje se mesto organista in cerkvenika

v Jurkloštru pri Celju. Nastopiti je službo 14. julija. Zupni urad Jurklošter.

»PRIMA CITRE«

fin glas, prodam za 375 Din. »Posredovalec« — Sv. Petra cesta št. 23. 4235

WECK - ovi KOZARCI

za vkuhanje so najboljši! Glavna zaloga za Jugoslavijo: »FRUCTUS«, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

KOSTANJEV taninski les

kupujem vsako množino — svež ali suh, na vseh dolin. postajah. Ponudbe na upravo lista pod »Tanin« 4105.

BENCIN - MOTOR

v dobrem stanju, 12 PS. se poceni proda. — Elektra na MOZIRJE. 4137

Oblastveno koncesionirana KROJNA ŠOLA

Židovska 5 — LJUBLJANA

2. julija novi krojni tečaj, izpopolnjen že z jesenskimi modeli. Program: Splošno krojno risanje, samostoj. šivanje, izdelov. moških fazonov za kostume in plašče. Praktično izrezovanje krojev po vseh žurnalnih in merah, pripravljanje za mojstrski izpit. Za krojače pouk v najmoderneji civil. kroju in uniformah. Ob zaključku pričevalo i diploma. Učencem, ki ne morejo priti v tečaj, pouk s pošto potom učnih risb. Zun. učencem se preskrbi hrana in stanovanje. Revnejšim tečaj ceneje! — Vpisovanje dnevno! Razpošiljanje in izdelovanje vseh vrst krojev! 4213

Sprejme se gospod na STANOVANJE za 1. julij, poceni. Naslov pri upravi pod 4206.

Prostovoljna javna dražba

se vrši dne 1. julija t. l. pri Brandtu v Sp. šiški. Prodajalo se bo: stroje, peč, orodje za slaščičarsko, pekarsko, medicinsko in gostilniško obrt, ter razne miže, omare itd. Kupi se tudi lahko preje. 4224

OTROŠKI VOZIČKI,

dvokolesa, motorji, preumakata, najceneje. Sprejemajo se vsa popravila. — Prodaja na obroke, ceniki franko. TRIBUNA, F. B. L. — tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Proda se

po izredno nižjih cenah več orehovih SPALNIC, JEDILNIC in drugo pohištvo. — Andr. Kregar, stroj, mizarstvo, št. Vid nad Ljublj., naspr. kol. Vižmarje.

Krasni lokali

za manufakturno in damsko konfekcijo, v središču mesta, se dajo v najem. — Več se izve v trgovini H. KENDA, Ljubljana, Mestni trg št. 17.

Cenj. občinstvu se najtopleje pripor. brivski saloni

STANKO REŠIN LJUBLJANA, Kopitarjeva 1. nasproti Jugoslov. tiskarne

J. Stjepušin Sisek

priporoča boljše tamburice, strune, partiture in vse potrebitve za vsa glasbila

Sadne mline

z lahkim pogonom, preizkušene, izdelujem. — Pišite na: RUDOLF RAVNIKAR, Rače — Zidani most. 4011

Med. Dr. J. Tičar

se je preselil

Selenburgova ul. 3/II

ordinira od 2 do 4

Najceneje in v veliki izbi dobite vse vrste

oblačilnega blaga

ter PERILA za dame, gospode in delavce — BLUZE — PLAŠČNE OBLEKE (Mantelkleid) in KRAVATE v trgovini

Marija Rogelj - Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 26.

»LIPA« - zadruga mizarjev

ŠT. VID nad Ljubljano

daje pohištvo tudi na obroke.

V zalogi ima več spalnic iz trdega in mehkega lesa, jedilnic in kuhinj. — Ogleda se lahko tudi ob nedeljah. — Pišite po cenik.

GLINASTE PEČI

v vseh vzorcih in barvah, od priproste krušne do najfinejših sobne peči, kakor tudi popravila in predelave istih ter bele in modre tablice za oblaganje sten in štedilnikov nudi po nizkih cenah

F Jerko in Drug

pečarija, ČRNUČE, p. Ježica pri Ljubljani.

Podpisani naznanja cenjenim gostom, da bo od 30. JUNIJA do 31. JULIJA 1925

kavarna odprta le do 8. ure zvečer.

Jakob Zalaznik

kavarna, slaščičarna in pekarna — Ljubljana.

NAZNANILO.

Naznanjam, da sem prevzel na novo urejeno

gostilno »šempeter«

SV. PETRA NASIP št. 71 — ter točim najboljša vina, potrebita z gorkimi in mrzlimi jedili.

Najtopleje se priporočam

IVAN KAJNC.

Lanz-lokomobila na vročo paro

130/160/190 HP z 2 cilindroma in kondenzacijo, skoro nova; skupno je bila v obratu 2 leti.

Umrath-lokomobila na vročo paro

40/50/60 HP, v brezhibnem stanju — po zelo nizki ceni NAPRODAJ. Povoljni plačilni pogoji. — Vprašanja na: »INTERREKLAM« d. d. ZAGREB, Strossmayerova 6, pod št. »Uglenokop II-393«.

D. št. 21682/I-25.

Razpis glede stalne poštno-telegrafske šole.

Gospod minister za pošto in brzojav je s odlokom št. 33160 od 4. junija 1925 razglasil, da se sprejme v poštino in brzojavno šolo v Beogradu 100 (sto) učencev.

V to šolo se bodo sprejele predvsem moške osebe, če bi se pa ne prijavilo dovolj moških, se bodo sprejele tudi ženske osebe, vsi pa, ki se prijavijo, morajo dokazati:

1. da so državljani Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev;
2. da so dovršili najmanj šest razredov gimnazije ali realke;
3. da imajo že 16 let in da niso prekoračili 25. leta;
4. da so popolnoma zdravega duha in telesa, da nimajo telesnih nedostatkov in napak in da gladko govore, kar morajo vse dokazati z izpričevalom državnega zdravnika, in
5. da so dobrega vedenja.

Izpopolnitev vseh teh pogojev se mora dokazati s predpisanimi izpričevali pristojnih oblasti.

Osebe, ki ne pridejo naravnost iz šole, morajo poleg potrdila o državljanstvu, šolskega izpričevala, krstnega lista in zdravniškega izpričevala predložiti tudi potrdilo pristojne oblasti o dobrem vedenju in o njihovem dotedanjem opravi.

Prijavo s predpisanimi listinami vred je treba izročiti osebno ali jo pa poslati po pošti do 15. avgusta t. l. poštini in brzojavni pošti (Poštansko-telegrafska škola) v Beogradu.

Vsak kandidat mora v svoji prijavi napisati svoj natančni naslov, zato da se mu bo lahko naznanilo, ali je sprejet, ali ne.

Šola bo trajala dve leti in vsi, ki jo bodo dovršili, bodo imenovani za pripravnike II. kategorije državnih uradnikov.

Učenci te šole bodo dobivali od države podporo in sicer po njih premoženjskem stanju, o čemur bodo morali predložiti potrdilo pristojne oblasti — največ po 700 dinarjev na mesec, da so pa zato dolžni po dovršitvi šole služiti v poštini stroki dvakrat tako dolgo, kakor dolgo so dobivali podporo. Znesek podpore določa šolski svet.

Razen tega bo država dajala učencem, ne glede na njihovo premoženjsko stanje, vsako leto po eno letno in eno zimsko obleko (uniformo) s plaščem in kapo.

Sprejeti kandidati se morajo javiti 20. avgusta 1925 ob osmih dopoldne pri upravniku šole. Ta dan jih bo tudi pregledal šolski zdravnik.

Predavanja se začne 1. septembra 1925.

Od ministrstva za pošto in brzojav v Beogradu, dne 4. junija 1925, št. 33.160.

V Ljubljani, dne 23. junija 1925.

NATEČAJ.

Ljubljanska borza za blago in vrednote razpisuje

štiri senzalska mesta

za blagovni oddelek (dve za lesno stroko, dve za deželne pridelke, kolonialno in drugo blago) in eno senzalsko mesto za efektni oddelek.

Reflektanti se opozarjajo, da morejo položiti mešetarski izpit tudi po eventualnem imenovanju v roku, kakor ga predvideva pravilnik za borzne senzale.

Detalirane ponudbe z navedbo referenc naj se pošljejo do 18. julija 1925 tajništvo ljubljanske borze za blago in vrednote Kongresni trg št. 9, I. nadstropje (Filharmonija).

Za vse nadaljnje podrobne informacije naj se reflektanti izvolijo obrniti na navedeno borzno tajništvo.

LJUBLJANSKA BORZA ZA BLAGO IN VREDNOTE.

Predsednik:

Ivan Jelačin ml. s. r.

Tajnik:

Dr. M. Dobrila s. r.



Model
51
Sport

ITALA

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA SHS: ELASTO D. D. ZAGREB, BOSKOVICEVA UL. 8

Model
56
zaprt



KDOR MI POSODI
15.000 Din, dobi veliko sobo
za stanovanje z uporabo ku-
hinje. Naslov pove upravo
lista pod števil. 4156.

Oblačilno blago

v ostankih in od kosa kupite
vedno dobro in najceneje v
TEKSTILBAZARJU
Ljubljana, Krekov trg 10/I.
Zunanji naročniki - Pišite
po ceniki! 3817

Kupim eno- ali dvedrinski
HISO

v središču mesta Ljubljane, v
kateri bi lahko dobil no-
vembra stanovanje 3 sob in
pritliklin. Cenjene ponudbe
na upravo »Slovenec«
pod »Čim preje 4140«.

Pozor, zobarji!

Proda se zobarsko-zdravni-
ška praksa v Splitu, obsto-
ječa 21 let, na najboljšem
glasu, za četrtino normalne
cene. Obrniti se je treba
na dr. Baumüller v Splitu.

Naznanilo zopetne otvoritve!

Vljudo naznanjam, da sem prevzel po umrlem
Janko Berniku v Spodnji Šiški, Celovška cesta št. 43
(bivše Vodnikovo)

trgovino s špecerijskim in kolonialnim blagom

je preuredil in na novo založil s svežim blagom.
Priporočam se cenjenemu občinstvu v obilno na-
klonjenost, zagotavljačo isto točno in po najnižjih cenah
postreči.

Z odličnim spoštovanjem

FRANC JAPELJ,
Šiška, Celovška cesta št. 43.



Pravi
patentirani
Marsnerovi šumci
limonadni bonboni
se dobijo povsod

Tovarn. skladišče: Josip Utek, Ljubljana, Krekov trg 8

Ker se letna sezija bliža kraju, smo cene
na preostali zalogi
oblek za gospode, dečke in otroke

znižali za 20 odstotkov

Izrabite izvanredno ugodno priliko, ter
posetite našo detajlno trgovino na Erjav-
čevi cesti št. 2 (nasproti dramskega gleda-
lišča). — Konfekcijska tovarna
FRAN DERENDA & CIE., LJUBLJANA.

**STENICE, ŠČURKE,
PODGANE IN MIŠI**
najradikalnejše pokonča naj-
starejši Obilastveno konce-
sionirani zavod, Stritarjeva
ulica 7, III. n.

Posodim

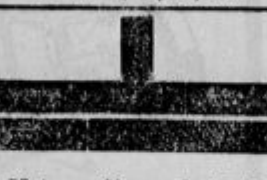
100.000 K

za nizke obresti
proti odstopitvi prazne sobe
z drvarnico in če mogoče
tudi kuhinjo, po zmerni ceni
— samo od hiš. gospodarja.
Jako mirna in solidna oseba.
Ponudbe do 15. sept. na
upravo pod »Posojilo 100«.

**Steklene omare in
pulti pripravljeni za
juvelirje ali boljše
trgovine**
naprodaj. Ogledajo se
lahko Krekov trg 10,
pritliklje, desno.

Opekarna

(krožna peč) išče radi bo-
lezni družabnika. Interesenti
naj se obrnejo na g. arh.
Vrhovnika — Vrhovčeva uli-
ca št. 3, Ljubljana.



Ustanovljena 1. 1842.

Električni obrat.

**Brata Eberl nasl.
Martine, Černe & Co.**
d. z o. z.

Pleskarsivo in
črkoslikarstvo

Specijalna delavnica
za imitiranje vseh vrst
lesa in marmorja.

Ljubljana

Igriška ulica št. 6.
(Poleg dramskega gleda-
lišča.)

**ARHITEKT
in MESINI STAVBENIK
Viljem Treo**

Ljubljana, Gosposvetska c.
št. 10. — Telef. inter. 103.
Ustanovljeno leta 1850.
Se priporoča za ZGRADBE
vseh vrst ter izvršuje na-
črte in proračune.

ORENSTEIN I KOPPEL FERROSTAAL D. D.

NAJVEČJE SKLADIŠČE SHS!

TRACNICE — SITNI PRIBOR — SKRETNICE — OKRE-
TALJKE — VOGANETE — KOLA ZA CIGLANE —
KOLNE SLOGOVE — JAMSKA KOLA — SUMSKE
VAGONE — LOKOMOTIVE

NOVO! RABLJENO!

ZAGREB

SAMOSTANSKA 2
TELEFON: 26 — 64

BEOGRAD

STUDENIČKA 9
TELEFON: 4 — 65



OBLEKA

moška iz češkega ševlja in fine dunajske
konfekcije Din 660, fina damska volnena
obleka Din 240, damski plašč Din 450, fento-
vska obleka Din 75, dekliska obleka Din 50.

Razpoložljiva veletrgovina

R. Stermecki, CELJE št. 18

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se
pošlje vrstniku brezplačno, vzorci od sukna
kemparne in razne masofaktorne robe pa
samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z
vsakom osebo kupoval dobi nakupno
prilogo povratne vožnje. Naročila čez Din
500 pošiljamo pravo. Trgovci engrass cene.



Obleke
najboljše najcenejše v največji
izberi ima

J. Maček

Ljubljana
Aleksandrova 12

Najlepše darilo!

Pozor!

Samo 300 Din

franko na dom!

Najugodnejši nakup naravnost od tovarne!
Ta garnitura kuhinjske posode je iz
najboljše aluminija, snežno-bela in
desetletja trpežna. — Dobavljajo se
proti predplačilu ali po povzetju.



Kovinska industrija INŽ. J. & H. B. M. Maribor, S.H.S.
(Metalindustrija)
Ako bi ne ugalajo, se vzame redovno plačilo. — Naročite takoj, ker ne
vemo, če nam bode razmere dopustile vzdržati trajno to ugodno ponudbo.

Posode držijo in sicer gornja vrsta od leve na desno po c. 2 1/2, 1 1/2, 1, in spodnja
vrsta po c. 1, 1 1/2, 1 1/2, 1, premer ponve 20 cm. Za cenik znamka 1 Din. Inškrat priložiti.

POSESTVO NAPRODAJ

v najlepši ravnini poleg
glavne ceste, 1 in pol ure
od Kamnika proti Kranju.
Hiša kakor tudi gospodarska
poslopja je vse novo v
izmeri 8 ha. Proda se z ži-
vim in mrtvim inventarjem.
Cena 300.000 Din. Naslov v
upravi pod števil. 4118.

Vodne turbine

za vse razmere s hidraulično-hidro-
statičnimi in elektro-mehaničnimi regulatorji

Do sedaj je postavljenih čez 3000 turbin s ca. 3.700.000 k. s. — Dalje izdeluje zatvornice, jezove,
vse stroje za papirnice in celulozne in karton. tovarne, stroje za žagalice, transmisije itd. Znana solidni
proizvodi in prvovrstne konstrukcije! Zastopnik: Inž. G. ZEMANEK, Ljubljana, Gorupova ul. 17. Tel. 621.



dobavlja: strojna tovarna in livarna
J. M. Voith
ST. POLTEN in Heidenheim.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisatelj Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Četrto poglavje.

Predlog gospe Glenarvanove.

Ves čas pogovora ni lady Helena niti z besedico
omenila bojznosti, ki so jo izražala lord Glenarvanova
pisma, da namreč komisariji admiralitete ne bi hoteli
ustreči Glenarvanovi zahtevi. Ravno tako ni hotela
govoriti otrokoma, da je kapitan Grant po vsej ver-
jetnosti ujetnik južnoameriških indijanskih rodov.
Čemu bi neki žalostila uboga otroka s pripovedova-
njem o žalostnem položaju očetovim in jima jemala
upanje, ki je komaj oživel? To ni imelo s stvarjo
nobenege opravka. Lady Helena je torej raje mol-
čala. Ko je odgovorila na vsa vprašanja gospodične
Grantove, jo je začela izpraševati sama, tako o živ-
ljenju, ki sta ga živel z bratom kakor tudi o njunem
položaju. Zdelo se ji je takoj, da je deklica rednica
in varuhinja svojega brata.

Genljiva pa priprosta je bila ta zgodba, ki je
še bolj vzbudila sočustvovanje gospe Helene z ubo-
gima sirotama.

Miss Mary in Robert Grant sta bila kapitanova
edineca. Kapitanova žena je bila umrla, ko je prišel
Robert na svet. Medtem, ko je oče jadral po daljnih
morjih, sta bila otroka na rejji pri dobri, stari teti.

Kapitan Grant je bil drzen mornar, ki se je
dobro razumel na svoj posel, dober brodar in hkrati
izvrsten trgovec. Tako je torej združeval v sebi dvoj-
dragovalni lastnosti, ki so neobhodno potrebne po-
veljniku trgovske ladje. Živel je v mestecu Dundee
škotske grofije Perth. Kapitan Grant je bil torej
škotski rojak. Njegov oče, upravitelj pri cerkvi sveto

Katarine, je bil poskrbel, da je bil otrok dobro vzgo-
jen in dobro poučen. Mislil si je, da šola ne more
škodovati nikomur, niti tistemu, ki jadra po tujih
morjih.

Prva prekmorska popotovanja je naredil kot ka-
pitanov namestnik, kmalu pa je postal sam kapitan.
Trgovina s prekmorskimi kraji mu je kaj dobro
nesla, že par let po Robertovem rojstvu je bil ka-
pitan Harry Grant precej premožen.

Tedaj je prišel na misel, ki ga je naredila na
mah priljubljenega po vsej Škotski. Kakor Glenarvan
in še nekatere plemenite družine iz Dolnje Škotske
tudi kapitan Harry ni maral za Angleže. Dasi je bila
dežela združena z Anglijo, je bil vendar prepričan,
da blagostanje Anglije še ne pomeni, da se godi
dobro tudi Škoti. Hotel je začrtati Škoti poseben
pot, pot samostalnega razvoja; sklenil je torej, da
ustanovi veliko naselbino v Oceaniji. Ali je pri tem
mogoče sanjal na tako nezavisnost, kakor so si jo
priborili Amerikanci in kakor si jo gotovo priborita
prej ali slej Indijci in Avstrallijci? Mogoče je
tudi, da je o teh svojih nadah govoril malo preveč
na glas. Zato je razumljivo, da angleška vlada ni
hotela slišati o njegovih kolonizacijskih načrtih, kaj
še, da bi ga pri tem podpirala. Raje mu je torej
nagajala in metala polena pod noge; vsak drugi bi
se bil ustrašil takih težav, kapitana Granta pa ni
potrlo. Obrnil se je na svoje rojake in jih spomnil
na njihovo domoljubno dolžnost; porabil je vse svoje
premoženje in zgradil ladjo. Zanj si je izbral naj-
boljše mornarje in se odpravil raziskavat velike
otoke Tihega morja. Svoja dva otroka je izročil sestri
v varstvo. To je bilo 1. 1861. Eno leto, do maja 1862,
so prihajala njegova poročila; ko pa je odpotoval
iz Callao — to je meseca junija — ni nihče več slišal
o »Britaniji«, in »Mornarski Vestnik« ni vedel po-
vedati ničesar o »Kapitanovi usodi«.

V takih okoliščinah je umrla teta, otroka sta
ostala sama na svetu.

Mary Grant je imela takrat štirinajst let; njena
pogumna narava se ni strašila težavnega položaja,
v katerem se je znašla; vso svojo skrb je posvetila
malemu bratcu. Treba ga je bilo vzgojiti, solati. De-
lala je noč in dan in se žrtvovala vsa zanj, sebi je
pritrgovala, da je mogla dajati njemu. Ker je bila
poleg vsega še varčna, pametna in previdna, je
vzdržala in tako pogumno izpolnjevala materinske
dolžnosti. Otroka sta živel v Dundeeju, v revščini,
ki jo človek ponosno sprejme, ker jo zna moško
prenašati.

Mary je mislila le na brata, zanj je hotela lepo,
solčno bodočnost. Zanj je bila »Britanija« — iz-
gubljena in oče mrtev, brez dvoma mrtev.

Ni nam torej mogoče govoriti, s kakšnimi ob-
čutki je prečitala notico v »Timesu«, ki ga je slu-
čajno dobila v roke in ki ji je zopet pričaral upanje
v dušo.

Nič se ni pomišljala, odločila se je takoj. Pa
naj bi tudi zvedela, da so našli očetovo truplo na
zapuseni obali, na dnu razbite ladje, bolje še vedno
ko neprestani dvomi, ko muka negotovosti.

Vse je povedala bratu; še istega dne sta se
otroka odpeljala z vlakom proti Perthu in prišla
zvečer na malcolmski grad, kjer je Mary po tolikem
strahu zopet začela upati.

To je žalostna zgodba, ki jo je Mary Grantova
povedala gospe Heleni; njeno pripovedovanje je bilo
priprosto, niti za hip ji ni prišlo na misel, da se
je vsa ta leta vedla junaško, požrtvovalno. Mislila
pa je na to lady Helena, mislila namesto nje in po-
gosto, ne da bi pri tem mogla zadržati solze: nežno
je objela oba otroka kapitana Granta.

(Dalje sledi.)

Oglasil v Slovenca, imajo vedno uspeh!

Platneni čevlji

najmodnejše oblike v vseh barvah po

90 Din samo pri

„Voika“ Krekov trg št. 10

Oglejte si našo izlozbo!

SRAJCE ZA GOSPODE

praproste, toda trpežne Din 50—75
 najfinije bele, piké prsa Din 88—95
 modne z 2 ovrtnikoma iz najnovejših čeških
 in angleških čevljev Din 95—125
 sportne panama, bele in drap Din 70—95
 spodnje hlače: molino, platno, gradl, dolge
 in kratke Din 35—70
 vse lastnega izdelka, vsled tega cene tako nizke!
 Oglejte si izlozbo pri
 F. in J. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29.

**ERMAN & ARHAR**

Splošno mizarstvo ter izdelovanje

žaluzij, rolojev itd.

ST. VID N. LJUBLJANA - SLOVENIJA

Izdelujemo:

lesene roloje „System Esslinger“
 in „System Klett“, lesene žaluzije
 v vseh barvah na trakove
 in vertikalne ter platnene in gradl-
 žaluzije iz prvovrstnega materi-
 jala. - Sprejemamo tudi vsa to-
 zedevna popravila.

**NAJBOLJŠA****„PUCH“ KOLESA**

dobite po zelo ugodnih cenah edino le pri

IGN. VOK, LJUBLJANA, Sodna ul. 7

Sivi platneni

čevlji na zaponke (špangarji)

so dospeli; dobijo se po vseh velikostih
 v trgovini ZIBERT, Prešernova ulica.
 Ravno tam se dobijo tudi prave »goj-
 sarce« za gg. hribolazce.

Kupujte samo prvovrstno

domačo svinjsko mastznamke **J. P.** Lastni izdelek tvrdke**Janko Popovič v Ljubljani**

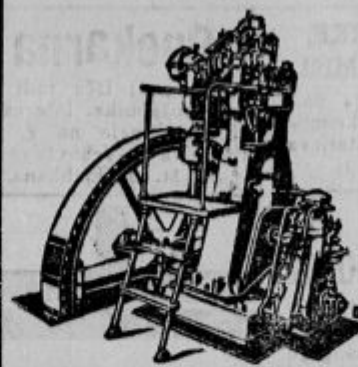
Najnižje dnevne cene! Solidna posrežba!
 Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kilogramov

Grazer Waggon- und Maschinen- Fabriks- Aktiengesellschaft, Grazpriporoča svoje prvovrstne, splošno znane, naj-
bolje uvedene, obratno sigurne**Diesel-ove motorje**

od 20-1000 k. s.

za vsako industrijsko panogo, kot: elektr. cen-
 trale, mline, opekarne, žage itd. Cene najnižje,
 posrežba zelo vestna. Plačilni pogoji kar naj-
 bolj ugodni. Ponudbe predložimo najtočnejše
 sami na prvo zahtevo ali pa potom našega v
 Zagrebu se nahajajočega tehničnega potoval-
 nega pooblaščenca

g. JURJA VRKLIJAN, ZAGREB Kačičeva štev. 15 a



Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in
 zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Po-
 sojila proti poroštvu, vključni na posestva i. t. d.
 — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Strojne tovarne in livarne d. d.**Ljubljana, Dunajska cesta 35****Zvonarna****Karlovška cesta št. 1**Ustanovljena 1. 1868.
od 1. 11. 1917—1919 Samosca

Čast. g. duhovni svetnik P. Hugolin Sattner je v
 zadnjem času v naši zvonarni preizkusil 10 bronastih
 zvonov in strokovnjaški ugotovil:

4. junija: Za sv. Marijo Okičko, Hrvatska. Pre-
 skusil sem danes Okičke zvonove, ki imajo dispozicijo G
 (550 kg), B (340 kg), C (250 kg). Zvonovi so popolnoma
 pravilno uglašeni, brezhibni po livu, lepo okinčani in se z
 mirno vestjo lahko reče, da je pogodba popolnoma izpolnjena.

12. junija: Zvonovi župnije sv. Križ pri Rogaški
 Slatini. Dispozicija slove D (1250 kg), Fis (640 kg), A
 (400 kg), je dur-trizvok dobro pogoden. Zvonovi so po
 obliki in glasu brezhibni.

Zvon za podružno cerkev Marija Tržišče ima ton
 Cis (210 kg), kakor je bilo določeno, in je istotako pra-
 vilen po obliki in glasu.

18. junija: Zvonovi za Trstenik: Imajo dispozicijo
 C (1850 kg), Es (1060 kg), G (550 kg), stari zvon pa
 ima glas B, torej vkup: - C, Es, G, B - t. j. en mol - in
 en dur - trizvok, skupaj septimni akord na drugi stopinji.
 Glasovi so čisti, jasni, mirni, brez valovanja. Liv teh
 zvonov torej popolnoma zadovoljuje. Zvonovi se sprejmejo.

Zahtevajte cenike! — Oglejte si zvonarno! — Cene konkurenčne. —
 Izdelki umetniško mojstrski. — Kulantni pogoji. — Hitri dobavni roki!



Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških
 vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov,
 pnevmatik. Posebni oddelek za popolno po-
 pravo, emajliranje in ponikanje dvokoles, otro-
 škkih vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja
 na obroke. — Ceniki franco.

„TRIBUNA“, F. D. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov
 Ljubljana, Karlovška cesta štev. 4.

**Električne tvornice
Škodovih zavodov
v Plznu.**

Zastopstvo za Jugoslavijo:

Ljubljana, Selenburgova 7. hiša Jadranske banke.

Dobavljajo: najsolidnejše in najcenejše elektromotorje, tur-
 bogeneratorje in vse ostale električne stroje.

Grade: električne centrale, električne železnice, cuk-
 rarne, pivovarne, rudniške naprave itd. itd.

Obračajte se v vseh primerih na pisarno v Ljubljani!
 Poset inženirja brezplačno na razpolago.

FRANCOSKA LINIJA

Najboljša, najbržja zveza s francoskimi parobrodi
 za **KANADO, ZJED. DRŽAVE in JUŽNO AMERIKO**
BREZPLAČEN PREVOZ v SAN PAOLO
IVAN KRAKER, Ljubljana, Kolodvorska 41.

Inserati v „Slovenču“ imajo vedno uspeh!**Zadružna Gospodarska banka d. d.****Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 10**

(v lastni palači vis a vis hotela »Union«). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čekovnega urada za Slovenijo štev. 11.945, v Zagrebu štev. 39.080.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.
 Ekspozitura: BLEDO.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne
 papirje, daje v najem jeblene shrambe za vrednote, kupuje
 in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge
 na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse
 bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.